

Operační analýza vybraných komponent iniciativ Zelené dohody pro Evropu

ŘEŠENÍ PROJEKTU V OBDOBÍ 7/2021-12/2021

Výstup D1-1.1

Typ výstupu: Vsouhrn

Termín dosažení: xx/2023

Projekt SS04030013 Centrum socio-ekonomického výzkumu dopadů environmentálních politik

Datum 30. listopadu 2022

Ministerstvo životního prostředí

Hlavním uživatelem výstupu tohoto projektu je Ministerstvo životního prostředí.
Vytvořeno se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Prostředí
SS04030013 Centrum socio-ekonomického výzkumu dopadů environmentálních politik

OBSAH

Úvod	3
Fit for 55.....	6
Revision of the Directive on Deployment of Alternative Fuels Infrastructure	6
Notification on the Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSA)	12
Amending the LULUCF Regulation	16
New EU Forest Strategy for 2030	23
ReFuelEU Aviation – Sustainable Aviation Fuels	29
Rezerva tržní stability	34
EU ETS pro letectví.....	37
EU ETS	41
Nařízení o sdílení úsilí.....	46
Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti, COM(2021) 558 final 2021/0203 (COD)	54
Revize Směrnice o obnovitelných zdrojích energie, [COM(2021) 557 final – 2021/0218 (COD)].....	62
Návrh Směrnice Rady, kterou se mění struktura rámcových předpisů Unie o zdanění energetických produktů a elektřiny (přepřpracované znění), COM(2021) 563 final	71
Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se zřizuje Sociální fond pro klimatická opatření ¹	78
Farm to Fork	82
Strategie od zemědělce ke spotřebiteli pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy	82
A new Circular Economy Action Plan	95
Nový akční plán pro oběhové hospodářství EU – Čistší a konkurenceschopnější Evropa	95
NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků a o zrušení směrnice 2009/125/ES	99
SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací	102
Zero pollution	105

Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil'	105
Zkratky	109
Zdroje (literatura, data)	111

Úvod

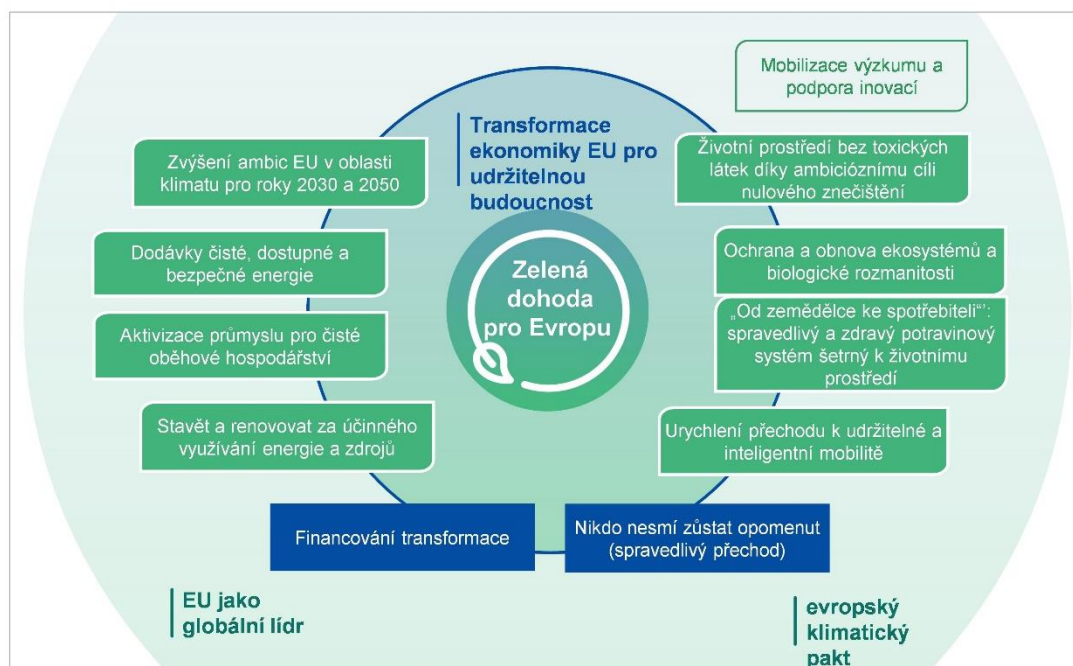
V prosinci 2019 představila Evropská komise (EK) ambiciózní a komplexní strategii European Green Deal (EGD, Zelenou dohodu pro Evropu), která je souborem politických iniciativ, jejímž hlavním cílem je transformace hospodářství EU v moderní, konkurenceschopnou ekonomiku, která účinně využívá zdroje a kde:

- se do roku 2050 dosáhne nulových čistých emisí skleníkových plynů
- bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů
- nebude opomenut žádný jednatlivec ani region (EC, 2019)

EGD zahrnuje všechny hospodářské sektory a jejich odvětví a také různé oblasti politiky prostřednictvím různých návrhů a iniciativ.

EGD zdůrazňuje potřebu komplexního a mezisektorového přístupu, v jehož rámci budou k dosažení konečného cíle v oblasti klimatu přispívat všechny relevantní oblasti politiky. Jsou do něj zahrnuty iniciativy, které se týkají celé řady úzce propojených oblastí – klimatu, životního prostředí, energetiky, dopravy, průmyslu, zemědělství a udržitelného financování (Obrázek 1).

Obrázek 1: Rámec EGD

Zdroj: Sdělení komise, Zelená dohoda pro Evropu, 2019

Jednotlivé soubory EGD se svými dílčími iniciativami jsou v různých fázích legislativního procesu – některé již byly představeny, jiné jsou teprve ve fázi příprav. Iniciativy se od sebe velmi liší, a to jak svou strukturou, tak i definováním cílů a opatření. Některé soubory jsou samostatnou iniciativou, další se skládají ze souboru více komponent; některé obsahují velmi striktně nastavené cíle a stanovené indikátory, další jsou spíše ve formě opatření, bez stanovených cílových hodnot.

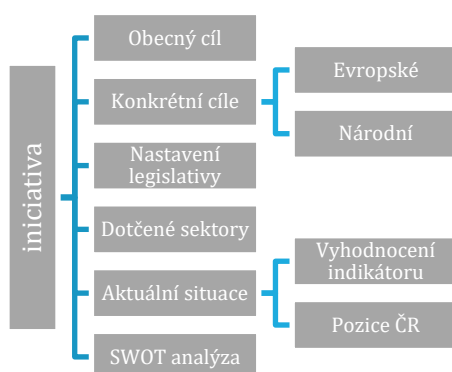
Cílem této zprávy je představit vybrané soubory EGD, se zaměřením především na balíček Fit for 55, který byl EK představen v roce 2021, a který je v mnoha ohledech velmi konkrétní, a dále také představit ostatní již schválené iniciativy balíčků Farm to fork, Circular Economy a Zero pollution.

Tabulka 1: Balíčky EGD a jejich zpracování v rámci předkládaného výstupu

Balíček EGD	Zpracování v rámci předkládané zprávy
Balíček Fit for 55	x
Evropský právní rámec pro klima	
Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu	
Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030	
Strategie Farm to fork / „Od zemědělníka ke spotřebiteli“	x
Evropská průmyslová strategie	x
Akční plán pro oběhové hospodářství	x
Baterie a odpadní baterie	
Mechanismy pro spravedlivou transformaci	
Strategie EU pro udržitelnost v oblasti chemických látek	
Lesní strategie a dovoz produktů nezpůsobujících odlesňování	

Všechny zpracované dílčí iniciativy byly strukturovány dle jednotného rámce (Obrázek 2) tak, aby došlo jak k představení dané iniciativy, včetně dílčích provazeb na další legislativní balíčky, tak i vyhodnocení mezinárodního a národního kontextu založeného na datech tam, kde to bylo možné.

Obrázek 2:

Nejpodrobněji byl řešen balíček Fit for 55, který podporuje snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030 oproti roku 1990, a který byl Evropskou komisí představen v červenci 2021. Balíček obsahuje jak návrhy upravující stávající směrnice či nařízení, tak úplně nové legislativní návrhy, přičemž se zaměřuje na oblasti, jako je obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), uhlíkové vyrovnání na hranicích, energetiku a paliva či využívání půdy a lesnictví. Jednotlivá opatření balíčku Fit for 55 lze rozdělit do tří hlavních skupin: První skupinu tvoří **tzv. tržní mechanismy**, které zahrnují zejména evropský systém obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), další sada opatření spadá pod **cíle a regulace**, které

zahrnují revizi stávající směrnice o obnovitelných zdrojích energie, a směrnice o energetické účinnosti. Třetí skupinu návrhů tvoří **podpůrná opatření**, kde např. k zajištění sociálně spravedlivé a solidární transformace Evropská komise navrhuje vznik nového Sociálního klimatického fondu. V rámci tohoto balíčku bylo také možno nejlépe kvantifikovat cíle a jejich naplňování (Tabulka 2, Tabulka 3).

Tabulka 2: Směrnice EU ETS a nařízení ESR – hlavní a doplňkové indikátory, vzdálenost od stanoveného cíle

Indikátor	Stav v roce 2020	Jednotky	Požadovaná situace v roce 2030	Pro splnění cíle je nutné snížení oproti roku 2020 [%]	Pro splnění cíle je nutné snížení oproti roku 2020 [t CO ₂ eq]
EU ETS					
Celkové emise GHG v ČR (tj. v EU ETS i mimo EU ETS) – 2020	113 383 550	t CO ₂ eq	89 481 596	21,08%	23 901 954
Emise v systému EU ETS (legislativa 2021)	57 871 344	t CO ₂ eq	32 157 308	44,43%	25 714 036
Počet bezplatných povolenek	14 949 876	ks/t CO ₂ eq	0	100,00%	14 949 876
EU ETS II - silniční doprava zvlášť – 2020	17 332 790	t CO ₂ eq	9 615 697	44,52%	7 717 093
EU ETS II - budovy zvlášť -2020	11 060 203	t CO ₂ eq	7 528 870	31,93%	3 531 333
EU ETS II - Silniční doprava + budovy 2020	28 392 993	t CO ₂ eq	17 144 567	39,62%	11 248 426
EU ETS - spalování (tj. energetika)	45 239 652	t CO ₂ eq	25 533 017	43,56%	19 706 635
EU ETS - bez spalování (tj. průmysl)	12 631 692	t CO ₂ eq	6 624 291	47,56%	6 007 401
ESR - Nařízení o sdílení úsilí					
Celkové emise GHG v ČR v rámci ESR – 2020	51 614 508	t CO ₂ eq	45 143 467	12,54%	6 471 041
Silniční doprava (CRF1AB123) - 2020	17 332 790	t CO ₂ eq	12 483 537	27,98%	4 849 253
Budovy (CRF1A4ab) - 2020	11 060 203	t CO ₂ eq	9 774 322	11,63%	1 285 881
Průmysl mimo EU ETS (CRF1A2) - 2020	10 243 905	t CO ₂ eq	13 946 197	-36,14%	-3 702 292
Zemědělství (CRF3) - 2020	7 841 830	t CO ₂ eq	6 011 623	23,34%	1 830 207
Odpady (CRF5) - 2020	5 135 781	t CO ₂ eq	2 927 788	42,99%	2 207 993

Tabulka 3: Směrnice EED a směrnice RED III – indikátory a stanovené cíle

Indikátor	Cíl 2020	Stav v 2020 (plnění cíle)	Evropský cíl 2030	Návrh vnitrostátního cíle pro 2030 dle NEKP ČR	Doporučení EK na revizi vnitrostátních cílů %
EED – Směrnice o energetické účinnosti					
Konečná spotřeba energie	1 060 PJ	1 057 PJ (100 %)	↓36 % (oproti referenčnímu scénáři pro 2030)	990 PJ	
Spotřeba primární energie	1 855 PJ	1 679,5 PJ (110 %)	↓39 % (oproti referenčnímu scénáři pro 2030)	1735 PJ	
REDIII – Směrnice o podpoře obnovitelných zdrojů energie					
Podíl OZE na konečné spotřebě energií:					
Celkem	13 %	17,3 % (133 %)	40 % (45 % dle REPowerEU)	22,0 %	23,3 %
Elektřina	Není stanoveno	14,8 %	Není stanoveno	16,9 %	23,3 %
Doprava - cíl 14% v 2030	10 %	9,4 % (94 %)	14 %	14,0 %	14,0 %
Vytápění	Není stanoveno	23,5 %	Není stanoveno	30,7 %	30,0 %
Meziroční nárůst u vytápění	1,1 p.b.	0,9 p.b.	1,1 p.b. (závazně)		

V případě dalších zpracovaných souborů iniciativ, tj. Strategie od zemědělce ke spotřebiteli, Akčního plánu pro oběhové hospodářství a Akčního plánu nulového znečištění jako součástí Evropské průmyslové strategie byly zpracovány pouze přehledově, dle aktuálně schválených legislativních podkladů.

Fit for 55

Revision of the Directive on Deployment of Alternative Fuels Infrastructure

Legislativní předpis (nový): Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU

Datum předložení Evropskou komisí /aktualizace: 14. 7. 2021

Komise navrhuje nahradit původní směrnici nařízením. Návrh je v současné době v legislativním procesu a je projednáván Evropským parlamentem. V rámci projednávání v dopravním výboru EP (TRAN Committee) byly v březnu 2022 předloženy pozměňovací návrhy, které stanoví povinnou kapacitu nabíjecí infrastruktury dle velikosti vozového parku bateriových elektrických vozidel (viz dále).

Termín finalizace: Návrh je v procesu projednávání, zatím nebyl finalizován ani schválen.

Související předpisy:

- Aviation - Sustainable Aviation Fuels
- Revision of CO₂ emission performance standards for cars and vans, as part of the European Green Deal

Účel iniciativy

Návrh přispívá k naplňování Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, přijaté Komisí v prosinci 2020, která vytváří základ pro transformaci dopravního systému EU. Udržitelnosti dopravy a tím i snižování vlivů dopravy na životní prostředí a klima má být dosaženo podporou zavádění vozidel a letadel s nízkými, případně i nulovými emisemi, které využívají alternativní a nízkouhlíková paliva a pohony.

Intenzivnější zavádění a využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv a čistých pohonů musí být provázáno s vytvořením komplexní sítě dobíjecí a čerpací infrastruktury. Původní směrnice není vhodně přizpůsobena účelu plnění ambicióznějších klimatických cílů pro rok 2030 a plánování infrastruktury v členských státech obecně postrádá potřebnou úroveň ambicí. Cílem této iniciativy je zajistit dostupnost a použitelnost sítě infrastruktury pro alternativní paliva napříč EU, což nepřímo usnadní začlenění čistých vozidel do vozového parku.

Výkonnostní normy pro emise CO₂ představují silný impuls pro zavedení vozidel s nízkými až nulovými emisemi, čímž rovněž vytvářejí poptávku po infrastruktuře pro alternativní paliva a pohony. Dalším politickým nástrojem, jehož cílem je urychlit zavádění vozidel s nízkými a nulovými emisemi, je Směrnice o čistých vozidlech.

Cíle iniciativy

Plnění požadavků nařízení **zajistí členské státy** počínaje rokem, kdy nařízení bude účinné a pak na konci každého dalšího roku. Cíle navrhované legislativy budou stanoveny na **evropské úrovni** a budou shodné pro všechny členské státy.

Evropské cíle

Dobíjecí infrastruktura pro lehká vozidla (osobní automobily a lehká užitková vozidla)

- Bude zajištěn dostatek veřejně přístupných dobíjecích stanic úměrně využívání lehkých elektrických vozidel
- Na konci každého roku počínaje rokem účinnosti nařízení budou kumulativně splněny tyto cíle týkající se celkového výstupního výkonu dobíjecí infrastruktury:
  - o na každé bateriové elektrické lehké vozidlo registrované na území členského státu je prostřednictvím veřejně přístupných dobíjecích stanic poskytován celkový výstupní výkon nejméně **1 kW**;
  - o na každé plug-in hybridní lehké vozidlo je prostřednictvím veřejně přístupných dobíjecích stanic poskytován celkový výstupní výkon nejméně **0,66 kW**
- Bude zajištěno dostatečné pokrytí veřejně přístupnými dobíjecími stanicemi podél hlavní sítě TEN-T a globální sítě TEN-T tak, aby dobíjecí parky byly v každém směru jízdy v maximální vzdálenosti 60 km a splňovaly následující výkonnostní parametry:
  - o do 31. prosince 2025 musí každý dobíjecí park nabízet výstupní výkon nejméně **300 kW** a zahrnovat alespoň jednu dobíjecí stanici s individuálním výstupním výkonem nejméně 150 kW;
  - o do 31. prosince 2030 musí každý dobíjecí park nabízet výstupní výkon nejméně **600 kW** a zahrnovat alespoň dvě dobíjecí stanice s individuálním výstupním výkonem nejméně 150 kW.

Dle pozměňovacího návrhu Evropského parlamentu by měla být výkon dobíjecí infrastruktury dimenzován dle podílu elektrických bateriových vozidel na vozovém parku následovně, viz Tab. 1.

Tabulka 1

Pozměňující návrh povinné minimální kapacity dobíjecí infrastruktury lehkých vozidel, dle velikosti vozového parku EBV [kW, %]

Podíl EBV na vozovém parku v členském státu	< 1%	1-2,5 %	2,5–5 %	5–7,5 %	>7,5 %
Minimální kapacita dobíjecí infrastruktury na 1 vozidlo	3 kW	2,5 kW	2 kW	1,5 kW	1 kW

Zdroj: EP

Návrh má urychlit rozvoj dobíjecí infrastruktury a tím i podpořit zvyšování podílu elektrických vozidel na vozovém parku.

Dobíjecí infrastruktura pro těžká vozidla (nákladní automobily a autobusy)

- Bude zajištěno dostatečné pokrytí veřejně přístupnými dobíjecími stanicemi pro těžká vozidla podél hlavní sítě TEN-T, a to v maximální vzdálenosti **60 km** v každém směru a podél globální sítě TEN-T v maximální vzdálenosti **100 km**. Dobíjecí parky musí splňovat následující výkonnostní parametry:

- do 31. prosince 2025 musí každý dobíjecí park nabízet výstupní výkon nejméně **1 400 kW** a zahrnovat alespoň jednu dobíjecí stanici s individuálním výstupním výkonem nejméně 350 kW;
- do 31. prosince 2030 musí každý dobíjecí park nabízet výstupní výkon nejméně **3 500 kW** a zahrnovat alespoň dvě dobíjecí stanice s individuálním výstupním výkonem nejméně 350 kW
- do 31. prosince 2030 bude na každé bezpečné a chráněné **parkovací ploše** nainstalována alespoň jedna dobíjecí stanice pro těžká vozidla s výstupním výkonem nejméně 100 kW;
- do 31. prosince 2025 budou v každém **městském uzlu** zavedeny veřejně přístupné dobíjecí body pro těžká vozidla poskytující celkový výstupní výkon nejméně 600 kW, poskytovaný dobíjecími stanicemi s individuálním výstupním výkonem nejméně 150 kW;
- o 31. prosince 2030 budou v každém **městském uzlu** zavedeny veřejně přístupné dobíjecí body pro těžká vozidla poskytující celkový výstupní výkon nejméně 1 200 kW, poskytovaný dobíjecími stanicemi s individuálním výstupním výkonem nejméně 150 kW.

Provoz dobíjecích stanic

- Provozovatelé dobíjecích bodů na veřejně přístupných dobíjecích bodech zajistí dostupnost zařízení pro příjem elektronických plateb, jako jsou čtečky platebních karet, zařízení s bezkontaktní funkcí, která jsou schopna číst platební karty a zařízení využívajících internetové připojení, u nichž lze pro platební transakci generovat a používat například QR kód. Harmonogram zavádění těchto zařízení je upraven nařízením dle výstupního výkonu dobíjecí stanice.

Infrastruktura CNG, LNG

- Do 1. ledna 2025 bude zřízen přiměřený počet veřejně přístupných LNG výdejních stojanů, a to alespoň podél hlavní sítě TEN-T, s cílem umožnit provoz těžkých motorových vozidel na LNG v celé Unii.

Zpracování vnitrostátního rámce politiky alternativních paliv

- Do 1. ledna 2024 každý členský stát vypracuje a zašle Komisi **návrh vnitrostátního rámce politiky** pro rozvoj trhu v oblasti alternativních paliv v dopravě a pro zavádění příslušné infrastruktury.
- Plnění vnitrostátního rámce bude vyhodnoceno poprvé do 1. ledna 2027 a poté každé 2 roky, zpráva o plnění bude předložena Komisi.

Národní cíle

Národní cíle jsou analogické jako evropské cíle.

Nastavení legislativy

Rozvoj do dobíjecí infrastruktury, jejíž parametry jsou upraveny navrhovanou legislativou, bude finančně podpořen z příslušných operačních programů, využívajících zdroje evropských strukturálních fondů. Za zpracování vnitrostátního rámce politiky alternativních paliv bude odpovídat věcně příslušný orgán státní správy (Ministerstvo dopravy ČR).

Dotčené sektory

Doprava, Energetika

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

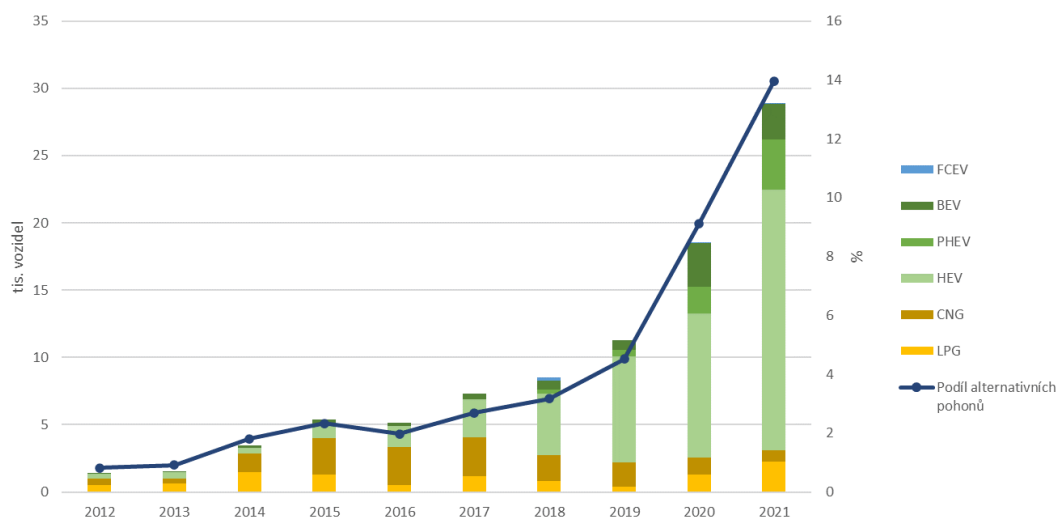
Podle posledních dat z Centra dopravního výzkumu (CDV) je v České republice provozováno přibližně 10 tisíc osobních vozidel s čistě elektrickým pohonem, z čehož téměř 40 % je registrováno v Praze. V roce 2021 (období leden-prosinec) byly v ČR zaregistrovány následující počty nových čistých vozidel:

- 3 735 PHEV (plug-in hybrid), podíl na nových registracích 1,81 %;
- 19 338 HEV (ostatní hybridy), podíl 9,35 %;
- 2 646 BEV (bateriové elektrické), 1,28 % podíl;
- 2 259 LPG vozidel (zkapalněný ropný plyn), 1,09 % podíl;
- 851 CNG vozidel (stlačený zemní plyn), 0,41% podíl;
- 9 FCEV (elektrické s palivovými články).

Celkově měly alternativy v roce 2021 podíl na registracích nových osobních vozidel 13,9 %, bez započtení ostatních hybridů, které nespádají do působnosti navrhovaného nařízení, se jednalo o 4,6 %. Registrace BEV meziročně poklesla o 19,0 % (616 vozidel), registrace hybridních vozidel (zejména benzín-elektřina) naproti tomu zaznamenala výrazné meziroční nárůsty (Graf 1). Registrace osobních vozidel na CNG od roku 2017 klesá.

Graf 1

Počet registrací nových osobních automobilů s uvedenými alternativními pohony za rok a podíl počtu vozidel s alternativními pohony na celkovém počtu nových vozidel registrovaných v daném roce, 2012–2021 [počet vozidel, %]

Zdroj: MD, SDA

BEV – bateriové elektrické, PHEV – plug-in hybrid, HEV – ostatní hybridy (bez plug-in), FCEV – elektrické na palivové články (vodík), CNG – stlačený zemní plyn, LPG – zkapalněný ropný plyn

Před rokem 2016 HEV zahrnuje všechny hybridy (včetně plug-in, jejichž samostatná statistika není k dispozici)

I přes dynamický růst registrací čistých vozidel v posledních letech zůstává jejich podíl na celkovém vozovém parku osobních automobilů zanedbatelný. Aktuální počty registrovaných BEV (10,8 tis.) a PHEV (7,4 tis.), údaje k 31. 3. 2022, by v celkovém počtu registrovaných vozidel (cca 6,0 mil. vozidel ke konci roku 2020, nejnovější dostupný údaj) by zaujímaly 0,18 % (resp. 0,12 %) celkové velikosti vozového parku, tj. ani ne jednu setinu.

Dle statistiky MPO vedené dle §6 odst. 5 zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách bylo v ČR k 31. 3. 2022 celkem 978 veřejných dobíjecích stanic, na kterých bylo k dispozici 1906 dobíjecích bodů (stojanů). Na hlavní město připadá 185 dobíjecích stanic s celkem 350 dobíjecími body. Z uvedeného počtu bylo rychlodobíjecích bodů (s nominálním výkonem nad 50 kW) celkově 598. Zejména v okolí dálnic postupně vznikají i ultrarychlé nabíjecí stanice (UFC) s výkonem nad 100 kW. Jejich aktuální počet je 12, 5 z nich provozuje ČEZ a 7 EON. Na většině dobíjecích stanic jsou umístěny 2 dobíjecí body, výjimečně i více, zejména na hlavních silničních tazích. 135 dobíjecích míst naopak má pouze 1 dobíjecí bod, většinou se jedná o dobíjecí stanice ve městech s pomalejším dobíjením.

Úhrnný maximální nominální výkon všech dobíjecích stanic v ČR činil 61 312 kWh. Největším provozovatelem dobíjecích stanic je ČEZ a.s. s celkovým počtem stanic 379 a celkovým nominálním výkonem 25,9 tis. kWh, další je Pražská energetika a.s. se 143 dobíjecími stanicemi (9,4 tis. kWh). Vedle metropolitní sítě dobíjecích stanic provozuje PRE také svoji páteční síť po celé ČR a dále se v rámci mezinárodního projektu CEUC (Central European Ultra Charging) podílí i na rozvoji sítě ultrarychlých dobíjecích stanic o výkonu nad 150 kW. Dalším významným provozovatelem dobíjecích stanic jsou E.ON energie a.s. spolu s E.ON Česká republika s.r.o s celkově 105 dobíjecími stanicemi s výkonem 7,5 tis. kWh.

Výstavbu a rozšíření sítě dobíjecích stanic pro elektromobily podporuje Ministerstvo dopravy prostřednictvím Operačního programu doprava (OPD). Za finanční podpory české vlády by v příštích čtyřech letech mělo být postaveno přes 500 nových dobíjecích stanic. Dotaci může využít pouze společnost, která bude schopná zaručit pokrytí kdekoliv na území ČR. Stanice by se měly nacházet zejména podél nejdůležitějších silničních tahů.

Počet veřejných CNG plnicích stanic v ČR v 1Q roku 2022 dosáhl 229 (zdroj Český plynárenský svaz), LNG plnicí stanice byly 4.

Pozice ČR pro plnění požadavků legislativy

S ohledem na uvedenou velikost vozového parku čistých vozidel a požadavky připravovaného nařízení, které požaduje minimální kapacitu dobíjecí infrastruktury 1 kW na 1 registrovaný elektromobil (BEV) a 0,66 kW na 1 registrovaný plug-in hybrid (PHEV), je **aktuální dimenzování dobíjecí infrastruktury v ČR zcela dostatečné**, na 1 dobíjecí bod připadá necelých 10 vozidel. Požadovaný minimální výkon nabíjecí infrastruktury pro současnou velikost vozového parku elektrických vozidel by byl cca 15 tis. kWh a ve skutečnosti je tak **více než trojnásobný**. Jinak řečeno, i při ztrojnásobení počtu registrovaných elektrických vozidel (ke kterému by reálně mohlo dojít cca za 2 roky) by byla kapacita dobíjecí infrastruktury dostatečná. Navíc je v příštích letech plánován dynamický rozvoj nabíjecích stanic. Infrastruktura CNG a LNG odpovídá aktuálním potřebám a je plánován její další rozvoj v budoucnosti. Požadavky nařízení by tak i z tohoto pohledu měly být ve stanoveném termínu splněny.

Z uvedeného vyplývá, že ČR aktuálně s rezervou **požadavky navrhovaného nařízení plní** a plnila by i ambicióznější pozměňovací návrh Evropského parlamentu.

Uvedený pozitivní závěr však reflektuje skutečnost, že **elektromobilita je v ČR nadále okrajová** a podíl BEV a PHEV na celkovém vozovém parku nedosahuje ani jednotek procent. Pokud by došlo v budoucnosti k výraznějšímu rozvoji elektromobility na jednotky, nebo až desítky procent vozového parku, mohlo by dojít k tomu, že dobíjecí infrastruktura bude naopak

poddimenzována a bude limitujícím faktorem dalšího růstu zastoupení elektrických vozidel ve vozovém parku.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Rychlý rozvoj dobíjecí infrastruktury, dosud rychlejší než růst počtu elektrických vozidel. • Plánovaná státní podpora budování dobíjecích stanic a vodíkových čerpacích stanic. Do roku 2027 by se mělo jednat o 5,5 mld. Kč a dalších 500 mil. Kč na vodíkové stanice. • Dobíjecí infrastruktura je aktuálně dostatečně dimenzována nad rámec požadavků navrhovaného nařízení. • Počet veřejných CNG a LNG plnicích stanic odpovídá současným potřebám a je plánován jejich další rozvoj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokrytí území dobíjecí infrastrukturou je nerovnoměrné. Dobíjecí infrastruktura je soustředěna do velkých měst a při hlavních silničních tazích, nedostatečné pokrytí okrajových regionů a menších obcí. • Malý podíl čistých vozidel ve vozovém parku, stav dobíjecí infrastruktury je tak porovnáván se stavem, který by v rámci dekarbonizace dopravy měl být v budoucnu značně odlišný.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Státní podpora nákupu čistých vozidel, a obnovy vozového parku. Využití OPD k finanční podpoře rozvoje dobíjecí infrastruktury. • Větší rozdíl v provozních nákladech čistých vozidel vs. vozidel s konvenčním pohonem kvůli vysoké ceně ropných produktů 	<ul style="list-style-type: none"> • Změna investičních priorit v důsledku energetické krize. Menší investice do elektromobility a čistých zdrojů, pomalejší odklon od fosilních zdrojů v dopravě. • Ekonomická krize zbrzdí rozvoj elektromobility, nákup čistých vozidel a rozvoj dobíjecí infrastruktury.

Notification on the Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSA)

Legislativní předpis (nový): Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění směrnice 2003/87/ES, pokud jde o oznámení kompenzace v souvislosti s celosvětovým tržním opatřením pro provozovatele letadel se sídlem v Unii (COM(2021) 567 final)

Datum předložení Evropskou komisí /aktualizace: 14. 7. 2021

Návrh Rozhodnutí je projednáván ve výborech Evropského parlamentu. Výbor pro životní prostředí, lidské zdraví a potravinovou bezpečnost (ENVI) odsouhlasil draft zprávy výboru dne 11. 5. 2022, ve které zdůraznil přechodný charakter systému notifikací v rámci CORSIA do doby, kdy vstoupí v účinnost revidovaná Směrnice 2003/87/EC k Evropskému systému emisního obchodování (EU-ETS), která je v současné době v legislativním procesu. Plenární jednání EP bude hlasovat o této pozici na jednání v červnu 2022.

Termín finalizace: Návrh je v procesu projednávání zatím nebyl finalizován ani schválen.

Související předpisy:

- ReFuelEU Aviation - Sustainable Aviation Fuels
- Revision of the Directive on Deployment of Alternative Fuels Infrastructure

Účel iniciativy

Návrh rozhodnutí upravuje oznámení provozovatelům letadel o výši kompenzace emisí oxidu uhličitého v mezinárodním letectví prostřednictvím systému CORSIA ode dne 1. ledna 2021. Program CORSIA funguje nad rámec systému emisního obchodování EU-ETS, kterého je mezinárodní letecká doprava součástí od roku 2012. Zatímco EU-ETS pokrývá pouze lety v rámci Evropského hospodářského prostoru (od roku 2013), program CORSIA i lety mimo něj (i mimo Evropu), pokud je výchozí nebo cílové letiště na území členského státu EU. Cílem opatření a systému CORSIA je stabilizovat emise z mezinárodní letecké dopravy po roce 2020 (carbon neutral growth from 2020) za předpokladu pokračujícího růstu letecké dopravy.

Program CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation), Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) je systém snižování a kompenzace emisí oxidu uhličitého v mezinárodní letecké dopravě. Program probíhá od roku 2019, účast členských zemí na pilotní fázi programu (2021–2023) a první fázi (2024–2026) je dobrovolná.

Cíle iniciativy

Do 30. listopadu 2022 členské státy oznámí provozovatelům letadel výši kompenzací pro rok 2021 na základě vykázaných emisí v referenčním období do systému CORSIA a emisí v roce 2021. Členské státy tuto skutečnost oznámí provozovatelům letadel, kteří splňují následující podmínky:

- provozovatel letadla je držitelem osvědčení leteckého provozovatele vydaného členským státem nebo je registrován v členském státě, včetně jeho nejvzdálenějších regionů a (závislých) území;

- ročně produkují více než 10 000 tun emisí CO₂ z využívání letadel s maximální schválenou vzletovou hmotností přesahující 5 700 kg, s výjimkou letů s odletem a příletem v rámci téhož členského státu (včetně nejvzdálenějších regionů téhož členského státu), a to od 1. ledna 2019.

Do působnosti nařízení nespádají lety pro potřeby státu, humanitární lety a zdravotnické lety.

Vzhledem k velkému poklesu emisí z letecké dopravy v roce 2020 v důsledku pandemie COVID-19 Rada ICAO v červnu 2020 rozhodla, že emise z roku 2019 by měly být použity jako referenční hodnota pro výpočet kompenzace ze strany provozovatelů letadel na období 2021–2023. Je velmi pravděpodobné, že emise z letectví v roce 2021 nepřekročí úroveň z roku 2019. Proto se očekává, že dodatečná kompenzace ze strany provozovatelů letadel bude pro rok 2021 (a pravděpodobně i pro rok 2022) nulová.

Evropské cíle

Žádné numerické cíle návrh legislativy neobsahuje, jde o procedurální opatření.

Národní cíle

Nařízení platí pro všechny státy EU27, žádné dílčí národní cíle nestanovuje.

Nastavení legislativy

Legislativa stanovuje právní povinnost členských států oznámit leteckým společnostem se sídlem v EU výši kompenzace podle programu CORSIA do 30. listopadu 2022, pokud jde o emise v roce 2021.

Dotčené sektory

Doprava

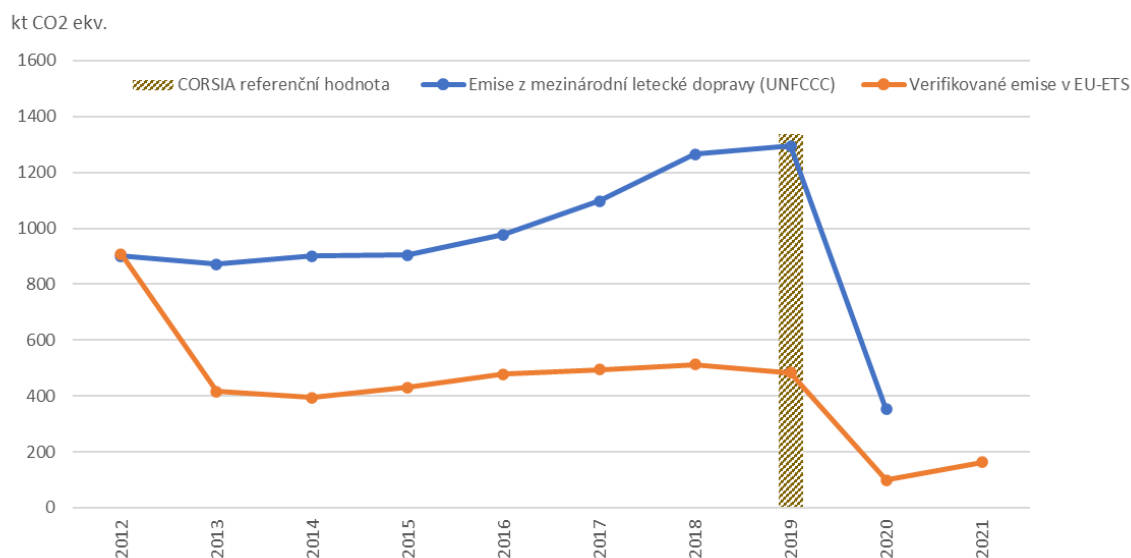
Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Výkon letecké dopravy a spotřeba leteckého paliva v ČR v období 2000–2019 s mírným zpomalením okolo roku 2010 spojeného s celosvětovou ekonomickou a finanční krizí rostly, a to na úroveň vyšší než 200 % stavu roku 2000. Letecká doprava byla v tomto období nejrychleji rostoucím dopravním odvětvím v ČR. Růst výkonů i spotřeby energie v letecké dopravě se promítl do růstu emisí skleníkových plynů z mezinárodní letecké dopravy, které stouply v období 2000–2019 o 94,1 % na 1295 kt CO₂ ekv. (dle emisní inventury pro UNFCCC, Graf 1). V roce 2019, které je referenčním rokem pro kompenzace v rámci programu CORSIA (ze kterého vychází výpočet růstového/poklesového faktoru a tím i kompenzační povinnosti pro jednotlivé letecké dopravce), tak byly emise z mezinárodní letecké dopravy v ČR nejvyšší od začátku 21. století.

Verifikované emise v EU-ETS rovněž po roce 2012 mírně rostly, pokles mezi roky 2012 a 2013 byl metodického charakteru, neboť od roku 2013 spadaly do systému EU-ETS pouze lety v rámci zemí Evropského hospodářského prostoru (EEA). V roce 2020 emise z letecké dopravy v souvislosti s dopady pandemie covid-19 a s ní spojenými restrikcemi v letecké dopravě výrazně meziročně poklesly na méně než třetinu stavu v předchozím roce (na 352,0 kt CO₂ ekv.). Pokles emisí v roce 2020 byl během jediného roku vyšší než kumulativní růst emisí od roku 2000 (resp. 2012 v případě EU-ETS).

Graf 1

Emise z mezinárodní letecké dopravy, emisní inventura pro UNFCCC a EU-ETS data, [kt CO₂ ekv.], 2000–2021

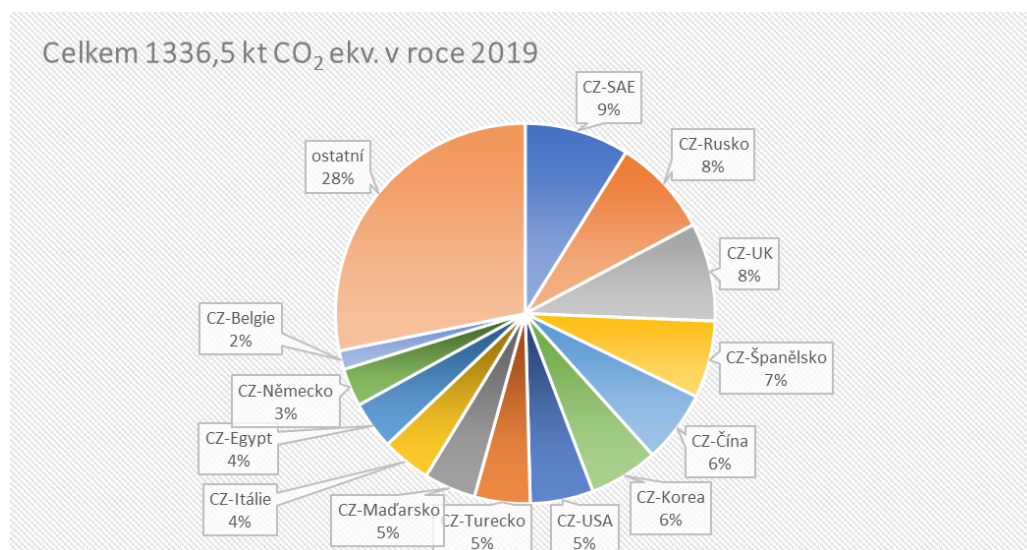

Zdroj: ČHMÚ, EEA, CORSIA

Z celkového objemu emisí ČR vykázáno v rámci programu CORSIA v roce 2019 (1336,5 kt CO₂ ekv.) tvořily lety do mimoevropských destinací více než polovinu vykázaných emisí (Graf 2). Největší podíl na celkových emisích měly lety do SAE, a to 9 %), a lety do Ruské federace (8 %), kam však lze očekávat výrazný pokles letů (a vykázaných emisí) po roce 2021.

Graf 2

Emise z mezinárodní letecké dopravy v ČR v systému CORSIA dle párů zemí [%], 2019

Pozice ČR pro plnění požadavků legislativy

Vzhledem k velmi vysoké hodnotě emisí v referenčním roce programu CORSIA (2019) lze očekávat, že kompenzace leteckých dopravců ČR v programu CORSIA budou v letech 2021 i 2022 nulové. Problémy s plněním navrhovaného procedurálního opatření v ČR tak jsou nepravděpodobné. Snižování emisí z letecké dopravy po roce 2022 bude zajištěno připravovanou novelizací legislativy k EU-ETS v rámci balíčku Fit for 55.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Kvůli pomalému růstu letecké dopravy po roce 2020 a tím i nízkým emisím budou kompenzace leteckých dopravců v ČR v rámci programu CORSIA v letech 2021 a 2022 nulové. Další pokles emisí z letecké dopravy zajistí novelizace legislativy k EU-ETS. 	<ul style="list-style-type: none"> Značné emise v rámci programu CORSIA z letišť ČR do mimoevropských destinací (SAE, Turecko, Korea, USA), tyto emise z letecké dopravy nespádají pod EU-ETS.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Rychlejší zavádění udržitelných leteckých paliv, dekarbonizace letecké dopravy a rychlejší pokles emisí skleníkových plynů z letecké dopravy. 	<ul style="list-style-type: none"> Špatná ekonomická situace leteckých dopravců v ČR a s tím spojené nižší investice do inovativního vývoje, využívání SAF a snižování emisí.

Amending the LULUCF Regulation

Legislativní předpis (nový): Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady kterým se mění nařízení (EU) 2018/841, pokud jde o oblast působnosti, zjednodušení pravidel souladu, stanovení cílů členských států pro rok 2030 a závazek ke společnému dosažení klimatické neutrality v odvětví využívání půdy, lesnictví a zemědělství do roku 2035, a nařízení (EU) 2018/1999, pokud jde o zlepšení monitorování, vykazování, sledování pokroku a přezkum (COM(2021) 554 final)

Datum předložení Evropskou komisí: 14. 7. 2021

Návrh novelizace nařízení je posuzován Výborem pro životní prostředí, lidské zdraví a potravinovou bezpečnost (ENVI) Evropského parlamentu. Zpráva výboru byla projednávána na jednání výboru 26. 1. 2022, k návrhu byly vneseny pozměňovací návrhy. Zpráva po zapracování připomínek členů výboru byla přijata 17. 5. 2022 a bude se o ní hlasovat na plenárním zasedání v červnu 2022.

Termín finalizace: Předpis je v legislativním procesu, zatím nebyl finalizován ani schválen, tj. nenabyl ani účinnosti.

Související předpisy:

- New EU Forest Strategy

Účel iniciativy

Cílem návrhu na změnu nařízení 2018/841 jako součásti balíčku „Fit for 55“ je posílit příspěvek odvětví LULUCF k poklesu celkových čistých emisí skleníkových plynů, vyšším ambicím v oblasti klimatu pro rok 2030 a směřování ke klimatické neutralitě v roce 2050. Návrh stanoví celkový cíl Unie spočívající v čistém pohlcení skleníkových plynů v odvětví LULUCF ve výši 310 milionů tun ekvivalentu CO₂ v roce 2030.

Jako další krok (od roku 2031) je spojit emise jiných skleníkových plynů než CO₂ ze zemědělství se sektorem LULUCF, a vytvořit tak nově regulované odvětví půdy (zahrnující emise a jejich pohlcování v zemědělství, lesnictví a při jiném využívání půdy). To přispěje k synergii mezi mitigačními opatřeními v oblasti půdy a umožní integrovanější tvorbu a implementaci politik. Odvětví půdy by se mohlo nákladově efektivním způsobem stát klimaticky neutrálním přibližně do roku 2035 a následně by dokázalo pohlcovat více CO₂ než kolik činí objem produkováných emisí skleníkových plynů.

Cíle iniciativy

Je stanoven celkový evropský cíl minimálního pohlcení emisí CO₂ v sektoru LULUCF v roce 2030, který je rozčleněn do ročních vnitrostátních cílů pro jednotlivé členské státy.

Evropské cíle

Celkový cíl EU je stanoven jako čisté pohlcení skleníkových plynů v odvětví LULUCF ve výši 310 milionů tun ekvivalentu CO₂ v roce 2030.

Národní cíle

Celkový cíl Unie je rozdělen mezi členské státy na tzv. vnitrostátní cíle členských států týkající se čistého pohlcení skleníkových plynů podle čl. 4 odst. 2 návrhu nařízení, jichž má být

dosaženo do roku 2030. Reálně by se měly národní cíle plnit již od roku 2026, od kdy nesmí být emise vyšší (resp. propady emisí nižší) než lineární trajektorie směřující k stanovenému cíli v roce 2030. Vnitrostátní cíle jsou uvedeny v příloze 2 Nařízení a vychází z emisí a pohlcení vykázaných v inventurách skleníkových plynů za roky 2016–2018 a z výměr obhospodařované půdy.

Jelikož se již od roku 2016 začala projevovat kůrovcová kalamita v lesích (která naplno propukla až v letech 2019 a 2020) a propady emisí v LULUCF v ČR prudce klesaly a bilance se dostala až do kladných hodnot, je cíl ČR poměrně málo ambiciózní na úrovni bilance emisí a propadů -1228 kt CO₂ ekv. za rok do roku 2030.

Nastavení legislativy

Tímto nařízením se stanoví pravidla týkající se:

- a) závazků členských států v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, které přispívají k dosažení cílů Pařížské dohody a k naplňování cíle Unie v oblasti snižování emisí skleníkových plynů pro období 2021–2025;
- b) započítávání emisí skleníkových plynů a pohlcování v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví a kontroly dodržování závazků na období 2021–2025 ze strany členských států;
- c) cíle Unie pro čisté pohlcení skleníkových plynů v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví na období 2026–2030;
- d) cílů členských států pro čisté pohlcení skleníkových plynů v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví na období 2026–2030;
- e) závazků členských států přijmout nezbytná opatření zaměřená na společné dosažení klimatické neutrality v Unii do roku 2035 v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, včetně emisí ze zemědělství jiných než CO₂.

Dotčené sektory

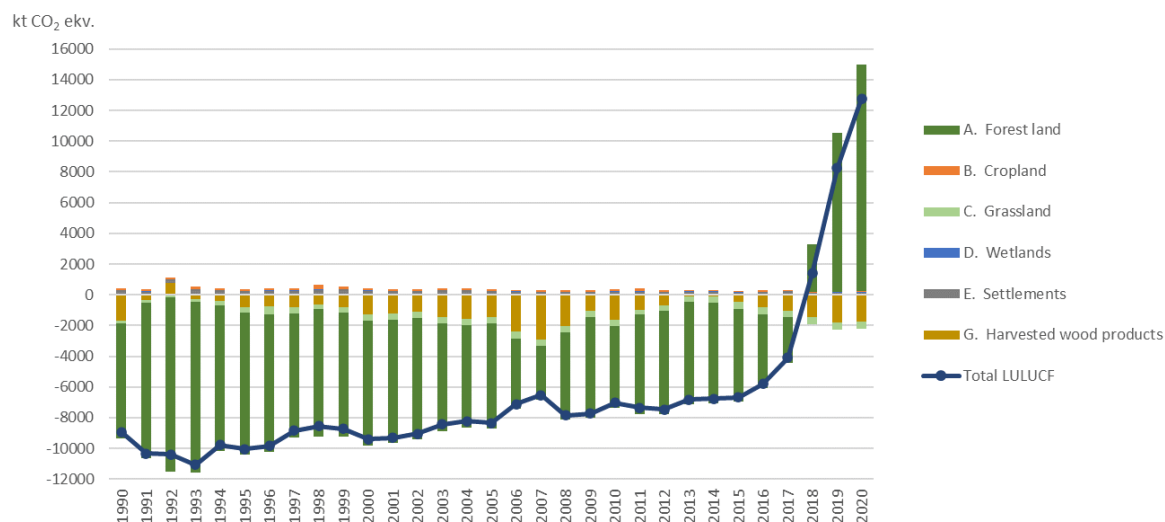
Lesnictví, zemědělství

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Bilance emisí a propadů v sektoru LULUCF v ČR v období 1990–2017 kolísala ve výrazně negativních hodnotách (Graf 1) s minimy v letech 1993 (-10,3 Mt CO₂ ekv.) a 2012 (-8,9 Mt), maximum negativní bilance v roce 2007 (-4,6 Mt) lze spojovat s dopadem orkánu Kyrill na lesní porosty. Po roce 2000 byla nejnižší hodnota bilance v roce 2012, a to -8,2 Mt CO₂ ekv. S výjimkou roku 2007 byl rozhodujícím sektorem zajišťujícím propady emisí v LULUCF sektor 4A Lesní půda s podílem na celkových propadech 70–100 %. Od roku 2017 bilance emisí a propadů v LULUCF začala prudce vzrůstat a od roku 2018 se dostala do výrazně **kladných hodnot** až na 12,8 Mt CO₂ ekv. v roce 2020. Jednalo se o důsledek růstu emisí ze sektoru lesnictví (4A) v souvislosti s kůrovcovou kalamitou v lesích, výrazně podpořenou projevy změny klimatu (sucho a nadprůměrné teploty) v kombinaci s nevhodným lesním hospodařením a nevhodnou druhovou skladbou lesních porostů. Objem těžby dřeva v roce 2020 stoupl na hodnotu 35,8 mil. m³ a překonal rekord z roku 2019, objem hmyzové těžby v roce 2020 (26,2 mil. m³ bez kůry) dosáhl téměř hodnoty jako celkový objem hmyzové těžby za celé období 1990–2012.

Graf 1

Emise a propady skleníkových plynů z jednotlivých kategorií sektoru LULUCF v ČR, [kt CO₂ ekv.], 2000–2020

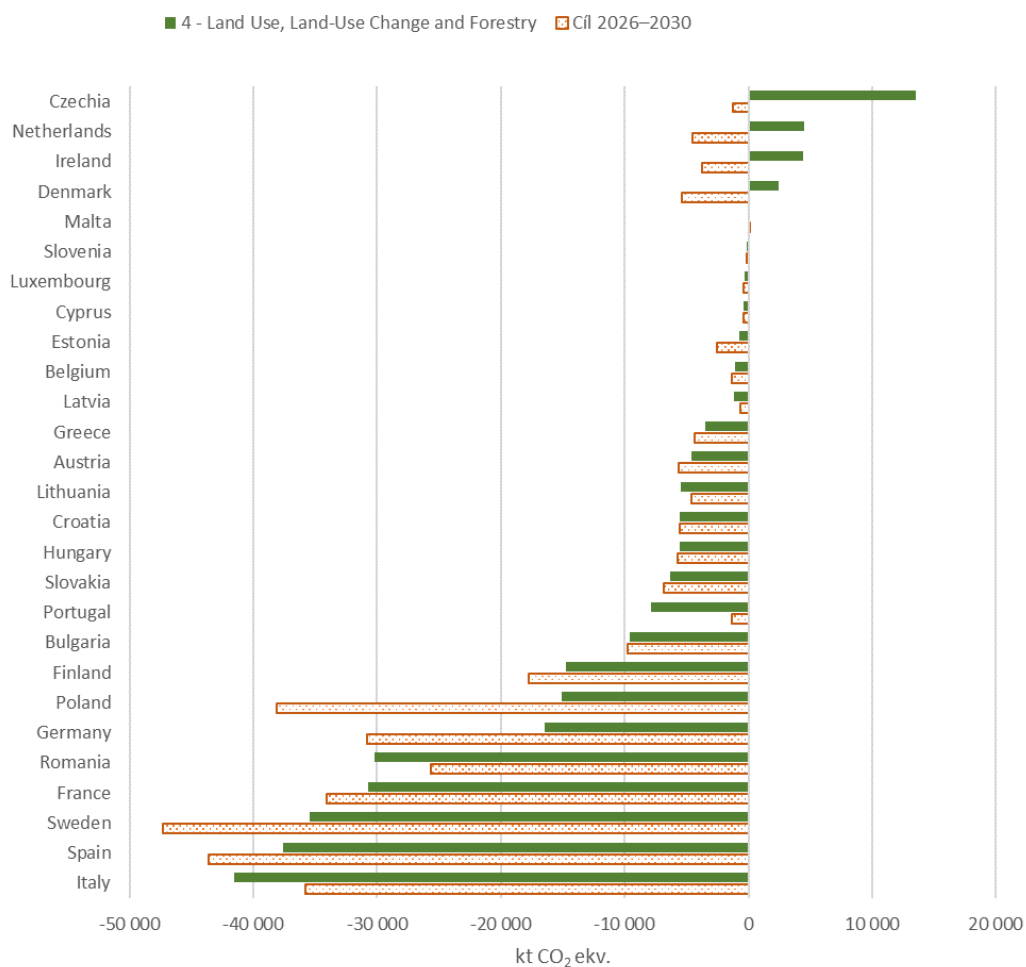

Zdroj: UNFCCC

V roce 2019 měla ČR **největší kladnou bilanci emisí a propadů ze sektoru LULUCF** ze všech členských zemí EU27 (Graf 2), přičemž kladnou bilanci měly pouze 4 státy EU (kromě ČR ještě Nizozemsko, Irsko a Malta). Z ohledem na uvedenou situaci v celé EU měla v roce 2019 ČR **druhou největší vzdálenost od cíle** k období 2026–2030 (14,8 Mt CO₂ ekv., vyšší má pouze Polsko) a to i přes podprůměrnou cílovou hodnotu pohlcení ve vztahu k ostatním zemím EU (Graf 2). Vzhledem k vysoce kladné bilanci emisí a propadů v roce 2019 měla ČR i nejhorší výchozí podmínky pro plnění stanoveného cíle v rámci EU.

Graf 2

Emise a propady skleníkových plynů z jednotlivých kategorií sektoru LULUCF v ČR a cíl na období 2026–2030, 2000–2019 [kt CO₂ ekv.]

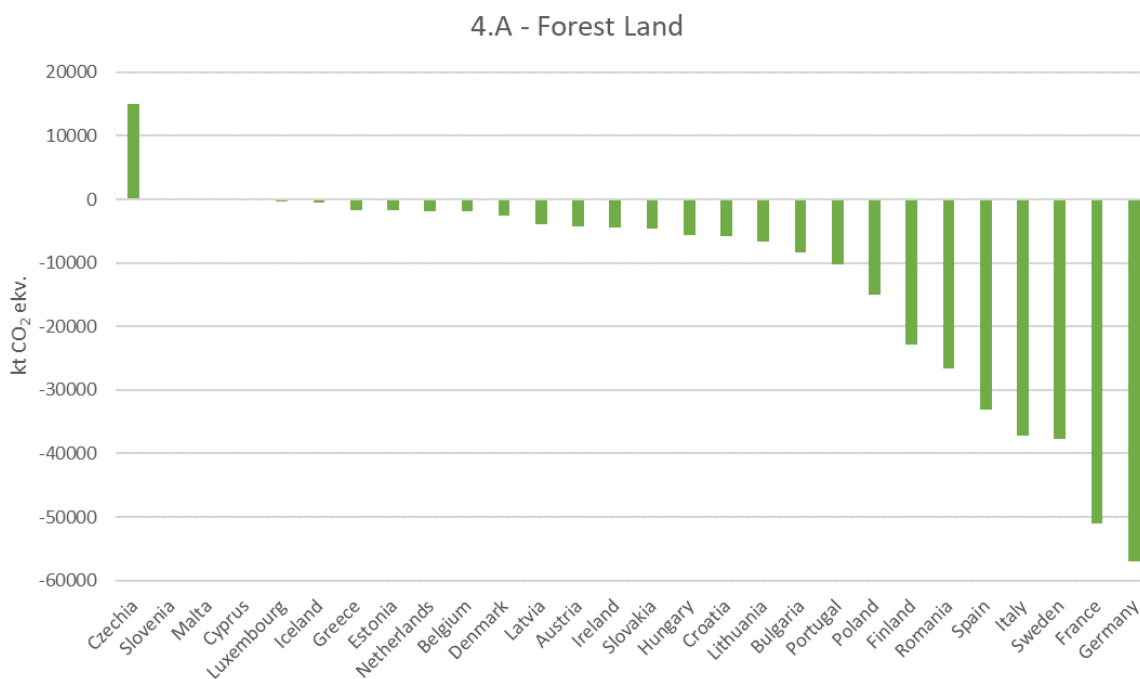

Zdroj: EEA

Pokud jde o **samostatný sektor 4A** Forest land (lesnictví) byla ČR v roce 2019 rovněž na 1. místě s výrazně kladnou bilancí emisí a propadů, pouze Slovinsko mělo bilanci mírně kladnou a Malta nulovou, ostatní státy měly bilanci negativní (Graf 3).

Graf 3

Emise a propady skleníkových plynů ze sektoru 4A Forest land v roce 2019 [kt CO₂ ekv.]

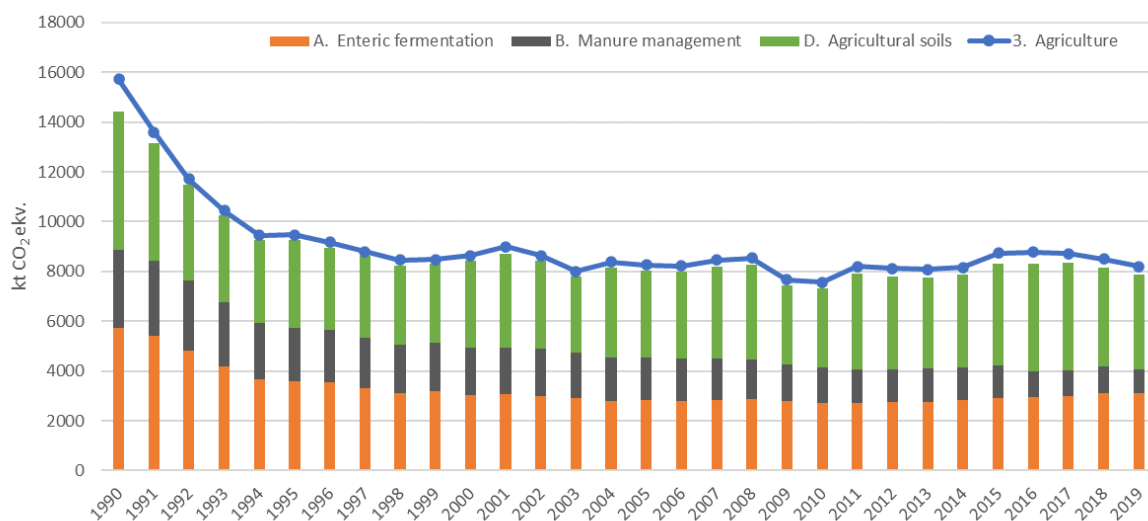
Zdroj: EEA

Emise skleníkových plynů ze sektoru **zemědělství** v ČR po roce 2000 s mírnými meziročními výkyvy stagnovaly a neměly identifikovatelný trend (Graf 4). Dílčí sektor 3D Agriculture soils (zemědělská půda), který by se dle návrhu novelizace nařízení měl stát součástí nově regulovaného sektoru půdy, produkoval 46,4 % celkových emisí ze zemědělství v roce 2019. Trend emisí v tomto sektoru byl v období 2000–2019 rovněž stagnující, s postupným poklesem emisí ze živočišné výroby (zejména sektor 3B Manure management) se však podíl tohoto sektoru na celkových emisích ze zemědělství zvyšoval. Vývoj v tomto sektoru tak zatím nesměřuje ke klimatické neutralitě, a to s ohledem na intenzivní zemědělskou výrobu spojenou se značným využíváním minerálních hnojiv s obsahem dusíku.

Ze zemědělské půdy pocházely **pouze emise N₂O** (Graf 5), živočišná výroba (sektory 3A a 3B) byly významným zdrojem emisí CH₄. Emise CO₂ zaujímaly v roce 2019 pouze 4,2 % celkových emisí ze sektoru zemědělství, spalovací procesy v zemědělství jsou však vykazovány zvlášť v rámci sektoru 1A.

Graf 4

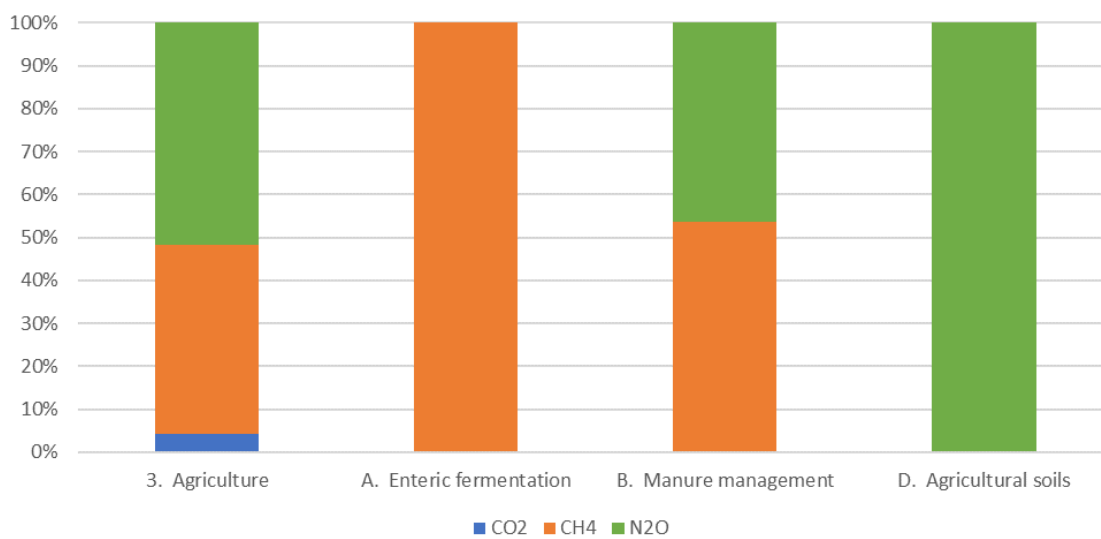
Emise skleníkových plynů ze sektoru zemědělství v ČR, 1990–2019 [kt CO₂ ekv.]

Zdroj: ČHMÚ

Graf 4

Emise jednotlivých skleníkových plynů s dílčími sektory kategorie 3 – zemědělství v ČR, 2019 [%]

Zdroj: ČHMÚ

Pozice ČR

ČR má dobrou pozici pro splnění národního vnitrostátního cíle -1228 kt CO₂ ekv. čistého pohlcení v sektoru LULUCF, neboť tento cíl je v kontextu vývoje bilance emisí v období 1990–2020, kdy se s výjimkou závěru období bilance emisí a propadů v LULUCF pohybovala mezi -4– -8 Mt CO₂ ekv., málo ambiciózní. Za předpokladu, že se nebude dále zhoršovat kůrovcová kalamita v lesích a poškození lesů abiotickými vlivy, je splnění cíle velmi pravděpodobné. Horší situace může nastat po roce 2031 pokud jde o spojení sektorů LULUCF se sektorem zemědělství do nově regulovaného odvětví půdy. Emise ze zemědělství jsou v ČR ve vývoji stagnující a dlouhodobě kladné, více než 90 % emisí ze zemědělství představuje CH₄ a N₂O, tedy skleníkové plyny spadající do působnosti navrhovaného nařízení.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Nadprůměrná lesnatost území ČR, velké potenciální propady emisí skleníkových plynů z lesnictví. Rozloha lesů se v ČR nezměňuje. Málo ambiciózní a tedy snadno splnitelný vnitrostátní cíl ČR vycházející ze situace v letech 2016–2018, kdy již byly lesy v ČR postiženy kůrovcovou kalamitou.	<ul style="list-style-type: none"> Převažující hospodářské využití lesů a nevhodný (pasečný) způsob lesního hospodaření. Druhovú skladba lesů je odlišná od přirozené i doporučené skladby s velkým podílem jehličnatých dřevin. Špatný zdravotní stav lesů v ČR, ovlivněný kůrovcovou kalamitou a abiotickými vlivy spojenými se změnou klimatu. Vysoké emise skleníkových plynů ze zemědělství pro plnění cílů po roce 2030
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Změna lesního hospodaření, i v souvislosti s implementací nové lesnické strategie EU Adaptace lesů na změnu klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Prohlubující se sucho a růst dopadů dalších projevů změny klimatu, jako jsou vysoké teploty a extrémní hydrometeorologické jevy (silný vítr) na stav lesních porostů Tlak na hospodářské využívání lesů v období ekonomické recese, snížení důrazu na ochranu ekosystémových funkcí lesů

New EU Forest Strategy for 2030

Legislativní předpis: Jedná se o strategický dokument, nikoliv dílčí legislativní předpis(y) k implementaci strategie

Datum předložení Evropskou komisí: 16. 7. 2021

Termín finalizace: Návrh je projednáván v rámci výborů EP, termín předložení zprávy výborů byl 3. 6. 2022. V rámci projednávání ve výborech byla předložena řada pozměňovacích návrhů. Termín projednání strategie EP a schválení strategie není momentálně znám.

Související předpisy:

- LULUCF Regulation

Účel iniciativy

Nová Lesnická strategie EU do roku 2030 je zakotvena v Zelené dohodě pro Evropu a ve strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a uznává klíčovou a multifunkční úlohu lesů pro dosažení udržitelné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050 při současném zajištění obnovy, odolnosti a náležité ochrany všech ekosystémů. Tato strategie nahrazuje Lesní strategii EU přijatou v roce 2013 a vyhodnocenou v roce 2018.

Strategie by měla zlepšit ochranu a stav lesních ekosystémů v EU, zajistit zachování jejich funkcí pro ochranu biodiverzity a ochranu klimatu a rozvinout potenciál lesů pro budoucnost. Na lesní porosty má negativní dopad změna klimatu, a to zejména v lesích v nevhodnou druhovou skladbou a nevhodným způsobem lesního hospodaření. Strategie předkládá konkrétní plán do roku 2030, který kombinuje regulační, finanční a dobrovolná opatření.

Závazky a iniciativy navržené ve strategii přispějí k dosažení cíle EU týkajícího se snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 55 % do roku 2030. Pohlcování skleníkových plynů lesy bude mít klíčovou úlohu při dosahování ambiciózního cíle čistého pohlcení -310 milionů tun ekvivalentů oxidu uhličitého, jak je stanoveno v návrhu revidovaného nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF Regulation). Tato strategie rovněž stanoví politický rámec k zajištění dobře rostoucích, zdravých, rozmanitých a odolných lesů EU, jež významně přispívají k plnění cílů v oblasti biologické rozmanitosti.

Cíle iniciativy

Geografickým záběrem strategie je celá EU. Všechny členské země se budou podílet na její implementaci a naplňování jejích principů, konkrétní cíle na úrovni jednotlivých členských zemí však strategie nestanovuje.

Evropské cíle

Strategie zahrnuje opatření pro posílení ochrany a obnovy lesů, posílení udržitelného obhospodařování lesů a zlepšení monitorování a účinného decentralizovaného plánování v oblasti lesnictví v EU s cílem zajistit odolnost lesních ekosystémů a umožnit lesům plnit jejich multifunkční úlohu. Tato strategie se rovněž zaměřuje na udržitelné zalesňování a je doplněna o plán pro výsadbu nejméně 3 miliard dalších stromů v EU do roku 2030.

Hlavní principy a cíle strategie:

- Ochrana, obnova a zvěšování lesů EU, posílení funkce lesů ukládat uhlík a tím zajistit zmírnění změny klimatu. Zajištění odolných a multifunkčních lesních ekosystémů

- Podpora přírodě blízkého způsobu obhospodařování lesů a zachování biodiverzity (zalesňování atd.)
- Podpora socioekonomických funkcí lesů s cílem zajistit prosperitu venkovských oblastí a podpořit lesní bioekonomiku
- Při zpracování dřeva preferovat udržitelně vyrobené produkty s dlouhou životností které mohou přispět k dosažení klimatické neutrality tím, že ukládají uhlík a nahrazují materiály z fosilních zdrojů (výrobky s dlouhým životním cyklem)
- transformace stavebnictví ze zdroje emisí skleníkových plynů v odvětví vyznačující se propadem uhlíku

Národní cíle

Diferencované cíle na úrovni členských států návrh strategie nestanovuje.

Nastavení legislativy

Nejedná se o konkrétní legislativu, ale o strategii.

Navrhovaná opatření

- Strategické monitorování lesů, podávání zpráv a sběr údajů o lesích, rovněž s využitím programu COPERNICUS;
- Zmapovat původní a přírodní lesní porosty a stanovit režim jejich ochrany, aby nedošlo k zhoršení jejich stavu. Komise spolupracuje s členskými státy a zúčastněnými stranami za účelem dosažení dohody ohledně společné definice pro původní a přírodní lesní porosty a přísného režimu ochrany do konce roku 2021;
- Výsadba alespoň 3 miliard dalších stromů v EU do roku 2030, Vytvoření platformy pro monitorování počtu vysazených stromů do 1. čtvrtletí 2022;
- Zajistit kvalitní program pro výzkum a inovace pro zlepšení znalostí o lesích.

Dotčené sektory

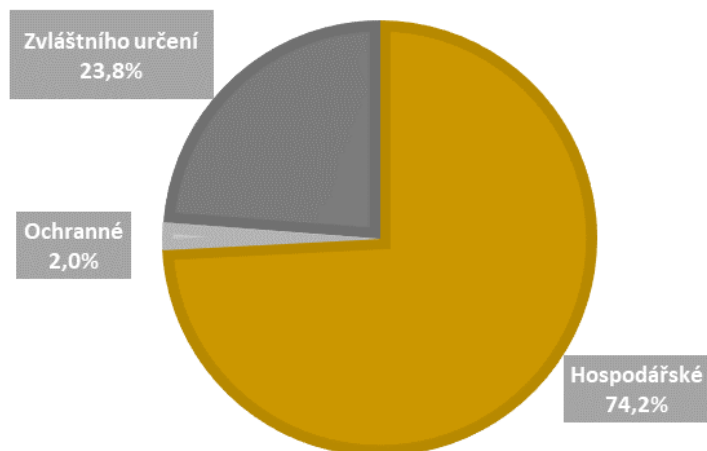
Lesnictví, Zemědělství

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Zhruba tři čtvrtiny plochy lesů v ČR (Graf 1) jsou lesy hospodářské, jejichž hlavní funkcí je produkce dřevní hmoty. Podíl hospodářských lesů však dlouhodobě pozvolna klesá (76,7 % v roce 2000 na 74,2 % v roce 2020). Lesy zvláštního určení se nacházejí v přírodně cenných lokalitách, jako jsou národní parky a chráněné krajinné oblasti, ochranná pásma vodního zdroje apod. a jejich hlavní funkce jsou mimoprodukční. Rozloha této kategorie lesů se zvýšila mezi roky 2000–2020 z 19,8 % na 23,8 % celkové rozlohy lesních porostů. Zbýlých cca 2 % rozlohy lesních porostů ČR jsou tzv. lesy ochranné, které plní v nepříznivých přírodních podmínkách (např. na horní hranici lesa) ochrannou funkci pro další ekosystémy nebo hospodářské aktivity. Do kategorie lesů přírodních nebo přírodě blízkých, na které se zaměřuje nová strategie, tak spadá v ČR zhruba čtvrtina rozlohy lesů.

Graf 1

Lesy ČR dle kategorií [%], 2020

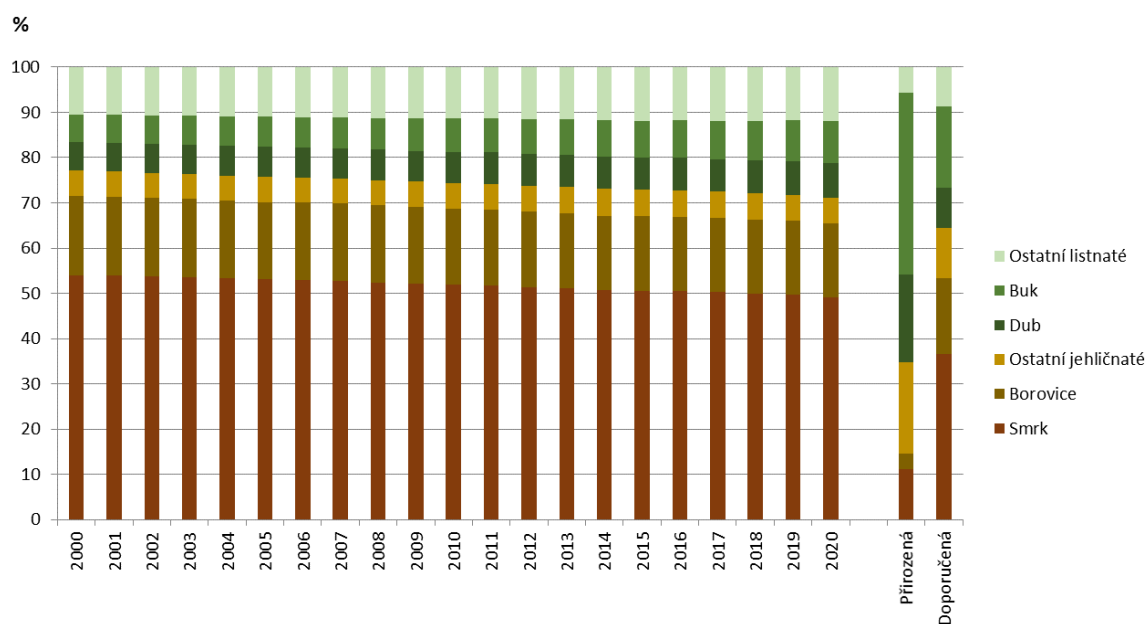
Zdroj: ÚHÚL

V lesním hospodářství ČR převažuje **pasečný způsob hospodaření** (podrovní, násečný, holosečný), který je z pohledu zachování funkcí lesního ekosystému nevhodný a neodpovídá cílům Nové lesnické strategie EU. Výběrný způsob hospodaření, při němž není těžba za účelem obnovy a výchovy lesních porostů časově a prostorově rozlišena a nedochází tak při ní ke vzniku holin, byl v roce 2020 používán jen na 3,6 % lesních porostů.

Z pohledu druhové skladby lesů je žádoucí se přibližovat zrekonstruované přirozené, nebo alespoň doporučené druhové skladbě. Přirozená druhová skladba lesů odpovídá přírodním podmínkám stanoviště je základem celkové stability lesa. Současná druhová skladba lesů v ČR je od zrekonstruované přirozené i doporučené skladby výrazně odlišná, a to zejména v důsledku plošného vysazování smrkových a borových monokultur v minulosti. Z hlediska zastoupení jednotlivých dřevin je dlouhodobě nejvíce zastoupenou dřevinou smrk, jehož podíl na celkové skladbě lesů v dlouhodobém horizontu stabilně klesá, v období 2000–2020 poklesl z 54,0 % na 48,8 %. V rámci doporučené skladby se předpokládá další snížení na 36,5 %. Pozitivním trendem v ČR je, že celkový podíl **listnatých porostů** na porostní ploše lesů pozvolna stoupá, od roku 2000 se zvýšil z 22,3 % na 28,2 % v roce 2020 (Graf 2).

Graf 2

Druhová skladba lesů v ČR, zrekonstruovaná přirozená a doporučená skladba [%], 2000–2020

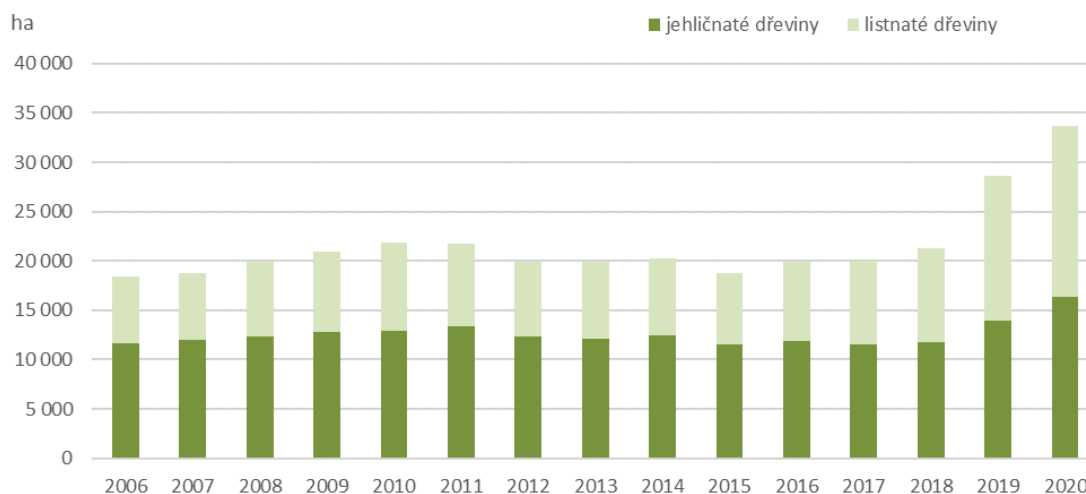

Zdroj: ÚHÚL

K obnově lesních porostů dochází zalesňováním a přirozenou obnovou. Dle dat ČSÚ zalesněná plocha v ČR po roce 2005 stagnovala okolo 20 tis. ha za rok (Graf 3), v letech 2019 a 2020 se v důsledku kůrovcové kalamity výrazně zvýšila až na 33,7 tis. ha v roce 2020. Na přibližně dvou třetinách zalesňované plochy převládaly jehličnaté dřeviny, v závěru sledovaného období je zřetelný trend poklesu jejich podílu ve prospěch dřevin listnatých na méně než polovinu zalesňované plochy.

Graf 3

Obnova lesních porostů v ČR (aforestrace a reforestrace) dle druhu dřevin [ha/rok], 2006–2020

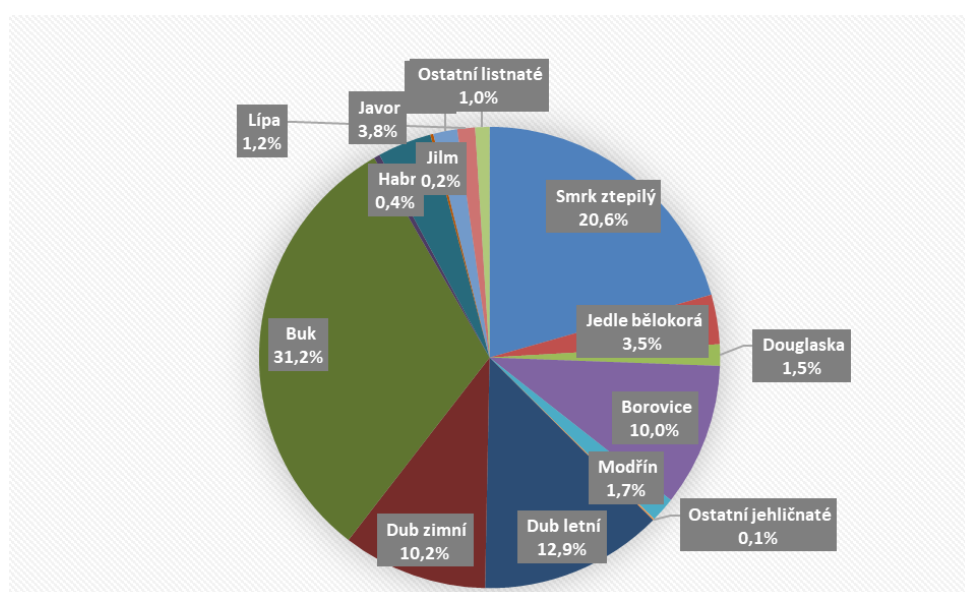

Zdroj: ČSÚ

Při zalesňování v roce 2020 bylo spotřebováno celkem 205,6 mil. sazenic, což odpovídá cca 6 tis. sazenic na ha zalesňované plochy. Listnatých stromů bylo vysazeno 128,6 mil., což odpovídá zhruba dvěma třetinám celkového počtu vysazených stromů, z toho nejvíce buku, a to 64 mil. sazenic. V případě jehličnanů bylo nejvíce vysazeno smrku (42,4 mil.) stromů a borovice (20,6 mil.). Intenzitou zalesňování a výsadbou stromů ČR významně a nad rámec plochy svého území i plochy lesů přispívá k plnění evropského cíle výsadby 3 mld. stromů do roku 2030. Pokud by výsadba pokračovala stejným tempem, vysadí ČR do roku 2030 jen v rámci zalesňování (tj. např. bez údržby městské zeleně) okolo 1 mld. stromů.

Graf 3

Spotřeba sazenic při zalesňování dle druhu dřevin [%], 2020

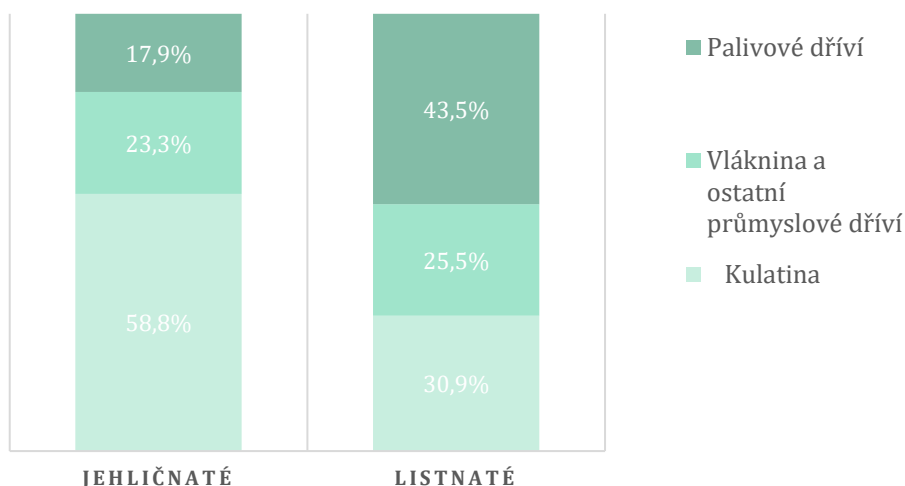

Zdroj: ČSÚ

V roce 2020 bylo na trh dodáno rekordní množství 34,5 mil. m³ jehličnatého dříví (téměř trojnásobek hodnoty z let 2011–2013), což souviselo s těžbou po kůrovcové kalamitě. Na kulatinu, a tedy potenciálně na výrobky s delším životním cyklem (např. nábytek), bylo zpracováno 58,8 % tohoto objemu dřeva (značná část kulatiny byla určena k vývozu), 25,5 % tvořila vláknina a další průmyslové dříví (např. pro výrobu papíru) a 17,9 % palivové dříví (Graf 4). U listnatého dříví dodávky na trh v roce 2020 činily 1,3 mil. m³ a v čase spíše klesají (v roce 2011 se jednalo o 2,0 mil. m³). Na kulatinu bylo zpracováno pouze 31,0 % z tohoto množství, zatímco palivové dřevo tvořilo 43,5 % celkového objemu listnatého dřeva dodaného na trh v roce 2020. Výrazně více tak ČR těží jehličnaté dříví, které však využívá udržitelněji než listnaté, které se nejvíce využívá jako palivové dříví, kvůli své kvalitě a výhřevnosti.

Graf 4

Dodávky jehličnatého a listnatého dřeva na trh [%], 2020

Zdroj: ČSÚ

Pozice ČR

ČR má z pohledu plnění požadavků Nové lesnické strategie EU v převažující míře **neudržitelný pasečný způsob obhospodařování lesů** a relativně malý podíl lesů (cca čtvrtinu z celkové výměry), které nejsou určeny k hospodářskému využití. Druhovú skladbu lesů v ČR s téměř polovičním podílem smrku je **vzdálená od přirozené skladby** a postupně se blíží doporučené skladbě. Pozitivní je, že **podíl listnáčů ve druhové skladbě zvolna narůstá**, i přesto jsou však lesní porosty v ČR výrazně zasaženy kůrovcovou kalamitou i abiotickými faktory.

Obnova lesů je v ČR intenzivní a splňuje požadavky nové strategie, jedná se však převážně o obnovu (reforestaci), ne zakládání nových lesních porostů. Počet vysazených stromů v rámci obnovy lesa je v ČR velmi vysoký a výrazně tak přispívá k plnění cíle celé EU. Při zpracování dřeva je udržitelnějším způsobem zpracováváno jehličnaté dříví, jehož dodávky na trh jsou o více než řád vyšší než dodávky dříví listnatého, kde podíl palivového dřeva tvoří 43,5 % celkové dodávky na trh.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Vysoká lesnatost území. Podíl listnáčů ve druhové skladbě lesů narůstá. Intenzivní obnova lesů, reforestace. 	<ul style="list-style-type: none"> Špatný zdravotní stav lesů v důsledku kůrovcové kalamity a abiotických vlivů (změna klimatu). Převažuje pasečný způsob obhospodařování lesů. Druhovú skladbu lesů je s nadále vysokým podílem smrku je vzdálená od přirozené skladby.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Změna hospodaření v lesích směrem k udržitelným formám. Posílení rekreační a ochranné funkce lesů. 	<ul style="list-style-type: none"> Prohlubující se projevy změny klimatu s dopadem na zdravotní stav lesních porostů a plnění jejich funkcí. Tlak na hospodářské využití lesů kvůli nepříznivému vývoji ekonomiky

ReFuelEU Aviation – Sustainable Aviation Fuels

Legislativní předpis (nový): Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU (COM(2021) 559 final)

Datum předložení Evropskou komisí /aktualizace: 14. 7. 2021

Projednávání legislativního předpisu ve výborech EP bylo zahájeno v prosinci 2021. Draft zprávy Výboru pro dopravu a turismus byl prezentován na jednání výboru 3. 3. 2022, termín pro podání pozměňovacích návrhů byl 11. 3. 2022. Pozměňovací návrhy byly dále projednávány na jednání výboru v dubnu a květnu 2022, projednání na plenárním zasedání je plánováno na 07/2022.

Termín finalizace: Předpis je v legislativním procesu, zatím nebyl finalizován ani schválen.

Související předpisy:

- Revision of the Directive on Deployment of Alternative Fuels Infrastructure

Účel iniciativy

Účelem návrhu je dekarbonizace odvětví letecké dopravy při současném zachování spravedlivé hospodářské soutěže na trhu letecké dopravy. Odvětví letecké dopravy je významným zdrojem emisí skleníkových plynů a návrh přispívá k splnění cíle poklesu emisí v EU o 55 % do roku 2030 ve srovnání s referenční úrovní v roce 1990.

Návrh zajišťuje růst využívání udržitelných leteckých paliv (Sustainable Aviation Fuel, SAF), což jsou syntetická letecká paliva a pokročilá biopaliva definovaná v čl. 2 druhém pododstavci bodě 34 směrnice (EU) 2018/2001, nebo biopaliva vyráběná ze surovin uvedených v příloze IX části B uvedené směrnice.

Návrh rovněž omezuje převážení paliva, tzv. fuel tankering. K těmto praktikám dochází, když provozovatelé letadel načerpají na určitém letišti více leteckého paliva, než je potřeba, aby se vyhnuli částečnému nebo úplnému doplnění paliva na cílovém letišti, kde jsou letecká paliva dražší (kvůli povinnému obsahu SAF). Převážení paliva vede k vyššímu spalování paliva, než je nutné, a tím i k vyšším emisím, a zároveň narušuje spravedlivou hospodářskou soutěž na unijním trhu letecké dopravy.

Předpokládaným přínosem iniciativy je pokles emisí CO₂ z letecké dopravy až o 61 % v porovnání s výchozím scénářem bez zavádění SAF, a pokles emisí znečišťujících látek o 8 % ve srovnání s referenčním scénářem. Očekávaný negativní vliv zavádění SAF na hospodaření leteckých společností (náklady na letecké palivo představují aktuálně cca 25 % provozních nákladů) ovlivněný vyšší cenou SAF oproti konvenčním palivům ropného původu, je v současné době kvůli prudkému růstu ceny ropy diskutabilní a nejistý.

Cíle iniciativy

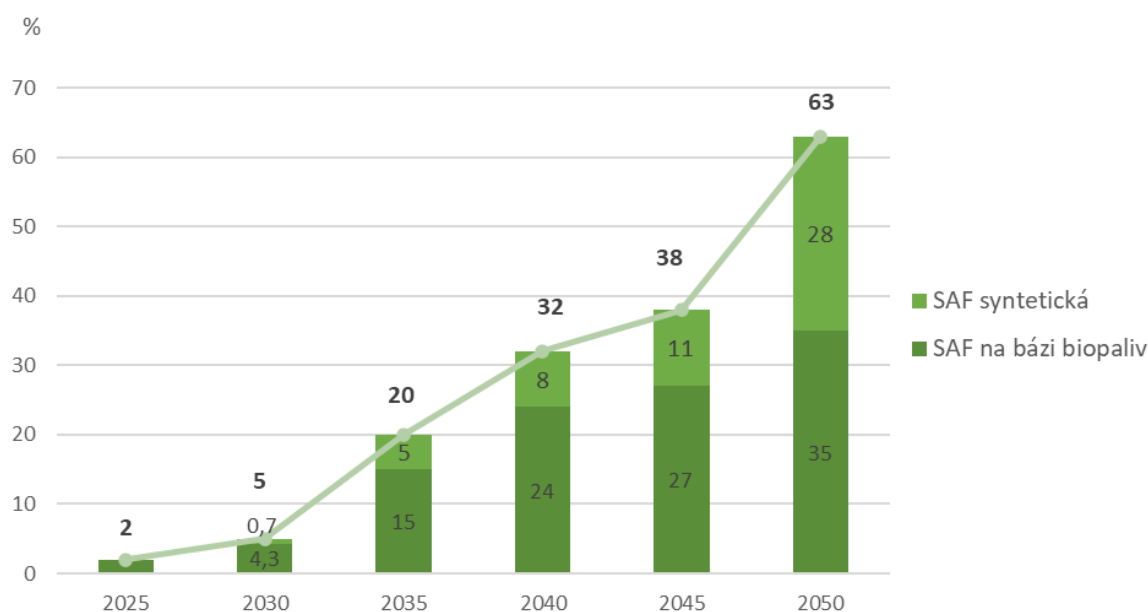
Návrh upravuje **dodávky a používání udržitelných leteckých paliv na letištích v Unii**. Stanoví postupný růst minimálního podílu SAF (a z toho syntetických SAF) v leteckém palivu od roku 2025 do roku 2050 (viz dále). V rámci omezení fuel tankeringu návrh stanoví povinnost, že provozovatelé letecké dopravy, kteří provozují lety na letišti na území EU, musí na letištích EU načerpat alespoň 90 % ročního potřebného množství leteckého paliva. Cíle a povinnosti vyplývající z legislativní úpravy musí plnit všechny členské státy EU.

Evropské cíle

Růst **minimálního podílu SAF v leteckém palivu** (a z toho syntetických SAF) až na 63 % v roce 2050 (z toho syntetická SAF 28 %) bude probíhat postupně viz Graf 1.

Graf 1

Povinný minimální podíl udržitelných leteckých paliv (SAF), a v rámci nich syntetických SAF na letištích v EU dle návrhu ReFuel Nařízení [%], 2025–2050

Pozn: pro rok 2025 minimální podíl syntetických SAF není stanoven

Zdroj: European Commission

Národní cíle

Národní cíle jsou analogické jako evropské cíle. Cíle pro jednotlivé členské státy EU nejsou stanoveny.

Nastavení legislativy

Nařízení EU po schválení EP a národními parlamenty bude platit přímo, nebude nutná transpozice do národní legislativy členských zemí.

Dotčené sektory

Doprava, Turistický ruch, Energetika

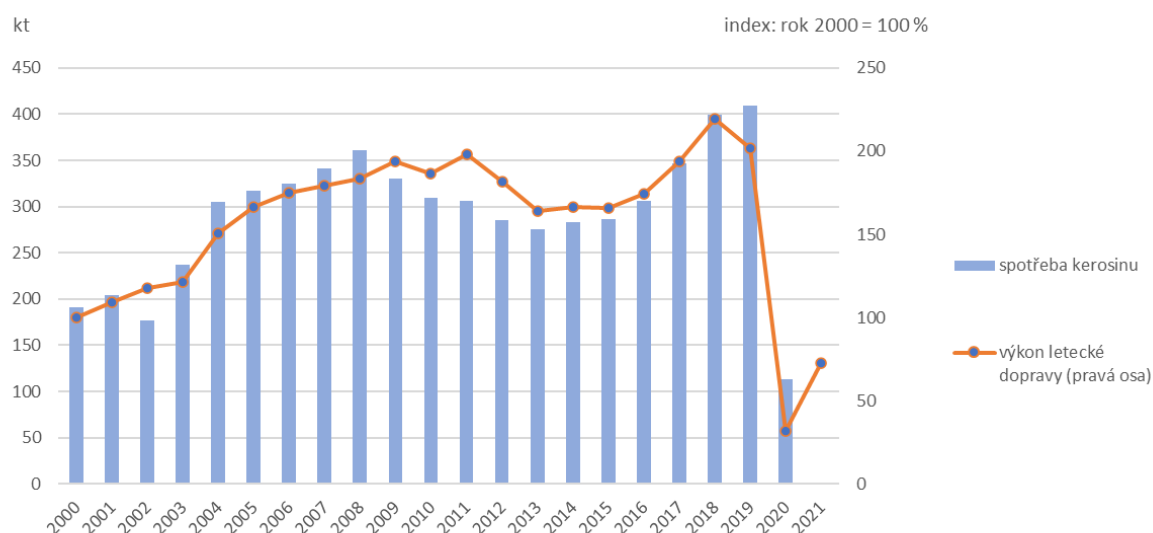
Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Výkon letecké dopravy v osobní dopravě v ČR (vnitrostátní i mezinárodní přeprava, podíl vnitrostátní je však zanedbatelný) v období 2000–2019 s mírným zpomalením v letech

2010–2015 dynamicky rostl až na více než dvojnásobek výkonu letecké dopravy v roce 2000 (maximum 12,8 mld. oskm v roce 2018). Doprava byla v tomto období nejrychleji rostoucí druh osobní dopravy v ČR (Graf 2). Obdobný vývoj měla i spotřeba leteckého paliva kerosinu na letištích v ČR, s nejvyšší hodnotou v roce 2019 (408,7 tis. t). V roce 2020 došlo v souvislosti s pandemií COVID-19 k výraznému propadu letecké dopravy a tím i spotřeby leteckého paliva na méně než třetinu ve srovnání s předchozím rokem (na 140 mil. l). Rok 2021 přinesl pouze mírné oživení letecké dopravy ve srovnání s předcházejícím rokem, výkon letecké dopravy v roce 2021 byl o 27,4 % nižší než v roce 2000 (druhý nejnižší od roku 2000).

Graf 2

Výkon letecké dopravy v osobní dopravě (mezinárodní a vnitrostátní doprava) a spotřeba leteckého petroleje (kerosinu) v ČR [kt, index (2000 = 100 %)], 2000–2021

Pozn.: Data spotřeby paliv v roce 2021 v době zpracování zprávy nejsou k dispozici.

Zdroj: ČSÚ, MD

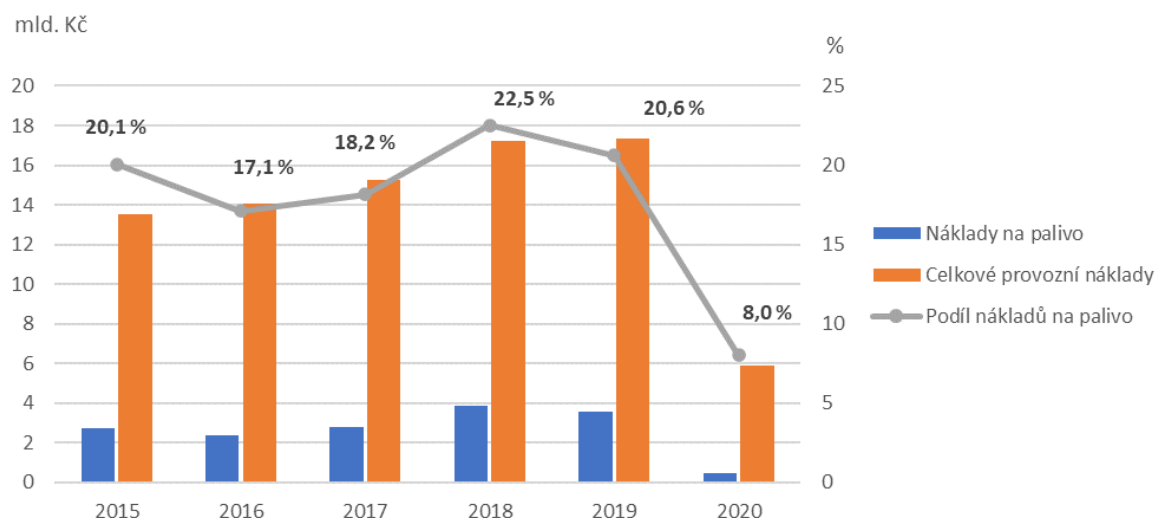
Objem leteckého paliva (kerosinu) spotřebovaného na letištích v ČR v mezinárodní i vnitrostátní letecké dopravě činil v roce 2019 (rok 2020 byl nestandardní proto nebyl uvažován) pouhé **1,0 %** z celkového množství spotřebovaného paliva v celé Evropské Unii (cca 48,2 mil. ktoe). Na letištích v Německu, Francii a Španělsku dohromady se v tomto roce spotřebovala více než polovina spotřeby leteckého paliva v celé EU27.

Dle údajů Czech Airlines Handling a.s. činila cena leteckého paliva v roce 2020 v ČR cca 37 Kč za litr včetně spotřební daně a DPH 21 %. V dubnu 2021 cena činila na 37,4 Kč za litr, uvedené ceny nezahrnují množstevní slevy při odběru nad 2 tis. l (0,5 Kč/l) a 5 tis. l (1 Kč/l). Dle posledního ceníku z 2.6.2022 cena leteckého vzrostla na 54,5 Kč na litr včetně spotřební daně a DPH, což představuje během dvou let cenový nárůst o 47,3 %.

Graf 3

Provozní náklady společnosti Smartwings a.s., náklady na palivo a podíl nákladů na palivo na celkových provozních nákladech [mld. Kč, %], 2015–2020

Zdroj: Výroční zprávy Smartwings, a.s.

U největší letecké společnosti na trhu v ČR, Smartwings a.s., činily dle výroční zprávy 2021 náklady na letecké palivo cca 18–22 % celkových provozních nákladů, v průměru za roky 2015–2019 (rok 2020 byl nestandardní proto nebyl uvažován) činily 3,07 mld. Kč za rok (Graf 3).

Náklady na palivo tak představuje nepochybně významnou položku v hospodaření leteckých společností. Vliv implementace navrhovaného nařízení na vývoj ceny leteckých paliv a tím i na ekonomickou situaci leteckých dopravců lze však v současné době velmi obtížně predikovat. I když výrobní náklady jsou u SAF (zejména syntetických SAF) násobně vyšší než u ropných leteckých paliv (v době vzniku návrhu tedy před vznikem energetické krize byl udáván 3–6násobek), při zvýšení výrobních kapacit a v důsledku inovativních procesů může tento rozdíl poklesnout.

Zásadním aspektem je nejistý vývoj ceny ropy a její potenciální nedostatek v budoucnosti, ovlivněný nestabilním geopolitickým vývojem (válka Ruska a Ukrajiny a sankce EU s tím spojené). S ohledem na poměrně vzdálený horizont zavádění vyšších podílů SAF v leteckém palivu lze tak konstatovat, že implementace směrnice je i příležitostí k udržitelnosti letecké dopravy v době ropné krize a že nemusí mít vysloveně negativní dopad na hospodaření leteckých dopravců.

Pozice ČR z pohledu plnění požadavků legislativy

Návrh ReFuel nařízení zavádí postupné a pomalé zvyšování podílu SAF v leteckém palivu, letecká doprava v ČR tak bude mít dostatek času se na požadavky legislativy adaptovat. Zásadní je v předstihu vytvořit dostatečné tuzemské výrobní kapacity SAF nebo zajistit jejich dovoz z výrobních kapacit v rámci EU. Zavádění SAF je v období velkých nejistot na trhu s ropou a ropnými produkty a růstem jejich ceny příležitostí

k zajištění ekonomické udržitelnosti leteckých dopravců a zároveň k rychlejší dekarbonizaci letecké dopravy a plnění cílů k mitigaci změny klimatu.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Existující kapacity na zpracování biopaliv v ČR, vysoká produkce energetických plodin. Tyto kapacity mohou být využity pro výrobu SAF, i když biopaliva 1. generace nejsou dle návrhu přípustná. Provázanost evropského trhu letecké dopravy, dodávky SAF budou řešeny na celoevropské úrovni Dostatečná doba pro přípravu, obsah SAF v leteckém palivu bude stoupat pomalu až do roku 2050, bude dostatek času na adaptaci leteckých technologií a vytvoření výrobních kapacit. 	<ul style="list-style-type: none"> Špatná ekonomická situace leteckých dopravců v ČR a tím i velká citlivost na cenu leteckých paliv Oslabení poptávky po letecké dopravě s ohledem na inflaci a zhoršující se situaci českých domácností. S tím související malá investiční aktivita do nových leteckých technologií kompatibilních s využíváním SAF.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Řešení problému se závislostí letecké dopravy na fosilních zdrojích s potenciálním nedostatkem a rostoucí cenou, dekarbonizace dopravy. Vývoj syntetických SAF, zvyšování kapacit pro výrobu SAF a ochrana vyčerpatelných přírodních zdrojů Pokles emisí z letecké dopravy, ochrana klimatu. 	<ul style="list-style-type: none"> Snaha obcházet návrh nařízení kvůli špatné ekonomické situaci dopravců Pomalejší inovativní vývoj v letecké dopravě a tím i horší adaptace technologií na nová paliva. Přetrvávající výrazný cenový rozdíl SAF oproti palivům ropného původu (v případě skončení válečného konfliktu na Ukrajině a poklesu cen ropy).

Rezerva tržní stability

Aktualizace: Proposal for a DECISION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Decision (EU) 2015/1814 as regards the amount of allowances to be placed in the market stability reserve for the Union greenhouse gas emission trading scheme until 2030

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021 (2021/0202)

Termín finalizace: 14.7.2021

Původní legislativa:

- Decision (EU) 2015/1814 of the European Parliament and of the Council (the MSR Decision)
- Directive (EU) 2018/410 of the European Parliament and of the Council
- Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council (EU ETS Directive)

Souvisí s:

- European Climate Law,
- A Clean Planet for all,
- Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council⁶ (EU ETS Directive)

Cíle iniciativy

Cílem iniciativy Rezerva tržní stability (Market stability reserve – MSR) je stabilizovat tržní situaci nabídky a poptávky emisních povolenek a navýšit robustnost celého systému EU ETS, aby byl stabilnější proti náhlým změnám na trhu. V současné situaci se hlavně jedná o snížení počtu dostupných emisních povolenek v systému EU ETS v období přebytku, čímž by došlo k navýšení ceny. Obecně by toto opatření mělo přispívat k plnění cílů balíčku Fit for 55 - tedy snížení emisí o 55 % z úrovně roku 1990¹.

Klíčovým nástrojem dosahování snížování emisí systémem EU ETS je lineární redukční faktor, který udává rychlost snížování počtu dostupných povolenek (EU ETS cap, backloading). Nicméně dlouhodobě byl přebytek emisních povolenek (celkový počet dostupných povolenek byl určen na základě situace v letech 2005-2008 a od té doby došlo v mnoha oborech k poklesu produkce vlivem ekonomické krize a dalších faktorů), což vedlo k tomu, že nedocházelo k předpokládanému růstu ceny a dostatečnému signálu ke snížování emisí.

Pokud počet přebytečných nevydražených povolenek stoupne nad určitou hranici, část povolenek přejde do rezervního fondu, ze kterého mohou být později v případě potřeby uvolněny (ale již ne draženy). Díky tomu by počet a s tím související cena povolenek neměla dosahovat extrémů, ale držet se v rozumném pásmu. Účastníci systému EU ETS by tak měli mít jistotu, že se jim vyplatí investice do obnovitelných zdrojů energií (protože cena bude pravděpodobně stále stoupat).

Zavedení rezervy tržní stability bylo navrženo již 2015², rezerva byla zřízena v roce 2018 a funguje od roku 2019. Od jejího počátku byla jasně daná pravidla pro ukládání a uvolňování povolenek do rezervy. V roce 2018 byla provedena aktualizace, která určila, že do roku 2023 budou zdvojnásobena procenta z celkového počtu povolenek v oběhu (TNAC – total number

of allowances in circulation), jež mají být umístěno do rezervy, konkrétně z 12 % na 24 % a také zdvojnásobeno minimální množství povolenek, které může být do rezervy umístěno, ze 100 miliónů na 200 miliónů povolenek. To znamená, že celkový počet povolenek musí být tedy alespoň 833 miliónů. Nicméně aktualizace z roku 2018 předpokládala návrat k původním hodnotám v roce 2023, což současná nová aktualizace z roku 2021 ruší.

Každé tři roky navíc musí být fungování a nastavení rezervy tržní stability znovu zhodnoceno. Jedná se hlavně číselné parametry a pravidlo zneplatnění, které říká, kolik povolenek uložených do rezervy nad celkový počet vydražených povolenek bude zneplatněno.

Evropské cíle

Zdvojnásobení procenta z celkového počtu povolenek (TNAC), jež má být umístěno do rezervy, z 12 % na 24 % a minimální množství povolenek, jež má být do rezervy umístěno ze 100 miliónů na 200 miliónů, a to nejen do roku 2023, jak bylo plánováno v roce 2018, ale i dále.

Národní cíle

Stejně jako evropské.

Nastavení legislativy

Legislativa povede ke snížení množství povolenek v oběhu, což ovlivní příjmy do národních rozpočtů z aukcí. Dojde ke snížení celkového počtu dražených povolenek, ale zároveň by mělo dojít k nárůstu jejich ceny, a tím vykompenzování případných rozpočtových výpadků.

Dotčené sektory

Všechna odvětví zapojená v systému EU ETS: výroba elektřiny a tepla, energeticky náročná průmyslová odvětví (např. zpracování oceli), letectví.

Zároveň se ale může dotknout i sektorů zahrnutých v ESR: Doprava, budovy, zemědělství, méně energeticky náročná průmyslová odvětví, odpadové hospodářství

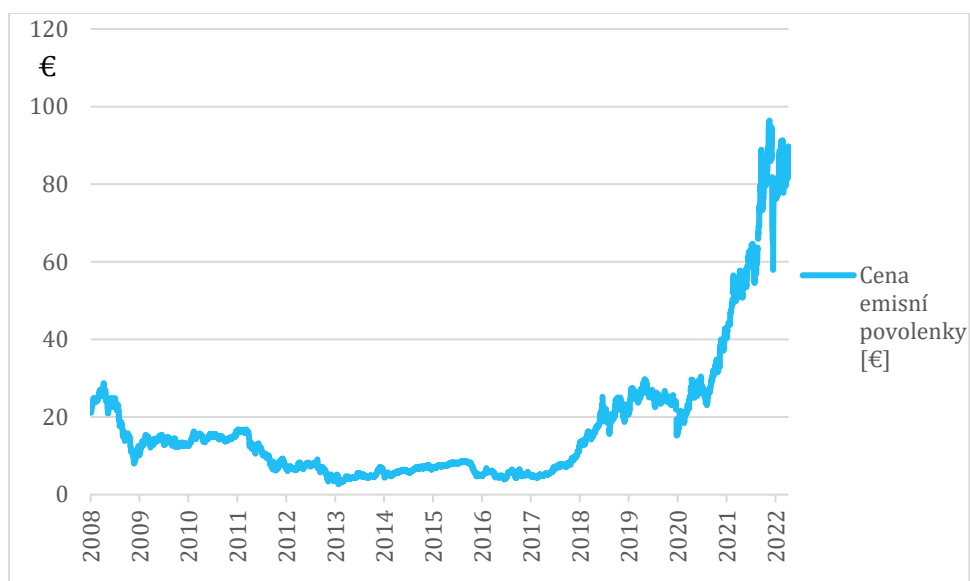
Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

V minulosti byla cena emisní povolenky dlouhodobě nízká. Navíc se z důvodu ekonomické krize snížila výroba (například i energeticky náročná oceli), tudíž počet volných povolenek stoupl. V posledních letech ale dochází k velkému nárůstu ceny (v únoru 2022 se blížila ceně 100 eur/t), což se projevuje na velkém nárůstu cen energií. Důvodem byl výpadek obnovitelných zdrojů energie – chladné, málo větrné počasí, a obnovování ekonomiky po pandemii, což vedlo k růstu poptávky po energii z fosilních paliv. V březnu 2022 cena povolenek skokově klesla, neboť se vyskytly spekulace, že systém se bude upravovat. Některé země navíc zamýšlely ze systému zcela vystoupit – Polsko, ČR. ČR se ale nakonec přidala k západním státům podporujících systém a výměnou za to získala záruku, že její povolenky se do rezervního fondu odebírat nebudou.

V květnu 2022 byla publikována zpráva vyčísлюjící počet emisních povolenek v oběhu za rok 2021 na 1 449 214 182 povolenek. V souladu s platnou legislativou tak bude v období 9/2022 až 8/2023 umístěno do Rezervy tržní stability 347 811 404 povolenek.

Graf 1

Vývoj ceny emisní povolenky [EUR], 2008–2022

Poznámka:

Zdroj dat: ICAP³

Pozice ČR

ČR by měla být schopná implementovat nařízení bez větších problémů.

EU ETS pro letectví

Název iniciativy: Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2003/87/EC as regards aviation's contribution to the Union's economy-wide emission reduction target and appropriately implementing a global market-based measure

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021/9.12.2022

Cíle iniciativy

Cílem iniciativy je snížení emisí z letecké dopravy, a tím přispívat k navýšenému klimatickému cíli EU snížit emise o 55 % do roku 2030 oproti hodnotám v roce 1990. Dalším cílem a zároveň nástrojem je přísnější dodržování principu „Znečišťovatel platí“.

Konkrétní cíl iniciativy

Evropské/Národní cíle

- Ustálení celkového množství emisních povolenek v oběhu pro sektor letecké dopravy a zavedení lineárního redukčního faktoru pro jeho snižování jako je tomu v ostatních odvětvích zahrnutých v EU ETS
- Postupné omezování počtu bezplatných povolenek až do jejich úplného zrušení v roce 2027
- Rozšíření systému EU ETS i pro lety z/do evropských oblastí, které dříve měly výjimku, tj. z/do nejvzdálenějších evropských regionů (např. Kanárské ostrovy))
- Pro mezinárodní lety mimo systém EU (tj. mimo evropský hospodářský prostor (EHS)) zavedení programu CORSIA (Carbon Offset and Reduction Scheme for International Aviation - Program kompenzace a snižování emisí oxidu uhličitého v mezinárodním civilním letectví) zaštitěný Mezinárodní organizací pro civilní letectví (ICAO) přidružené k OSN
- Zajištění stejného zacházení pro všechny aerolinky na stejné trase (tj. bez ohledu na umístění sídla společnosti), pokud jde o jejich povinnosti týkající se hospodářských dopadů¹

Nastavení legislativy

Systém EU ETS funguje již od roku 2005, ale emise z letecké dopravy byly do systému zahrnuty až v roce 2012. Povolenky se stejně v ostatních odvětvích zahrnutých v systému EU ETS nacházejí v elektronické podobě na účtech provozovatelů letadel (případně obchodních a osobních účtech) vedených v Rejstříku obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. V ČR rejstřík spravuje operátor trhu společnost OTE, a.s., jejíž jediným vlastníkem je Česká republika a vykonavatelem akcionářských práv Ministerstvo průmyslu a obchodu^{2,3}. Na administrativě spojené s přidělováním bezplatných povolenek a vydáváním povolení k vypouštění skleníkových plynů se podílí také Ministerstvo životního prostředí.

Počáteční množství povolenek v oběhu pro sektor letecké dopravy pro období 2013-2020 (tzv. „aviation cap“) bylo stanoveno tak, aby pokrývalo 95 % emisí z období 2004-2006 a na rozdíl od jiných sektorů zahrnutých v EU ETS nebylo až do roku 2021 snižováno. Bezplatné povolenky přidělovaným leteckým společnostem nakonec pokrývaly 82 % produkovaných emisí. Další potřebné povolenky si letecké společnosti dokoupily v dražbě na sekundárním

trhu (nejednalo se tedy pouze o povolenky určené primárně pro leteckou dopravu). Platby za dražené povolenky tvořily velmi nízký podíl v celkových provozních nákladech (odhady a prognózy: 0,3 % (2017), 1,2 % (2021), 3,4 % (2030))⁴. V rámci Revize systému EU ETS bude od roku 2024 podíl bezplatných emisních povolenek intenzivně snižován (2024: o 25 %, 2025: o 50 %, 2026: o 75 %, 2027: o 100 %). přičemž výchozí počet bezplatných emisních povolenek bude dán ověřenými leteckými činnostmi za rok 2023. Celkový počet povolenek v oběhu v sektoru letectví („aviation cap“) bude od roku 2021 snižován s využitím lineárního redukčního faktoru (jak je tomu v ostatních sektorech zahrnutých do EU ETS). Lineární redukční faktor bude od roku 2021 nabývat hodnoty 2,2 % a od roku 2024 již 4,2 %. Povolenky do dražby nabízí nejen provozovatelé zařízení, kterým se podařilo snížit svou produkci skleníkových plynů, ale také jednotlivé státy, kterým je přidělila EU. Ze získaných finančních prostředků pak financují aktivity pro přechod na nízkemisní technologie a dosažení uhlíkové neutrality.

Pro lety mimo EHS byl nově zaveden mezinárodní program CORSIA. Jedná se o celosvětové tržní opatření usilující o snížení emisí v mezinárodním letectví (cca 60 % emisí z letecké dopravy), tzv. uhlíkově neutrální růst. CORSIA byla přijata v roce 2016 a pilotní fáze zahájena v roce 2021. Letecké společnosti by si pro lety z/do zemí zapojených do systému CORSIA měly nakupovat tzv. kompenzační kredity, jejichž výnos půjde na aktivity vyrovnávající uhlíkové emise (tzv. carbon offsetting). Nicméně v tuto chvíli je přínos programu velmi diskutabilní, a to ze dvou důvodů. Pilotní (2021-2023) a první fáze (2024-2026) jsou dobrovolné, tudíž je zapojení do kompenzačních aktivit zatím nízké. Druhým důvodem je neefektivita kompenzačních aktivit, které jsou buď pouze vykazovány bez reálného efektu (např. „záchrana“ lesa před vykácením, ačkoliv vykácení nebylo plánováno), případně je jejich reálný efekt výrazně nižší oproti předpokládanému. Příčinou bývají přehnané odhady např. kompenzační kapacity lesa (tj. hustota zalesnění, druhová skladba, předpokládaná délka zalesnění) nebo celkové redukce emisí jako důsledku zavedení nových technologií (např. pokud je odhad proveden na základě testování v laboratorních podmínkách, které se od reálného způsobu používání lišilo)⁶.

V rámci revize systému EU ETS pro leteckou dopravu bude nově také vyžadováno stejné zacházení pro všechny aerolinky na stejné trase (tj. bez ohledu na umístění sídla společnosti), pokud jde o jejich povinnosti týkající se hospodářských dopadů¹. Nemělo by tedy docházet k znevýhodňování leteckých společností se sídlem v EHS.

Revize systému EU ETS pro letectví úzce souvisí s další legislativou EU, zejména s Revizí směrnice o zdanění energie⁷, Revizí směrnice o energii z obnovitelných zdrojů⁸ a iniciativou ReFuelEU⁹. Dále také s iniciativou Jednotné evropské nebe (Single European Sky)¹⁰, která se snaží o změny a zefektivnění provozu v několika oblastech: institucionální, provozní, kontrolní a týkající se dohledu.

Dotčené sektory

Letecká doprava

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Emise z letecké dopravy v ČR v letech 2014-2018 stoupaly (**Graf 1**) a kopírovaly tak vývoj počtu cestujících na Letišti Václava Havla Praha. Dá se tedy říct, že hlavní emisní zátěž ČR je spojena s lety z/na letiště Václava Havla Praha. Ostatní letiště s pravidelným mezinárodním

provozem (Brno, Ostrava, Pardubice a Karlovy Vary) se na celkovém počtu cestujících podílejí spíše zanedbatelně.

V médiích se navíc objevují plány na rozšíření kapacity Letiště Václava Havla Praha z 21 na 30 mil. cestujících ročně. To by velmi pravděpodobně vedlo ke zvýšení emisí (pokud by do té doby nedošlo k výraznější technologické změně).

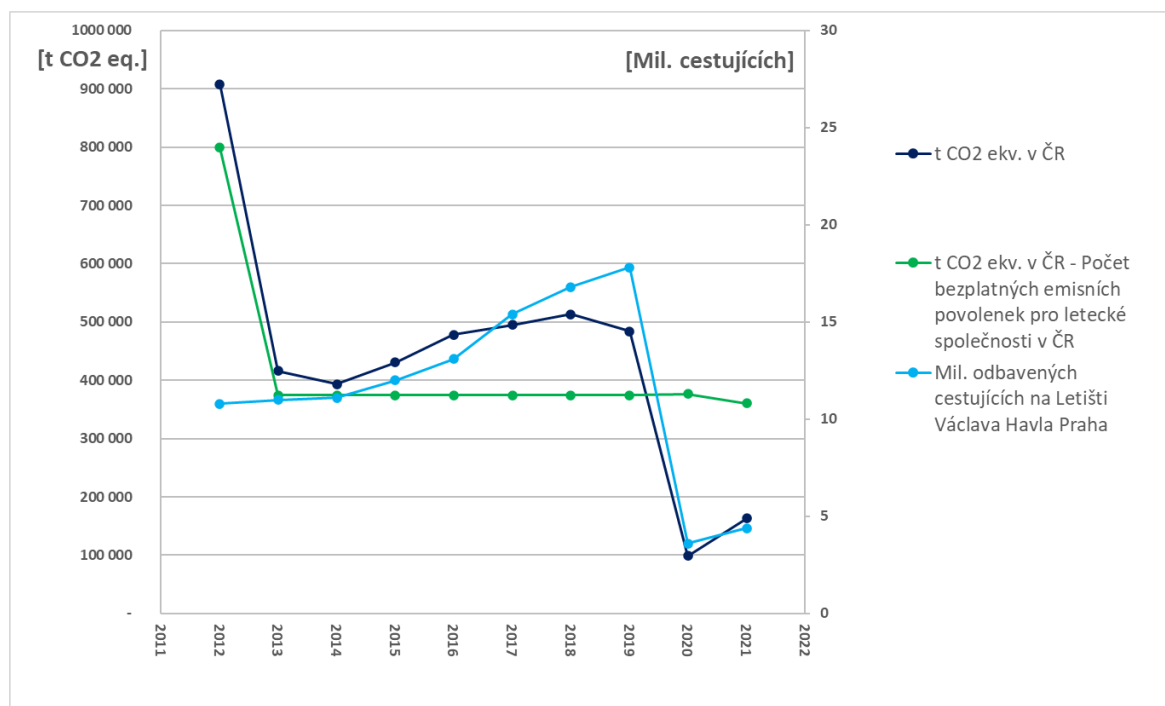
V Rejstříku obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů bylo v roce 2020 registrováno 8 účtů provozovatelů letadel³. Počet bezplatných povolenek pro společnosti se sídlem v ČR v letech 2020 a 2021 výrazně převýšil množství emisí z letecké dopravy (**Graf 1**). Příčinou byl jak výrazný pokles počtu cestujících v důsledku pandemie, tak reorganizace společnosti České Aerolinie (ČSA). Jelikož České aerolinie (jejichž mateřskou společností je Smartwings) v posledních letech výrazně snižovaly počet svých letů, ale zároveň dostávaly bezplatné emisní povolenky podle počtu letů v minulosti (tj. 220-240 000 povolenek), tak v tuto chvíli z prodeje nevyužitých povolenek (až 180 000 povolenek) mají příjem tvořící velkou část jejich rozpočtu¹¹.

Společnost Smartwings získala v letech 2013-2016 478 528 povolenek, tj. 119 632 na každý rok daného období. Nicméně ji povolenky zdaleka nestačily a musela je dokupovat za běžných a obvyklých tržních podmínek¹².

Emise z mezinárodní letecké dopravy na osobu v ČR vycházely v roce 2018 na 108,5 kg/osoba, což je výrazně méně než ve státech západní Evropy (a více než ve státech východní Evropy). Světový průměr je 58,1 kg na osobu¹³. Vzhledem k současnému růstu inflace se do budoucna dá předpokládat spíše pokles emisí oproti období před pandemií.

Graf 1

Vývoj emisí z letecké dopravy, bezplatných emisních povolenek a počtu cestujících na Letišti Praha [t CO₂ eq.], 2011-2022

Poznámka: Emisní povolenka odpovídá t CO₂ eq.

Pozice ČR

Z hlediska implementace aktuální legislativy nepředstavuje rozšíření oblastí zahrnutých do systému EU ETS (pro letectví od roku 2012) žádné další nároky na národní administrativu. Navíc implementace systému CORSIA by měla využívat stejný systém jako EU ETS a neměly by se tak z hlediska administrativy vyskytnout obtížnější překážky. Systém by naopak vzhledem k snížení množství výjimek mohl být i přehlednější.

Z hlediska cestujících nelze zvláště po zrušení bezplatných povolenek vyloučit navýšení ceny letenek, a s tím související preferování letišť v těsné blízkosti hranic EHS (na úkor letišť na druhé straně – tj. zapojených v systému EU ETS) a případné přesunutí uzlových letišť aerolinek mimo EHS, čímž by mohlo docházet k tzv. carbon leakage, tj. úniku uhlíku mimo navrhovaný systém.

Přínos navrhovaného přístupu k ochraně klimatu je v tuto chvíli diskutabilní. V rámci systému EU ETS je stále rozdělováno relativně velké množství emisních povolenek a nástroje pro tzv. carbon offsetting (uhlíkovou kompenzaci) v rámci systému CORSIA začnou být naplno realizovány až v roce 2027. Nicméně již v tuto chvíli je jejich efektivita vzhledem k současnému nastavení systému zpochybňována.

SWOT analýza

SWOT analýza se týká pouze problematiky implementace nové legislativy do stávajícího systému v ČR.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • EU ETS pro letectví funguje již od roku 2012 a rozšíření zahrnutých destinací neznamená administrativní zátěž • Systém CORSIA by měl být provozován ve stejném administrativním systému • Snížení množství výjimek v systému, tj. zpřehlednění legislativy 	
Možnosti	Hrozby
	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné nastavení legislativy v oblasti kompenzačních aktivit systému CORSIA.

EU ETS

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2003/87/EC establishing a system for greenhouse gas emission allowance trading within the Union, Decision (EU) 2015/1814 concerning the establishment and operation of a market stability reserve for the Union greenhouse gas emission trading scheme and Regulation (EU) 2015/757

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021/18.12.2022

Termín finalizace:

Součástí většího balíčku: Fit for 55 package under the European Green Deal (propojen s dalšími částmi balíčku Effort Sharing Regulation, Social Climate Fund, Carbon Border Adjustment Mechanism)

Dále rozvíjí nebo je v souladu s iniciativami:

- A Clean Planet for all, Stepping up Europe's 2030 climate ambition,
- European Climate Law, Energy Taxation Directive,
- Energy Efficiency Directive,
- Next Generation EU, Multiannual Financial Framework for 2021-2027,
- Horizon Europe, Just Transition Fund

Cíle iniciativy

Hlavním cílem revize fungování systému EU ETS je snížit emise skleníkových plynů v systému EU ETS o 61 % oproti hodnotám v roce 2005, a tím přispívat k snížení celkového množství emisí v rámci EU do roku 2030 o 55 % v porovnání s rokem 1990.

Konkrétní cíl iniciativy

Evropské cíle

V rámci revize systému EU ETS dochází k následujícím úpravám:

- postupné ukončení bezplatných povolenek a rychlejší snižování celkového množství povolenek v oběhu (tj. zvýšení lineárního redukčního faktoru)
- revize využití zisků z aukcí a rozsah a efektivitu mechanismů podpory nízkouhlíkových technologií (Inovační a Modernizační fond)
- řešení distribučních a sociálních efektů opatření
- revize ochrana průmyslových sektorů ohrožených „únikem uhlíku“ („carbon leakage“) a podněcování zavádění nízkouhlíkových technologií
- zahrnutí emisí ze sektoru budov a silniční dopravy do souběžného systému EU ETS II
- zahrnutí emisí z námořní dopravy do systému EU ETS (a revize jejich monitorování, reportování, verifikace)

Národní cíle

Národní cíle jsou shodné s celoevropskými.

Nastavení legislativy

Období 2021-2030 je již čtvrtou fází systému EU ETS, který v zemích EU funguje již od roku 2005. V ČR spravuje emisní povolenky operátor trhu, společnost OTE a.s., která má daný omezený počet povolenek („cap“), přičemž část poskytuje podnikům zapojeným v systému EU ETS bezplatně a část draží v aukci („cap and trade“ systém). Součástí současné revize Nařízení je postupné zrušení přidělování bezplatných povolenek. Počet bezplatných povolenek je vázán na snahy o dekarbonizaci – cílem je podpořit zavádění nízkouhlíkových technologií. Operátor trhu také alokuje určité množství povolenek (tedy zisk z jejich aukcí) do Modernizačního fondu, který v ČR spravuje Státní fond životního prostředí. Modernizační fond je určen speciálně pro členské země s nižšími příjmy (sem patří i ČR), tj. plní funkci solidárního mechanismu EU ETS, a financuje modernizaci energetických soustav a zlepšení jejich efektivity. Revize Nařízení zvyšuje množství povolenek pro Modernizační fond a váže alokaci zdrojů na eliminaci všech fosilních paliv, nikoliv jen těch pevných. V Modernizačním fondu, který spravuje Státní fond životního prostředí, by mělo být k dispozici v závislosti na trhu s povolenkami cca 300 miliard Kč, které jsou určeny na podporu energetické nezávislosti ČR¹.

Celkový počet emisních povolenek v oběhu se každý rok snižuje na základě lineárního redukčního faktoru (LRF), který byl pro období 2021-2030 novou směrnicí zvýšen na 4,2 % (z původních 2,2 %). Navíc došlo k dodatečnému snížení povolenek na úroveň, jako kdyby nový LRF platil již od roku 2021². Co se týče výnosů z aukcí povolenek, tak nově mají všechny země povinnost směřovat všechny výnosy, které nejsou určeny přímo do rozpočtu EU, na aktivity související se změnou klimatu.

Nařízení také definuje separátní systém pro emise v sektorech dopravy a budov (tzv. ETS II), který by měl zahájit činnost v roce 2027. V případě vysokých cen energií by mohlo dojít k posunu na rok 2028. Navíc je zaveden nový mechanismus cenové stability, kdy v případě, že cena povolenky EU ETS II překročí 45 eur, tak dojde k uvolnění dalších 20 milionů povolenek³.

Definuje také úpravu Rezervy tržní stability po zapojení sektorů letectví a námořní dopravy do systému EU ETS a její fungování i pro oddělený systém povolenek v sektorech dopravy a budov.

Systém EU ETS se v minulosti potýkal s řadou problémů související hlavně s přebytkem povolenek na trhu, což vedlo k ziskovosti největších znečišťovatelů a zvýšení nákladů spotřebitelů a daňových poplatníků. Jedním z důvodů přebytku byla možnost nakupovat „offsetové“ kredity mimo EU. Možnost nákupu těchto mezinárodních kreditů byl proto postupně regulován až ukončen. Situace se také výrazně zlepšila po zavedení Rezervy tržní stability v roce 2018. Další přebytek povolenek na trhu pravděpodobně nastane po ukončení provozu uhelných elektráren, a i proto je funkčnost systému neustále sledována a vyhodnocována, aby se vyrovnala i s dalšími situacemi jako byla pandemie a ekonomická krize⁴.

Se změnami v systému EU ETS úzce souvisí zavedení systému CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism), které uvaluje speciální clo na výrobky ze zemí mimo EU, jejichž výroba souvisí s vyšším množstvím emisí skleníkových plynů⁴. Poplatek by se týkal dovozu železa, oceli, cementu, chemikálií, hliníku a elektřiny. V prvních letech zavedení systému by šlo pouze o registraci dovezených výrobků, v dalších letech (od 2026) by již bylo třeba zaplatit clo, jehož výše by byla odvozena od aktuální ceny EU ETS.

EU ETS v současnosti zahrnuje cca 30 % emisí z vytápění².

Dotčené sektory

Energetika (výroba elektřiny), těžký průmysl (ocelářství, výroba cementu, sklářství, výroba papíru, chemický průmysl), letecká doprava, sektor budov (vytápění, klimatizace) a silniční doprava

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

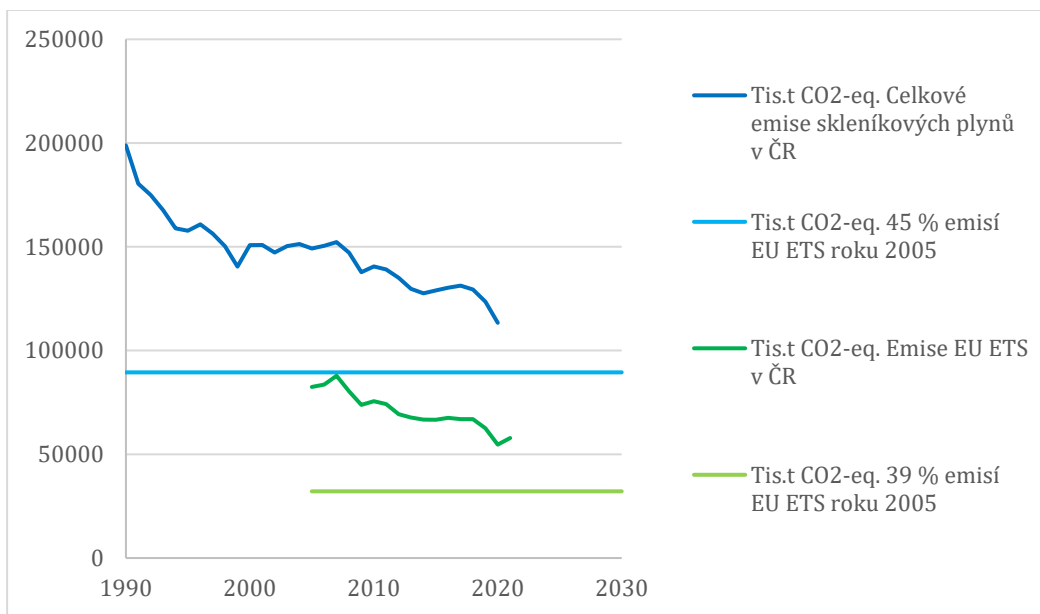
Nařízení definuje tři hlavní indikátory a jejich cílené hodnoty:

- Celkové množství emisí skleníkových plynů v EU. Mělo by dojít ke snížení o 55 % oproti hodnotám v roce 1990.
- Celkové množství emisí skleníkových plynů v rámci stávajícího systému EU ETS. Mělo by dojít ke snížení o 61 % oproti hodnotám v roce 2005.
- Celkové množství emisí skleníkových plynů v sektorech budov a silniční dopravy. Mělo by dojít ke snížení o 43 % oproti hodnotám v roce 2005.

V roce 2022 bylo v ČR v systému EU ETS registrováno 238 instalací⁵. V počátcích systému byl na trhu přebytek povolenek, což vedlo k vysokým ziskům velkých firem z prodeje nepotřebných povolenek (které dostaly bezplatně), což v důsledku zvedlo náklady zákazníkům firem z jiných odvětví, které povolenky potřebovaly. Obecně by bezplatné povolenky neměly být poskytovány energetickým společnostem, ale ČR měla stejně jako další členské státy s nižšími příjmy v tomto případě výjimku. Nedocházelo tak k dosažení principu znečišťovatel platí a povolenky nesloužili jako nástroj k zavádění inovací do průmyslových podniků. Navíc ČR využívala finanční zdroje získané z prodeje povolenek i na modernizaci a výstavbu zařízení na fosilní paliva. Ministerstvo průmyslu a obchodu navíc rozdělovalo kompenzace nepřímých nákladů pro odvětví ohrožené únikem uhlíku⁶.

Graf 2

Roční hodnoty celkových emisí skleníkových plynů v ČR a celkových emisí v systému EU ETS v ČR [Tis.t CO₂-eq.], 1990–2021

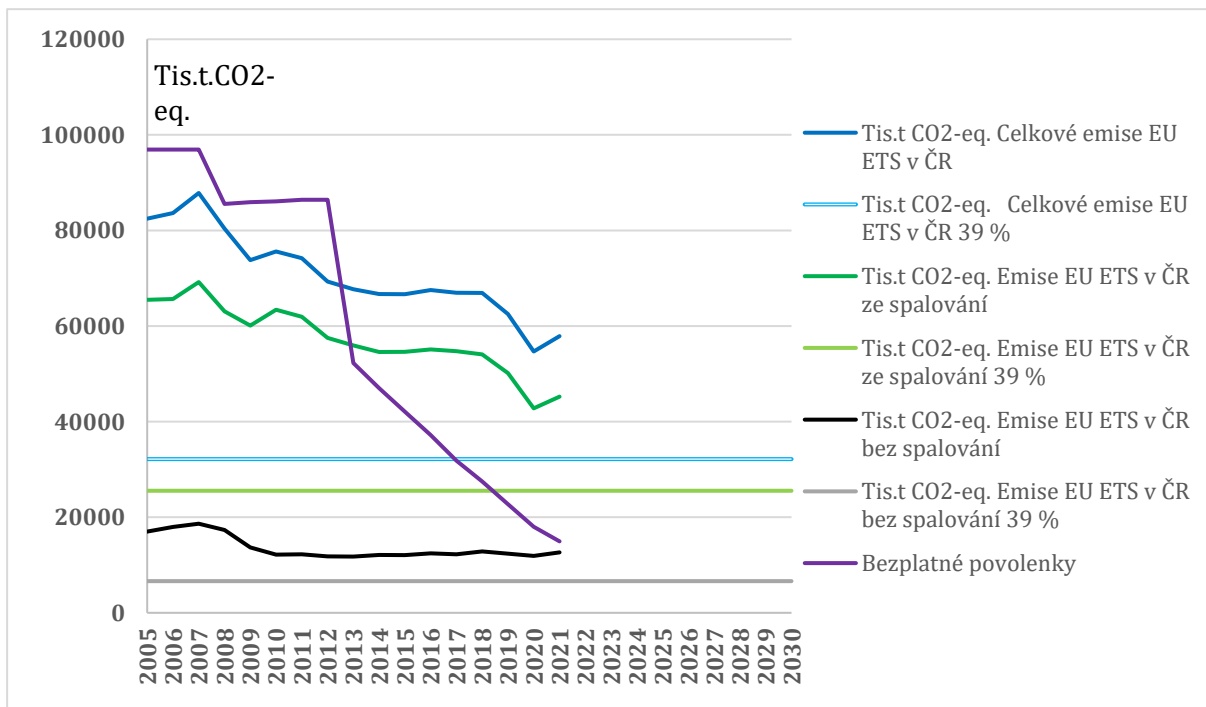

Poznámka: Fit for 55 má za cíl snížit celkové množství skleníkových plynů o 55 % oproti hodnotě v roce 1990 a současná revize systému EU ETS má za cíl snížit celkové množství emisí v systému na 39 % hodnoty v roce 2005.

Zdroj dat: EEA⁷, UNFCCC⁷

Graf 3

Roční hodnoty ověřených emisí v systému EU ETS pro ČR a množství vydaných bezplatných povolenek v ČR [Tis.t CO₂-eq.], 2005–2021

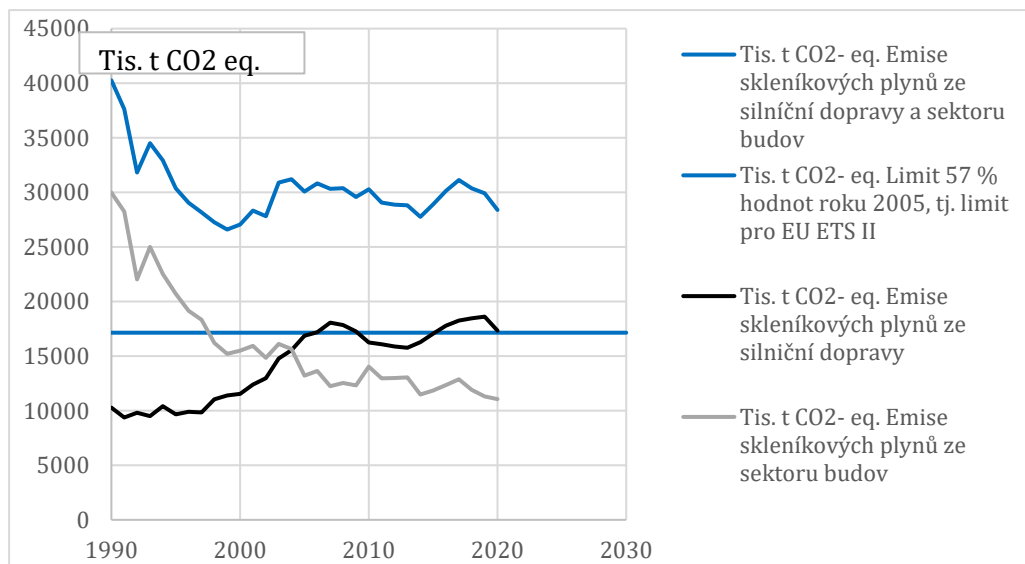

Poznámka: Revize EU ETS má za cíl snížit celkové množství emisí v systému na 39 % hodnot v systému

Zdroj dat: EEA⁷

Graf 3

Emise v sektorech silniční dopravy a budov (ETS II) včetně plánovaného limitu snížení o 43 % oproti hodnotě v roce 2005 do roku 2030 [Tis.t CO₂-eq.], 1990–2021

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF1A3B1-Spalování v domácnostech, CRF1A3B2+ CRF1A3B3-Spalování v institucích a komerčních objektech.

Zdroj dat: EEA⁷

Pozice ČR

Z administrativního hlediska představuje pro ČR velkou výzvu zavedení systému EU ETS II – silniční doprava a budovy. Námořní doprava se ČR netýká a další oblasti zůstávají bez větších systémových změn. Co se týče splnění limitů je situace již těžší. V posledních letech emise z průmyslu (mimo vlastního spalování) téměř neklesaly.

SWOT analýza

Z hlediska implementace systému

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Zvýšení zdrojů alokovaných do Modernizačního fondu, nové nastavování pravidel pro přidělování dotací. 	<ul style="list-style-type: none"> Vysoká administrativní náročnost pro EU ETS II (budovy a silniční doprava) Stále riziko přebytku povolenek a s tím spojená nízká efektivita systému
Možnosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">

Nařízení o sdílení úsilí

Effort Sharing Regulation, ESR

Datum předložení/aktualizace: 30.5.2018/**14.7.2021**/8.6.2022/8.11.2022

Termín finalizace:

Cíle iniciativy

Cílem Nařízení o sdílení úsilí (Effort Sharing Regulation, ESR, 2018)¹ je snížení emisí skleníkových plynů ve vybraných odvětvích nezahrnutých do systému EU ETS. Konkrétně se jedná o dopravu, vytápění budov, zemědělství, odpadové hospodářství a energeticky méně náročný průmysl (tj. nezahrnutý v systému EU ETS). Revize Nařízení o sdílení úsilí z roku 2021² zvyšuje dohodnuté cíle – současnou ambicí je snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU v dotčených odvětvích o 40 % oproti hodnotám v roce 2005 (původní cíl z roku 2018 byl o 29 %).

Konkrétní cíl iniciativy

Evropské cíle

Do roku 2030 snížit celkové emise v odvětvích doprava, vytápění budov, zemědělství, odpadové hospodářství a energeticky méně náročný průmysl (tj. nezahrnutý v systému EU ETS) o 40 % oproti hodnotám v roce 2005 (původní cíl z roku 2018 bylo snížení o 29 %).

Národní cíle

Do roku 2030 snížit celkové emise v odvětvích doprava, budovy (hlavně vytápění, klimatizace), zemědělství, odpadové hospodářství a méně energeticky náročný průmysl (tj. nezahrnutý v systému EU ETS) o 26 % oproti hodnotám v roce 2005 (původní cíl z roku 2018 byl o 14 %).

Nastavení legislativy

Evropský cíl (snížení celkových emisí ve vybraných odvětvích o 40 % oproti roku 2005) se skládá z národních cílů, které zohledňují současnou situaci jednotlivých států. Každý členský stát musí snížit celkové emise v daných oblastech na předepsanou úroveň, ale o nástrojích/přístupu k jednotlivým odvětvím v rámci ESR si rozhoduje každý stát sám. Tento přístup zohledňuje jak rozdílnou ekonomickou úroveň jednotlivých států (státy s vyšším HDP na osobu mají cíle vyšší), tak rozdíly ve stavu (modernizace, význam pro daný stát) jednotlivých odvětvích. Dochází tak k cenově efektivnějšímu snižování, než pokud by rozdíly mezi jednotlivými státy nebyly brány v úvahu.

Emisemi sektoru budov jsou míněny hlavně emise z vytápění (často vzniklé nízkou energetickou efektivitou budov)³.

Dotčené sektory

- Vytápění budov
- Silniční doprava
- Zemědělství
- Odpadové hospodářství
- Energeticky méně náročný průmysl (mimo systém EU ETS)

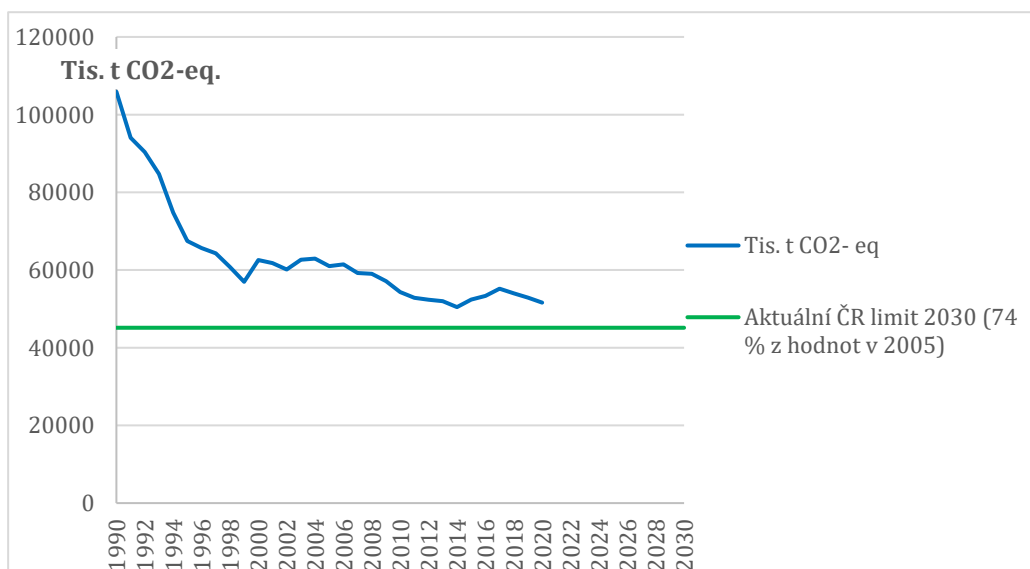
Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

- **Celkové emise zahrnuté v Nařízení o sdílení úsilí**

Ačkoliv celkové emise v odvětvích zahrnutých v Nařízení o sdílení úsilí od roku 1990 významně klesly (Graf 1), nedá se další výrazný pokles bez dalších opatření očekávat. V období **2013–2020** byl v platnosti předchůdce dnešního ESR, a to Rozhodnutí o sdílení úsilí (Effort Sharing Decision – ESD⁴) v jehož rámci mohla ČR **zvýšit** své emise v daných sektorech **o 9 % v porovnání s rokem 2005**. Tento obecný cíl se podařilo naplnit, a to také díky tomu, že v oblasti **budov (Graf 2) a zemědělství (Graf 4)** emise od roku 1990 výrazně klesaly. Problémem zůstávají **emise v oblasti dopravy (Graf 3) a odpadového hospodářství (Graf 5)**, které od roku 1990 naopak rostou.

Graf 4

Celkové emise skleníkových plynů v ČR zahrnuté v Nařízení o sdílení úsilí, 1990-2020

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF3-Zemědělství, CRF1A3B1-Osobní automobily, CRF1A3B2+ CRF1A3B3-Nákladní a autobusová doprava, CRF5-Opadové hospodářství, CRF1A3B1-Spalování v domácnostech, CRF1A3B2+ CRF1A3B3-Spalování v institucích a komerčních objektech, CRF1A2-Zpracovatelský průmysl

Zdroj: EEA ⁵

- **Budovy**

Budovy jsou zodpovědné až za 35 % spotřeby energie v ČR. Tento sektor má navíc jeden z největších potenciálů ke snížení emisí, zvláště co se týká energie využitě na vytápění, případně klimatizaci. Nástrojem k úsporám je zvýšení energetické efektivity budov jejich renovací a nahrazení klimaticky nepříznivých metod vytápění příznivějšími způsoby. V současnosti dochází k renovaci cca 1,4 % budov ročně⁶, přičemž balíček Fit for 55 předpokládá renovaci 3 % veřejných budov ročně. V ČR pokračuje vládní program Nová zelená úsporám⁷ poskytující podporu domácnostem pro zvýšení energetické efektivity

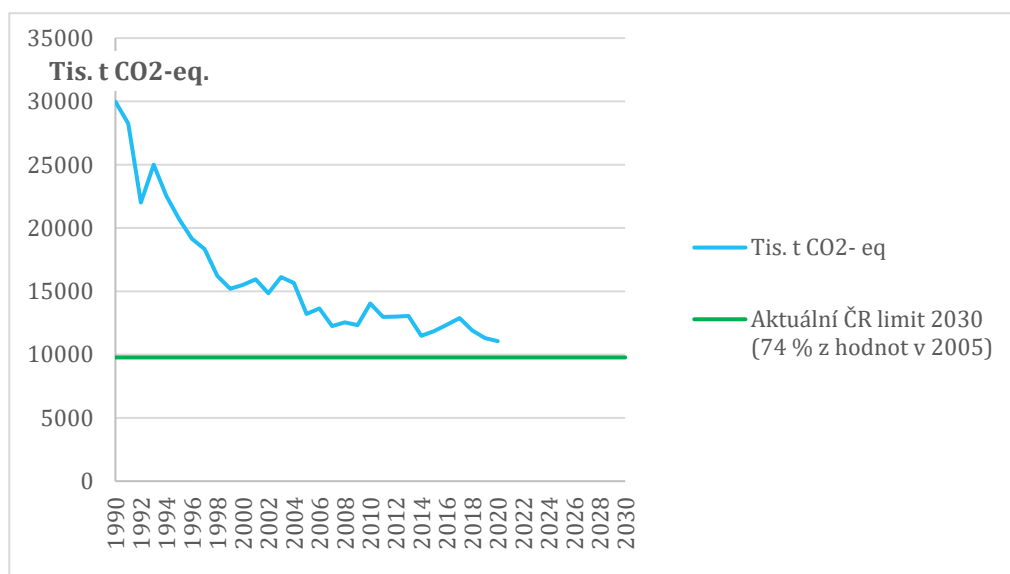

rodinných a bytových domů. Podporováno je například pořízení energeticky efektivního domu, zateplení, instalace fotovoltaických panelů a tepelných čerpadel, výměna plynového kotle za nový, efektivnější hospodaření s dešťovou a odpadní vodou. Během programového období v letech 2014-2021 program přispěl více než 74 tisícům příjemců celkem 16 miliardami korun. Nová zelená úsporám 2021+ počítá s ještě větší celkovou dotací: 19 mld. Kč z Nástroje na podporu oživení a odolnosti (RRF – Recovery and Resilience Facility) a zhruba 4 mld. Kč/ročně (od roku 2026) z podílu na výnosu aukcí emisních povolenek EUA a EUAA v rámci EU ETS.

Vzhledem k výraznému navyšování cen energií dochází ke zvýšené poptávce po instalaci fotovoltaických panelů a tepelných čerpadel, což pravděpodobně povede k dalšímu snížení emisí v tomto sektoru.

Graf 5

Emise skleníkových plynů ze spalování v sektoru budov v ČR, 1990-2020

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF1A3B1-Spalování v domácnostech, CRF1A3B2+ CRF1A3B3-Spalování v institucích a komerčních objektech

Zdroj dat: EEA⁵

Tabulka 1

Změna emisí skleníkových plynů v sektoru budov v období 2015-2019 a výhled do období 2020-2030

	2015-2019	2020-2030 Odhad (WEM) se současnými opatřeními	2020-2030 Odhad (WAM) s dodatečnými opatřeními

Změna emisí skleníkových plynů	-13 %	-24 %	-48 %
--------------------------------	-------	-------	-------

Poznámka: WEM – with existing measures, WAM – with additional measures

Zdroj: EEA⁸

Zahrnutí budov do systému obchodování s emisními povolenkami není v ČR považováno za dostatečně motivační, neboť problémem nedostatečného počtu rekonstrukcí většinou není absence cenového signálu (tj. že se modernizace vyplatí). Jako dobře fungující jsou naopak vyzdihovány dotační programy, které v ČR již mají tradici a jsou považovány za dobře nastavené – viz výše zmíněná Nová zelená úsporám.

V současnosti jsou navíc odběratelé tepla z centrálního vytápění (tepláren) znevýhodněni oproti domácnostem s topeništi na pevná paliva⁹. Teplárny jsou zapojeny do systému EU ETS a za vzniklé emise platí nemalé částky. Používání kotlů nejnižších emisních tříd sice v roce 2024 skončí¹⁰, ale vnitřní topeniště (kamínka) se budou používat stále.

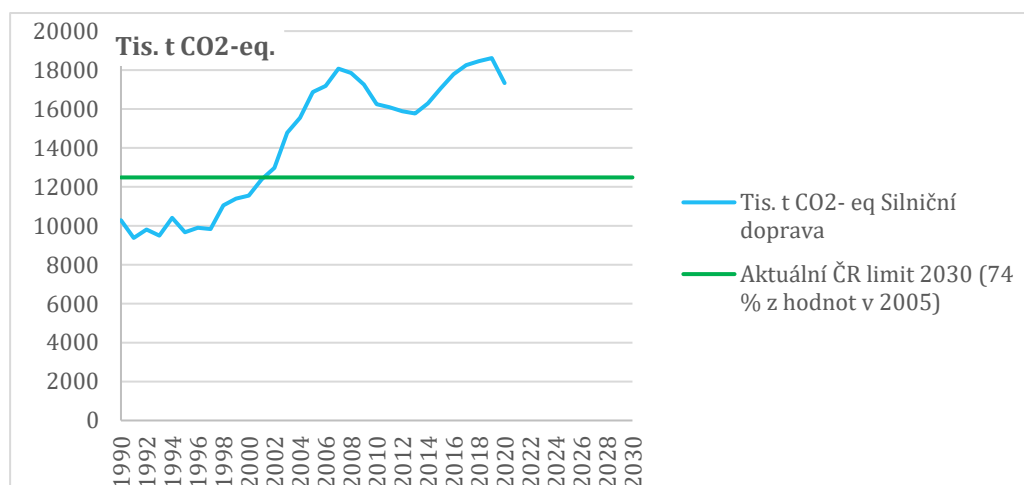
Cíle ESR jsou navíc v souladu s dalšími evropskými iniciativami a strategiemi jako je Renovation Wave¹¹ a New European Bauhaus¹² a dá se předpokládat synergický efekt.

- **Silniční doprava**

V oblasti silniční dopravy je nárůst emisí cca o 70 % oproti hodnotám v roce 1990 (**Graf 6**). Důvodem je nárůst počtu aut (v rodinách je často více než jedno, nárůst z 4,5 mil. v roce 2011 na 6,3 mil. v roce 2021) a jeden z nejstarších vozových parků v Evropě (průměr přes 15 let)¹³, relativně nižší podpora nízkoemisních vozů a malá infrastruktura dobíjecích stanic⁹.

Graf 6

Emise skleníkových plynů ze spalování v dopravě v ČR, 1990-2020

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF1A3B1-Osobní automobily, CRF1A3B2+ CRF1A3B3-Nákladní a autobusová doprava

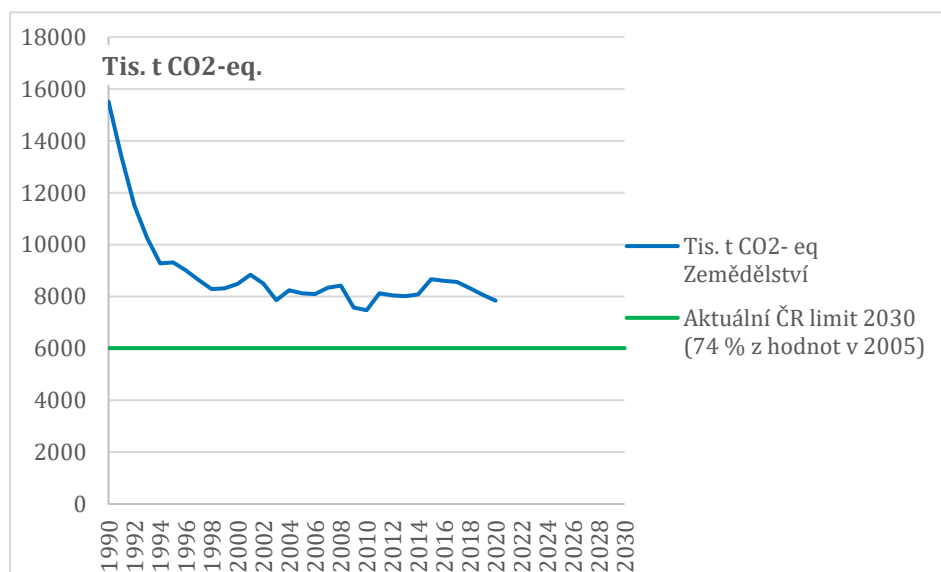
Zdroj: EEA⁵

- **Zemědělství**

V sektoru zemědělství došlo od roku 1990 k velkému poklesu emisí skleníkových plynů (**Graf 7**), konkrétně o více než 45 %. K hlavním důvodům poklesu emisí se řadí snížení počtu hospodářských zvířat – dobytka (produkce metanu) a lepší nakládání s hnojivý (N₂O). Od roku 1994 emise spíše stagnují, než že by docházelo k jejich poklesu, proto by pro dosažení závazků vyplývajících z ESR byla potřeba další opatření.

Graf 7

Emise skleníkových plynů v zemědělství v ČR, 1990-2020

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF3-Zemědělství

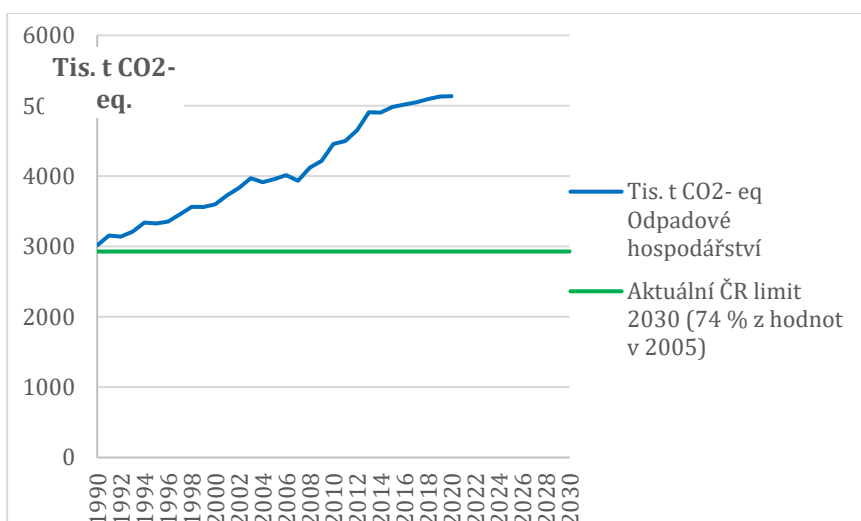
Zdroj: EEA ⁵

- **Odpadové hospodářství**

Emise v odpadovém hospodářství dlouhodobě stoupají. Příčinou **nárůstu (Graf 8)** je mimo jiné velmi vysoký podíl skládkování komunálního odpadu (cca 50 % **Graf 9**), čímž dochází k emisím metanu. Jednou z příčin je skládkování biologicky rozložitelného odpadu, který je možno využít k produkci biometanu využitelného v dopravě. V roce 2021 vstoupil v platnost Nový odpadový zákon, který posunul zákaz skládkování využitelných odpadů z plánovaného roku 2024 na rok 2030.

Graf 8

Emise skleníkových plynů ze spalování v odpadového hospodářství v ČR, 1990-2020

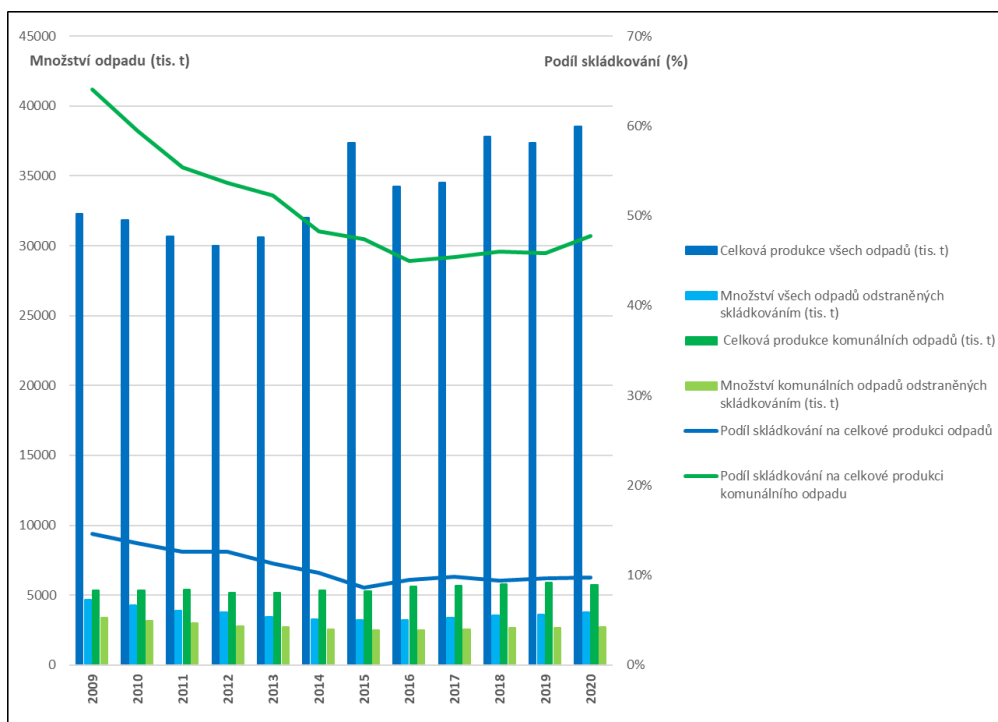

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF5-Odpadové hospodářství

Zdroj: EEA⁵

Graf 9

Podíl skládkování celkové produkci odpadu a produkci komunálního odpadu.

Poznámka: Základním zdrojem pro agregované informace o produkci a nakládání s odpady jsou údaje z Ročních hlášení od původců a oprávněných osob zasílaných do Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) podle zákona o odpadech a zákona o IRZ a ISPOP.

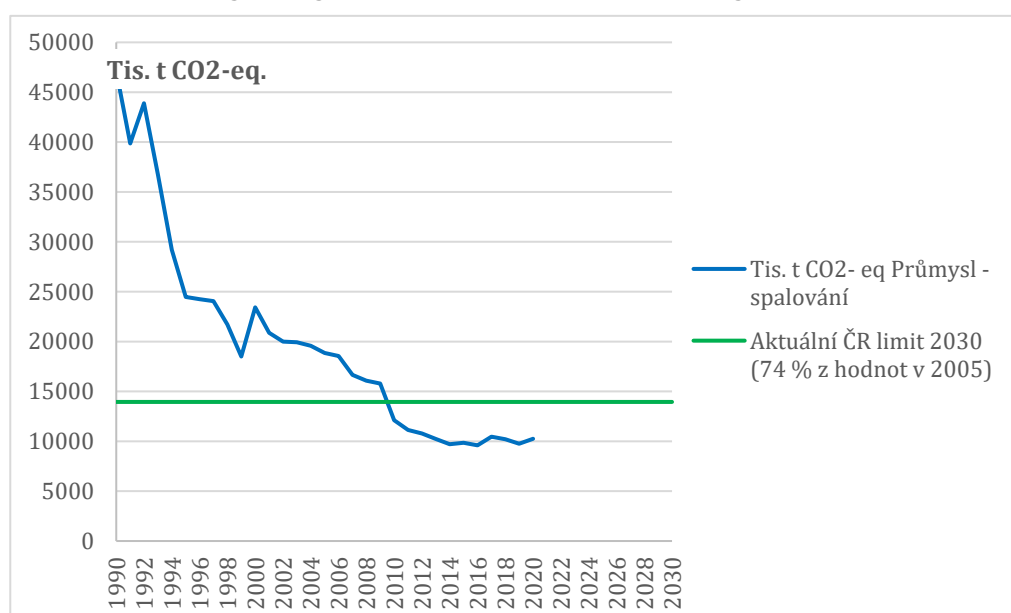
Zdroj: MŽP VISOH¹⁴

- **Energeticky méně náročný průmysl (mimo systém EU ETS)**

Energeticky méně náročné průmyslové provozy (tj. mimo systém EU ETS) zastávají v celkovém množství emisí zahrnutých v rámci iniciativy ESD relativně malý podíl (zvláště oproti množství emisí z dopravy a budov). Dá se předpokládat, že díky synergickému vlivu jednotlivých legislativních balíčků Zelené dohody pro Evropy bude docházet ke snižování emisí, nicméně vyčíslení tohoto trendu není snadné.

Graf 10

Emise skleníkových plynů ve zpracovatelském průmyslu v ČR, 1990-2020

Poznámka: Data zahrnují následující kategorie z reportování UNFCCC: CRF1A2-Zpracovatelský průmysl

Zdroj dat: EEA⁵

Pozice ČR

V roce 2021 varovala Evropská komise ČR, že bez dalších opatření dojde v ČR do roku 2030 pouze k 12,5% poklesu emisí zahrnutých v ESD¹⁵ (namísto požadovaných 26 %). Situace se v jednotlivých odvětvích zahrnutých do Nařízení o sdílení úsilí značně liší.

- V zemědělství došlo na začátku 90.let k výraznému poklesu emisí, ale od 2.poloviny 90.let se hodnota emisí pohybuje kolem stejné hodnoty a bez dalších zásahů se větší snížení nedá očekávat. Diskutováno je například efektivnější kejdové hospodářství, výběr krmiva pro dobytek, zacházení s hnojivý, způsob orby atd.
- V dopravě dochází k nárůstu emisí, což souvisí se zvyšujícím se počtem automobilů, ale dá se předpokládat, že nástup elektromobilů a dalších vozidel na obnovitelné zdroje energie tento vývoj zastaví. Diskutuje se i o dalších možnostech pro snížení emisí, např.

zavedení mýtného pro nákladní dopravu na větším počtu silnic a převedení části nákladní dopravy na železniční dopravu.

- V odpadovém hospodářství emise stoupají hlavně z důvodu skládkování, a to i skládkování bioodpadu. Velkou vliv tedy bude mít Zákon o odpadech omezující a ukončující skládkování vybraných druhů odpadu.
- V odvětví budov a stavebnictví bylo předpokládáno i bez dalších opatření snížení emisí o 24 %. Nejdůležitějším nástrojem k dalšímu snižování je renovace budov za účelem zvýšení jejich energetické efektivity. To zahrnuje veřejné budovy, tak rodinné a bytové domy. V roce 2022 navíc silně posílil již tak rostoucí zájem o tepelná čerpadla a fotovoltaické panely.

SWOT analýza

Z hlediska přijetí/změny legislativy

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Navazuje na dřívější Rozhodnutí o sdílení úsilí (tj. nižší administrativní náročnost) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká finanční náročnost (opatření k dosažení cílů vyžadují investice)
Možnosti	Hrozby
	<ul style="list-style-type: none"> • Nesplnění cílů, zvláště z důvodu stoupajících emisí v odvětvích dopravy a odpadů.

Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti, COM(2021) 558 final 2021/0203 (COD)1

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021

Termín finalizace:

Plán REPowerEU, COM(2022) 230 final

Datum předložení: 18.5.2022

Související legislativa:

- Strategie EU pro integraci energetického systému (COM(2020) 299 final)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013, PE/55/2018/REV/1 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1)
- Směrnice je součástí širšího rámce politik v oblasti energetické účinnosti, který se zabývá potenciálem energetické účinnosti v konkrétních oblastech politiky, včetně budov (směrnice 2010/31/ES), výrobků (směrnice 2009/125/ES, nařízení (EU) 2017/1369 a nařízení (EU) 2020/740) a mechanismu správy (nařízení (EU) 2018/1999). Uvedené politiky hrají velmi důležitou úlohu při dosahování úspor energie při výměně výrobků nebo výstavbě či renovaci budov.

Cíle iniciativy

Cílem je **snížení spotřeby energie alespoň o 9 % v roce 2030** ve srovnání s projekcemi referenčního scénáře z roku 2020 tak, aby **konečná spotřeba energie v Unii v roce 2030 nepřesáhla 787 Mtoe** a **spotřeba primární energie v Unii v roce 2030 nepřesáhla 1 023 Mtoe**.

V prosinci 2018 byl do balíčku opatření „Čistá energie pro všechny Evropany“ zahrnut nový hlavní cíl Unie v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 ve výši nejméně 32,5 % (ve srovnání s předpokládanou spotřebou energie v roce 2030).²

V souvislosti se zvýšením cíle v oblasti klimatu v rámci Zelené dohody pro Evropu, tj. snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030, se zvyšuje také cíl snížení spotřeby energie,

¹ Z důvodu přehlednosti je navrženo celkové přepracování směrnice.

² Navrhované vnitrostátní plány vypracované k původnímu cíli 32,5 nedosahují ani tohoto cíle a souhrnný nedostatek je ve výši 2,8procentního bodu u spotřeby primární energie a 3,1procentního bodu u konečné spotřeby energie pro EU-27.

a to tak, že **konečná spotřeba energie se musí snížit nejméně o 36–37 % a spotřeba primární energie nejméně o 39–41 %.**³

Nový cíl Unie v oblasti energetické účinnosti je pro rok 2030 stanoven ve srovnání s projekcí referenčního scénáře z roku 2020 pro rok 2030, které odrážejí vnitrostátní příspěvky z vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. **V důsledku aktualizace uvedených výchozích hodnot bude muset Unie dále zvýšit svůj cíl v oblasti energetické účinnosti v roce 2030 alespoň o 9 % ve srovnání s mírou úsilí podle referenčního scénáře pro rok 2020.**

Referenční scénář z roku 2020 předpokládal konečnou spotřebu energie ve výši 864 Mtoe a spotřebu primární energie ve výši 1 124 Mtoe, kterých má být dosaženo v roce 2030 (s vyloučením tepla z okolního prostředí a se zahrnutím mezinárodní letecké dopravy). **Výsledkem dodatečného snížení o 9 % bude v roce 2030 celkem 787 Mtoe, resp. 1 023 Mtoe.**

Energetická účinnost dle plánu REPowerEU

V rámci reakce na vojenskou agresi Ruska proti Ukrajině, vypracovala v květnu 2022 Evropská komise plán REPowerEU, jehož cílem je rychlé snížení závislosti EU na ruských fosilních palivech. Hlavní zaměření tohoto plánu se týká úspor energie, diverzifikace dovozu energie a přechodu Evropy na čistou energii. Další snížení spotřeby energie a vyšší cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů by dle tohoto dokumentu měly splnit cíle plánu REPowerEU, aniž by se změnilo ostatní prvky balíčku „Fit for 55“.

Ve vztahu k úsporám energie, navrhuje Evropská komise **zvýšit závazný cíl směrnice o energetické účinnosti na 13 %.**

Jako další nástroje ke zvýšení energetické účinnosti uvádí Komise směrnici o energetické účinnosti budov, či předkládané nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (COM(2022) 142 final, 30.3.2022)). Dále vyzývá k využití potenciálu úspor energie pomocí změny chování – viz společný devítibodový plán EK a IEA „Playing my part“.

Konkrétní cíl iniciativy

Další snížení spotřeby energie alespoň o 9 % v roce 2030, resp. o 13 % dle návrhu plánu REPowerEU ve srovnání s projekcí referenčního scénáře z roku 2020

---

³ Výchozí cíl Unie v oblasti energetické účinnosti byl původně stanoven a vypočten na základě projekcí referenčního scénáře z roku 2007 pro rok 2030. Změna metodiky Eurostatu pro výpočet energetické bilance a zlepšení následných modelovacích projekcí vyžadují změnu výchozích hodnot. Při použití stejného přístupu k vymezení cíle, tj. jeho srovnání s budoucími základními projekcemi, je tedy cíl Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030 stanoven ve srovnání s projekcemi referenčního scénáře z roku 2020 pro rok 2030, které odrážejí vnitrostátní příspěvky z vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. **V důsledku aktualizace uvedených výchozích hodnot bude muset Unie dále zvýšit svůj cíl v oblasti energetické účinnosti v roce 2030 alespoň o 9 % ve srovnání s mírou úsilí podle referenčního scénáře pro rok 2020.** Nový způsob vyjádření výše cílů Unie nemá vliv na skutečnou míru potřebného úsilí a odpovídá snížení konečné spotřeby energie o 36 % a spotřeby primární energie o 39 % ve srovnání s projekcemi referenčního scénáře z roku 2007 pro rok 2030.

Evropské cíle

Veřejný sektor by měl jít příkladem, směrnice zavádí povinnost dosáhnout **ročního snížení spotřeby energie** ve veřejném sektoru **alespoň o 1,7 %** (článek 5).

- Členské státy by se měly zaměřit na konečnou spotřebu energie všech veřejných služeb a zařízení veřejných subjektů (určení rozsahu adresátů dle definice veřejných zadavatelů, viz. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU).
- Tuto povinnost lze splnit snížením konečné spotřeby energie ve všech oblastech veřejného sektoru, včetně dopravy, veřejných budov, zdravotní péče, územního plánování, vodohospodářství a čištění odpadních vod, úpravy vody, nakládání s odpady, dálkového vytápění a chlazení, distribuce, dodávek a skladování energie, veřejného osvětlení a plánování infrastruktury.

Rozšíření rozsahu povinnosti renovace (článek 6). Tato povinnost se nyní bude vztahovat na všechny veřejné subjekty na všech úrovních správy a ve všech oblastech činnosti veřejných subjektů, včetně zdravotní péče, vzdělávání a veřejného bydlení, kde budovy vlastní veřejné subjekty. **Budovy a doprava** jsou vedle průmyslu hlavními uživateli energie a hlavním zdrojem emisí. Budovy jsou v Unii odpovědné přibližně za 40 % celkové spotřeby energie a za 36 % emisí skleníkových plynů z energie. Sdělení Komise nazvané „**Renovační vlna**“ (zaměřuje se na budovy s nejhorší energetickou náročností, energetickou chudobu a veřejné budovy) se zabývá dvojím problémem, kterým je energetická účinnost a účinné využívání zdrojů a jejich dostupnost ve stavebnictví, a **jeho cílem je zdvojnásobit podíl renovace**. Renovace by měly splňovat NZEB standard (near zero energy buildings) a podíl renovace zůstává nejméně 3 %, což je nejnižší společný jmenovatel minimálního podílu renovace. Je zrušena možnost alternativního naplnění srovnatelných úspor, tedy započítávání jiných opatření než renovací.

Zavádí povinnost zohledňovat energetické úspory ve veřejných zakázkách (vč. zohlednění aspektů oběhového hospodářství a zeleného zadávání) (článek 7).

Pro členské státy stanovuje závazné **každoroční úspory** (od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2030) ve výši **1,5 % roční konečné spotřeby energie**, která se vypočte na základě průměru za poslední tři roky před 1. lednem 2020.

Národní cíle

Příspěvky členských států jsou i nadále orientační vzhledem k silnému nesouhlasu většiny členských států se závaznými vnitrostátními cíli, který vyjádřili ve veřejné konzultaci a na jiných fórech. Navrhují se však referenční hodnoty a nové mechanismy pro řešení nedostatečné míry plnění, které doplňují ty, jež byly navrženy v nařízení o správě.

Členské státy by měly stanovit své příspěvky k dosažení cíle Unie v oblasti energetické účinnosti s přihlédnutím ke vzorci uvedenému ve směrnici (vzorec v příloze 1). Touto směrnicí se mění způsob, jakým by členské státy měly vyjadřovat své vnitrostátní příspěvky k plnění cíle Unie. **Příspěvky členských států** k plnění cíle Unie by se měly **vyjadřovat v konečné spotřebě energie a spotřebě primární energie**, aby se zajistila jednotnost a monitorování pokroku.

Další viz kapitola Evropské cíle.

Nastavení legislativy

Směrnice o energetické účinnosti je úzce provázána se směrnicí o obnovitelných zdrojích energie, především v oblasti vytápění a chlazení.

Článek 3 zavádí nové ustanovení o zásadě „energetická účinnost v první řadě“, který má poskytnout právní základ pro uplatňování této zásady a zároveň minimalizovat administrativní zátěž. Zahrnuje povinnost zohledňovat řešení v oblasti energetické účinnosti při politických a investičních rozhodnutích v energetických systémech a neenergetických odvětvích, včetně sociálního bydlení.

- Energetická účinnost má být považována za samostatný zdroj energie.
- Zásada „energetická účinnost v první řadě“ (Energy Efficiency First) má být zastřešující zásada ve všech odvětvích, která přesahují rámec energetického systému, a na všech úrovních, včetně finančního sektoru. Řešení v oblasti energetické účinnosti by měla být považována za první možnost při rozhodování o politikách, plánování a investicích. Opatření ke zvýšení energetické účinnosti musí být realizována pokaždé, když jsou nákladově efektivnější než rovnocenná řešení na straně nabídky.
- Zásada „energetická účinnost v první řadě“ byla formulována v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a je základem strategie pro integraci energetického systému.
- Posiluje roli národního regulátora v zavádění principu Energy Efficiency First a plánování a provozu energetických sítí (článek 25).

Metodika výpočtu konečné spotřeby energie a spotřeby primární energie je sladěna s novou metodikou Eurostatu, ale ukazatele používané pro účely této směrnice mají odlišný rozsah, tj.:

- pro účely cíle v konečné spotřebě energie nezahrnují teplo z okolního prostředí, a naopak zahrnují spotřebu energie v mezinárodní letecké dopravě;
- veškeré změny ve spotřebě energie ve vysokých pecích se nyní odrážejí pouze ve spotřebě primární energie.

Dotčené sektory

Ačkoli potenciál úspor energie je stále velký ve všech odvětvích, zvláštní problém představuje

- **doprava**, jelikož je odpovědná za více než 30 % konečné spotřeby energie, a
- **budovy**, jelikož 75 % fondu budov v Unii vykazuje vysokou energetickou náročnost.
- Dalším stále důležitějším odvětvím je **odvětví informačních a komunikačních technologií (IKT)**, které je odpovědné za 5–9 % celosvětové spotřeby elektrické energie a více než 2 % všech emisí. V roce 2018 představovala datová centra 2,7 % poptávky po elektřině v EU-28.
- Dále by mělo být zohledněno **možné zvýšení poptávky průmyslu po energii**, které může vyplynout z jeho dekarbonizace, zejména u energeticky náročných procesů.

Dalšími jsou všechna odvětví, kde činnost ovlivňuje poptávku po energii, jako je **vodohospodářství a zemědělství**.

Zvýšení energetické účinnosti je zapotřebí v celém **energetickém řetězci**, včetně výroby, přenosu a distribuce energie a konečného využití.

Veřejný sektor odpovídá přibližně za **5 až 10 % celkové konečné spotřeby energie** v Unii. Veřejné orgány utratí ročně přibližně 1,8 bilionu EUR. To představuje přibližně 14 % hrubého

domácího produktu Unie. Veřejný sektor proto představuje **důležitou hybnou sílu pro stimulaci přeměny trhu** směrem k účinnějším výrobkům, budovám a službám, jakož i k **odstartování změn v chování občanů a podniků** při spotřebě energie.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Cíl energetické účinnosti, který byl stanoven v roce 2018 v rámci balíčku opatření „Čistá energie pro všechny Evropany“ ve výši nejméně 32,5 % (ve srovnání s předpokládanou spotřebou energie v roce 2030) **není nyní dosahován ani na celoevropské úrovni** – předpoklad je dosažení 29,4 %. Společné příspěvky členských států by vedly ke snížení konečné spotřeby energie o 29,4 % a snížení spotřeby primární energie o 29,7 % ve srovnání s projekcemi z referenčního scénáře z roku 2007 pro rok 2030. To by znamenalo souhrnný nedostatek ve výši 2,8 procentního bodu u spotřeby primární energie a 3,1 procentního bodu u konečné spotřeby energie pro EU-27.

Plnění vnitrostátních cílů k roku 2020 vyplývajících z původní směrnice o energetické účinnosti z roku 2012 (2012/27/EU) je sledováno a vyhodnocováno MPO.

Směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti ukládá členským státům:

- v rámci čl. 3 stanovit nezávazný vnitrostátní cíl a tím přispět k 20% snížení emisí konečné a primární spotřeby energie v EU do roku 2020;
- v rámci čl. 5 povinnost renovovat budovy vlastněné a užívané ústředními institucemi (možnost naplnit i zpětně, a to až o tři roky – 2020 + 3);
- v rámci čl. 7 povinnost generovat kumulativní úspory energie odpovídající každoročnímu snížení konečné spotřeby energie o 1,5 %, a to do roku 2020.

Ve vztahu k těmto závazkům jsou v ČR aktuálně sledovány a vykazovány indikátory uvedené v Tabulce 1:

- K roku 2020 **ČR splnila** vnitrostátní cíl konečné a primární spotřeby energie (čl. 3).
- K roku 2020 **ČR splnila** vnitrostátní cíl renovovat budovy vlastněné a užívané ústředními institucemi (čl. 5).
- K roku 2020 **ČR nesplnila** povinnost generovat kumulativní úspory energie odpovídající každoročnímu snížení konečné spotřeby energie o 1,5 % (čl. 7).

Tabulka 1

Plnění vnitrostátních cílů ČR ze směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

Cíle a závazky ČR do roku 2020	Indikátor	Cíl	Plnění	Plnění (%)
článek 3 (nezávazný cíl)	Konečná spotřeba energie	1 060 PJ	1 057 PJ	100 %
	Spotřeba primární energie	1 855 PJ	1 679,5 PJ	110 %
článek 5 (závazný cíl)	Konečná úspora energie	98,7 TJ	97,1 TJ	98 %
	Roční úspory energie	51,1 PJ	44,5 PJ	87 %
článek 7 (závazný cíl)	Kumulované úspory	204,4 PJ	138,1 PJ	68 %

Situace v jednotlivých sektorech v ČR

Dle zprávy MPO o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v ČR k březnu 2021 je situace v jednotlivých sektorech následující:

Spotřeba energie v **sektoru domácností** dlouhodobě mírně **klesá**, v tomto sektoru se však opakovaně střídají období poklesu a růstu spotřeby. V roce 2019 zaznamenala meziroční pokles o 0,8 %, přičemž dosáhla výše 297,6 PJ. Energetická náročnost domácností vyjádřena na jednu bytovou jednotku taktéž zaznamenala v roce 2019 meziroční pokles o 1,6 % a dosáhla úrovně 69,7 GJ/byt. Spotřebu energie v sektoru domácností ovlivňuje nárůst počtu nových bytových jednotek, navyšování průměrné podlahové plochy bytových jednotek a pokles počtu osob bydlících v jedné bytové jednotce, obecně nárůst populace a růst disponibilního příjmu domácností.

Naopak **sektor dopravy** již dlouhodobě vykazuje **stoupající trend konečné spotřeby energie**, za rok 2019 byl zaznamenán meziroční nárůst o 1,8 %. Nárůst mezi lety 2018 a 2019 činí v celkovém objemu přibližně 4,9 PJ. Růst spotřeby energie souvisí **s nárůstem počtu osobokilometrů** z 129 967 v roce 2018, na 132 996 v roce 2019, tedy meziročním zvýšením počtu osobokilometrů o 2,3 %. I přesto byla v roce 2019 zaznamenána změna trendu, resp. snížení spotřeby energie na osobokilometr (zahrnuje individuální automobilovou dopravu i veřejnou dopravu), což souvisí s poklesem spotřeby energie na jeden automobil (zahrnuje pouze individuální automobilovou dopravu). Na základě vývoje těchto indikátorů lze předpokládat, že se **zvýšila efektivita v oblasti osobní dopravy**.

V **sektoru průmyslu** došlo k **meziročnímu poklesu konečné spotřeby energie** o 2 %. Tento pokles je mimo jiné důsledkem snižování energetické náročnosti průmyslu. A na základě dlouhodobého trendu klesá stabilně od roku 2012 i energetická náročnost průmyslu na hrubou přidanou hodnotu (HPH). Oproti roku 2018 klesla energetická náročnost průmyslu meziročně o 3,5 %. Dlouhodobě taktéž klesá poměr spotřeby energie vůči průmyslové produkci, který se měří vůči indexu průmyslové produkce (IPP). V roce 2019 tento poměr meziročně klesl o 1,7 %, což potvrzuje **trend zvyšující se technické účinnosti v sektoru průmyslu**.

V **sektoru služeb** konečná spotřeba energie **meziročně vzrostla**, a to přibližně o 2,1 %, což představuje téměř 2,7 PJ. V roce 2019 tak energetická náročnost v sektoru služeb v přepočtu na zaměstnance dosáhla 42,5 GJ a meziročně narostla o 1,2 %. Nárůst spotřeby v sektoru služeb je zapříčiněn zejména nárůstem ekonomické výkonnosti tohoto sektoru a nárůstem počtu zaměstnanců.

Pozice ČR

Předpoklad vývoje konečné spotřeby a spotřeby primárních zdrojů energie ČR do roku 2030 (viz Tabulky 3 a 4) byl zpracován v roce 2019 ve Vnitrostátním plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu, který vycházel z dat o spotřebě energií k roku 2017. V tomto výhledu je počítáno pouze s mírným poklesem spotřeby zemního plynu. V souvislosti s vojenskou agresí Ruska na Ukrajině a záměrem EU dosáhnout co nejdříve nezávislosti na dovozu zemního plynu z Ruska bude muset dojít k částečnému nahrazení tohoto zdroje či snížení jeho spotřeby.

Ve Vnitrostátním plánu se počítá se snížením konečné spotřeby v sektoru průmyslu, domácností a služeb. Naopak v sektoru dopravy je deklarován další nárůst konečné spotřeby. V souladu s plánem EU REPowerEU bude vyžadováno další snížení spotřeby energií.

Tabulka 3

Vývoj primárních energetických zdrojů do roku 2030 (v PJ)

Primární energetické zdroje	2015	2016	2020	2025	2030
Uhlí a uhelné produkty	687,8	694,1	663,9	542,1	530,4
Ropa a ropné produkty	360,5	334,6	369,7	370,9	367,2
Zemní plyn	271,4	293,8	287,6	283,2	261,5
Obnovitelné zdroje	179,1	180,4	196,3	215,5	234,8
Průmyslový a komunální odpad	11,6	12,7	12,9	15,7	15,9
Jaderné elektrárny	292,6	263,0	339,3	339,5	339,8
Teplota	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Elektřina	-45,1	-39,5	-56,4	-27,9	-22,9
Celkem	1 758,0	1 739,0	1 813,2	1 739,0	1 726,6

Zdroj: Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu

Tabulka 4

Vývoj konečné spotřeby do roku 2030 (v PJ)

Konečná spotřeba	2015	2016	2020	2025	2030
Průmysl	273,3	270,3	285,0	283,6	278,5
Doprava	259,4	268,6	275,5	285,4	293,6
Domácnosti	285,0	296,8	288,5	281,6	273,8
Služby	123,2	127,7	126,4	121,4	115,6
Zemědělství	25,4	26,8	24,8	25,3	25,4
Ostatní	5,5	3,1	3,1	3,1	3,1
Celkem	971,8	993,4	1 003,4	1000,3	990,1

Zdroj: Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
•	• Nedaří se generovat stanovené kumulativní úspory energie ve výši 1,5 % ročně
Příležitosti	Hrozby

<ul style="list-style-type: none"> • Velký potenciál pro renovace v sektoru budov. • Úspory energie v sektoru budov mohou současně přinášet pozitivní efekt i v boji s energetickou chudobou.	<ul style="list-style-type: none"> • Nárůst objemu dopravy. Přestože se zvyšuje efektivita v oblasti osobní dopravy, nárůst celkového objemu dopravy tento pozitivní trend neguje a celková konečná spotřeba v sektoru dopravy stoupá.
--	---

Revize Směrnice o obnovitelných zdrojích energie, [COM(2021) 557 final – 2021/0218 (COD)]

Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652

Datum předložení/aktualizace: 14. 7. 2021

Cíle iniciativy

Cílem iniciativy je dosáhnout v roce 2030 alespoň 40% **podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie** (EC, 2021).⁴

Konkrétní cíl iniciativy

Cílem revize směrnice je navýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie v roce 2030 na alespoň 40 %.

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu se zintenzivnila debata a úsilí o energetickou nezávislost EU a s nastalými okolnostmi se otevírá i nová diskuse nad cíli stanovenými v navrhované revizi směrnice RED II z července 2021.

Revize cílů v důsledku plánu REPowerEU

K 18. 5. 2022 zveřejnila Evropská komise plán REPowerEU, jehož cílem „je rychlé snížení závislosti EU na ruských fosilních palivích uspořádáním přechodu na čistou energii a spojením sil s cílem dosáhnout odolnějšího energetického systému a skutečné energetické unie“ (EC, 2022). V rámci tohoto plánu navrhuje EK další soubor opatření v návaznosti na balíček Fit for 55.

V souvislosti s OZE navrhuje Komise **zvýšit do roku 2030 hlavní cíl stanovený ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie na 45 % oproti 40 % stanoveným v návrhu z července 2021**. Celková kapacita výroby energie z obnovitelných zdrojů by se tak do roku 2030 zvýšila na 1236 GW ve srovnání s 1067 GW, s nimiž počítá balíček „Fit for 55“.

Dále upravuje i navrhované cíle pro některé vybrané oblasti, konkrétně:

- Pro **solární fotovoltaiku** stanovuje jako **cíl, aby byly do roku 2025** v EU nově instalovány solární fotovoltaické panely o výkonu více než 320 GW, což představuje více než dvojnásobek dnešní úrovně, a do roku 2030 pak o výkonu téměř 600 GW. Dále představuje strategii **EU v oblasti solární energie** a zavádí **iniciativu pro fotovoltaické využívání střech „European Solar Rooftop Initiative“**.

---

⁴ Jedná se v pořadí o již třetí navýšení cílového podílu energie z obnovitelných zdrojů. Cílem původní Směrnice o obnovitelných zdrojích energie z roku 2009 bylo dosažení 20% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020. V roce 2018 došlo k revizi cíle na minimálně 32% podíl v roce 2030.

- Dále plánuje posílit dodavatelské řetězce a umožnit razantní urychlení povolovacího řízení v souvislosti s rychlým zaváděním **větrné energie**.
- Chce usilovat o zdvojnásobení stávající míry využívání jednotlivých **tepelných čerpadel**, což znamená celkem 10 milionů jednotek v příštích 5 letech a urychlit zavádění a integraci velkokapacitních tepelných čerpadel a geotermální a solární tepelné energie.
- Plán REPowerEU stanovuje jako cíl 10 milionů tun **domácí výroby vodíku z obnovitelných zdrojů** a 10 milionů tun vodíku z obnovitelných zdrojů do roku 2030. Dále navyšuje **cíle pro obnovitelná paliva nebiologického původu pro průmysl a dopravu (75 % pro průmysl a 5 % pro dopravu)** a apeluje na urychlení úsilí o zavedení **vodíkové infrastruktury** pro výrobu, dovoz a přepravu 20 milionů tun vodíku do roku 2030.
- Dalším cílem je posílení udržitelné výroby **biomethanu** do roku 2030 na 35 miliard m³, jako nákladově efektivní cesty k dosažení cíle snížit dovoz zemního plynu z Ruska. **Bioenergie** tvoří v EU 60 % energie z obnovitelných zdrojů. Jedná se o vnitrostátně dostupný a stabilní zdroj energie, klíčové je však udržitelné zajišťování zdrojů, tedy upřednostnění nerecyklovatelného odpadu z biomasy a zbytků ze zemědělství a lesního hospodářství.

Evropské cíle

Dle původního návrhu revize směrnice z července 2021 představuje celkový evropský cíl dosažení alespoň 40% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie.

V rámci revize směrnice dochází k formulaci specifických cílů také pro jednotlivé sektory:

- Pro sektor budov stanoví nový orientační cíl minimálně **49% podílu** energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie Unie **v sektoru budov** v roce 2030. (Nový článek 15a: Začlenění energie z obnovitelných zdrojů v budovách)
- Pro průmysl stanoví orientační cíl **ročního průměrného zvýšení** energie z obnovitelných zdrojů o **1,1procentního bodu** a závazný cíl **50 % pro obnovitelná paliva nebiologického původu** používaná jako vstupní surovina nebo jako nosič energie. (Nový článek 22a: Začlenění energie z obnovitelných zdrojů do průmyslu)
- U vytápění a chlazení se roční nárůst podílu OZE o **1,1procentního bodu stává závaznou základní úrovní**. (Resp. 1,5procentního bodu pro členské státy, v nichž se využívá odpadní teplo a chlad. V takovém případě mohou členské státy započítávat odpadní teplo a chlad až do výše 40 % průměrného ročního nárůstu.) (Změna čl. 23 odst. 1 směrnice RED II)
- U dálkového vytápění a chlazení dochází ke zvýšení cílového podílu z 1procentního bodu na **2,1procentního bodu** energie z obnovitelných zdrojů a z odpadního tepla a chladu v dálkovém vytápění a chlazení. (Změna čl. 24 odst. 4 směrnice RED II)
- V sektoru dopravy se zvyšuje úroveň ambicí v oblasti obnovitelných zdrojů energie v dopravě stanovením cíle **13% snížení intenzity emisí skleníkových plynů**, zvýšením

dílčího cíle pro pokročilá biopaliva z nejméně 0,2 % v roce 2022 na 0,5 % v roce 2025 a 2,2 % v roce 2030 a zavedením dílčího cíle ve výši 2,6 % pro obnovitelná paliva nebiologického původu.
(Změna čl. 25 odst. 1 směrnice RED II)

Národní cíle

Podle nařízení o správě energetické unie musí členské státy předložit návrhy aktualizací svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu do června 2023. Zároveň s tím mohou ukázat, jak plánují dosáhnout vyššího cíle pro rok 2030.

Původní národní cíl ČR pro rok 2020 vycházející ze směrnice RED z roku 2009 byl stanoven na 13 %. Tento cíl byl v roce 2020 překročen dosažením podílu OZE na konečné spotřebě ve výši 17,3 %. Na základě revize směrnice RED z roku 2018 navrhovala Česká republika svůj vnitrostátní cíl pro rok 2030 ve výši 22 % (MPO, 2020; NEKP ČR 2021-2030).

Z navrhované revize směrnice vyplývá pro členské státy dále

- povinnost mít do roku 2025 jeden společný projekt s jiným(i) členským státem na výrobu obnovitelné energie (čl. 9) a
- povinnost postupně ukončit podporu výroby elektřiny z biomasy (od 2026, s výjimkami) (čl. 3).

Nastavení legislativy

V navrhované revizi směrnice dochází k úpravě metodiky výpočtu podílu energie z OZE (čl. 7 směrnice). Metodika výpočtu je aktualizována tak, že:

- energie z obnovitelných paliv nebiologického původu musí být započítána v odvětví, v němž je spotřebována (elektřina, vytápění a chlazení nebo doprava), a
- elektřina z obnovitelných zdrojů použitá k výrobě obnovitelných paliv nebiologického původu není zahrnuta do výpočtu hrubé konečné spotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů v členském státě).

K dosažení vyššího cíle podílu OZE jsou zároveň nutná nová doprovodná opatření v různých odvětvích v souladu s:

- integrací energetického systému,
- vodíkovou strategií,
- strategií pro energii z obnovitelných mořských zdrojů a
- strategií v oblasti biologické rozmanitosti.

Dotčené sektory

Navrhovaná revize směrnice se úzce dotýká především sektorů: energetika, budovy, dálkové vytápění a chlazení, průmysl, doprava.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Dle stávající legislativy je dosahování stanoveného cíle vykazováno indikátorem **Podíl hrubé konečné spotřeby energie z OZE na celkové hrubé konečné spotřebě energií**. Tento indikátor je vykazován celkově a ve 3 kategoriích, a to 1) na spotřebě elektřiny, 2) na spotřebě v dopravě, 3) na vytápění a chlazení.

Sběr indikátoru je v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Výpočet indikátoru je prováděn podle metodiky Eurostat – SHARES.⁵ Indikátor je vyhodnocován v ročním intervalu a publikován MPO. Data pro výpočet indikátoru jsou dostupná na stránkách Eurostatu⁶.

Obnovitelné zdroje energie jsou v podmínkách ČR nefosilní přírodní zdroje energie, tj. energie vody, větru, slunečního záření, pevné biomasy a bioplynu, energie okolního prostředí, geotermální energie a energie kapalných biopaliv. Do modulu SHARES vstupují data z 6 ročních dotazníků (Coal; Oil; Natural Gas; Electricity and Heat; Renewables and Wastes; Nuclear), které jsou připravovány ve spolupráci MPO s Českým statistickým úřadem (MPO, 2021).

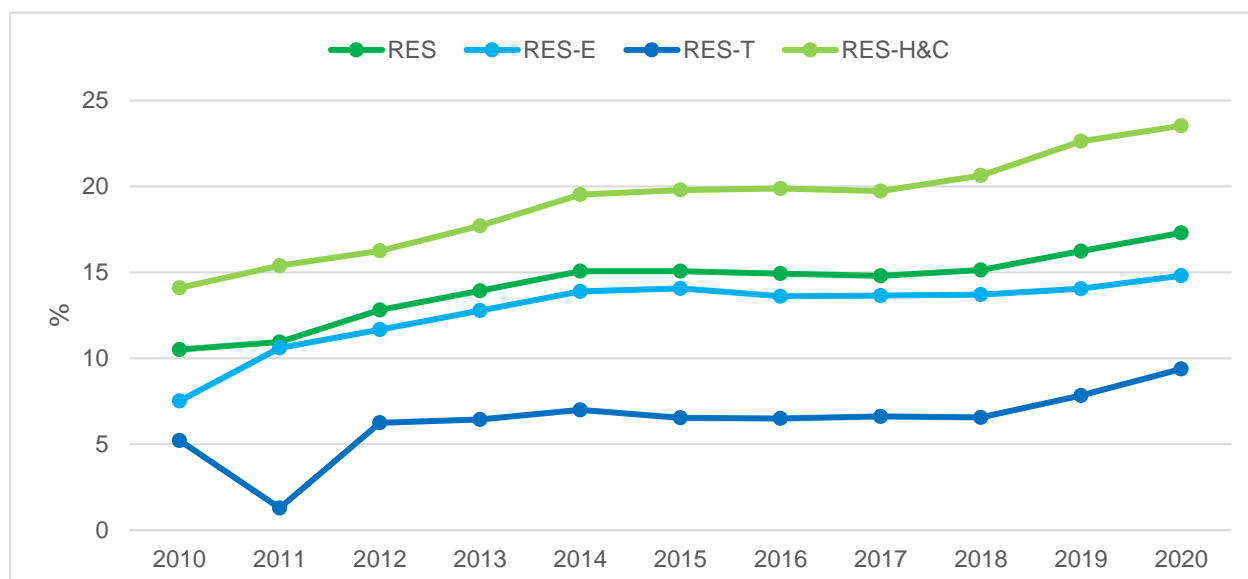
Graf 1 ukazuje vývoj celkového podílu energie u obnovitelných zdrojů v ČR v letech 2010-2020 a také vývoj podílu v jednotlivých sledovaných sektorech – elektřině, v dopravě a na spotřebě při vytápění a chlazení.

V letech 2015-2017 je možné sledovat mírně klesající trend, od roku 2018 ovšem podíl OZE opět stoupal, a to každoročně o více než 1procentní bod. Nejrychleji přitom stoupal podíl v dopravě a vytápění a chlazení.

Nejvýznamněji se na dosahovaném podílu OZE dlouhodobě podílí sektor vytápění a chlazení, potom elektřina a nejmenším podílem přispívá sektor dopravy (MPO, 2019).

Graf 1

Vývoj podílu energie z obnovitelných zdrojů ČR, 2010-2020, %.

⁵<https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/obnovitelne-zdroje-energie/vyvoj-podilu-obnovitelne-energie-264684/>

⁶<https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>

Pozn.: RES: podíl hrubé konečné spotřeby energie z OZE na celkové hrubé konečné spotřebě energií; RES-E: podíl OZE na spotřebě elektřiny; RES-T: podíl OZE na spotřebě v dopravě; RES-H&C: podíl OZE na spotřebě při vytápění. Metodika a výpočet Eurostat (převzato z databáze SHARES, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>).

Zdroj: Eurostat, MPO

Tabulka 1 uvádí obdobně vývoj podílů OZE na spotřebě a porovnává dosažené hodnoty s vnitrostátními cíli ČR stanovenými pro rok 2020.

Tabulka 1

Vývoj podílu energie z obnovitelných zdrojů ČR (2010-2020) a jejich plnění ve vztahu ke stanoveným národním cílům, %.

Rok	Podíl OZE celkem na konečné spotřebě energií	Podíl OZE na spotřebě elektřiny	Podíl OZE na spotřebě v dopravě	Podíl OZE na spotřebě při vytápění
2010	10,5	7,5	5,2	14,1
2011	10,9	10,6	1,3	15,4
2012	12,8	11,7	6,2	16,2
2013	13,9	12,8	6,4	17,7
2014	15,0	13,9	7,0	19,5
2015	15,0	14,0	6,5	19,8
2016	14,9	13,6	6,5	19,9
2017	14,8	13,6	6,6	19,7
2018	15,1	13,7	6,6	20,6
2019	16,2	14,0	7,8	22,6
2020	17,3	14,8	9,4	23,5
Cíl 2020	13,0	n.a.	10,0	Meziroční nárůst 1,1 p.b.

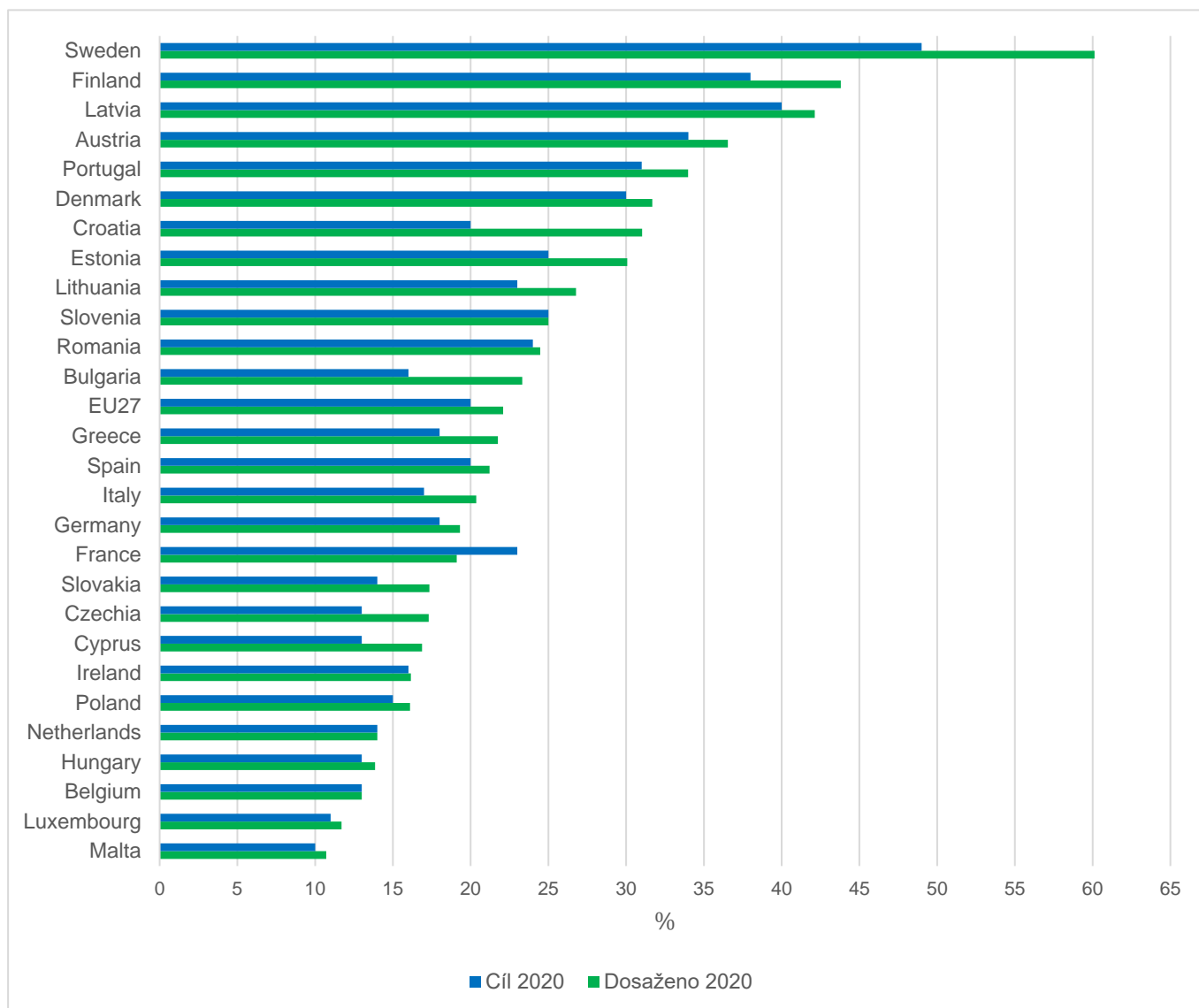
Pozn.: Metodika a výpočet Eurostat (převzato z databáze SHARES, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>).

Zdroj: Zpráva MPO, 2021. Podíl OZE 2010-2020.

Česká republika splnila svůj národní cíl pro rok 2020 ve výši 13 % již v roce 2013 a v roce 2020 dosáhla podílu 17,3 %. Přesto je potřeba konstatovat, že dosažená hodnota je stále pod původním společným cílem EU ve výši 20 % a v porovnání s ostatními státy EU-27 (viz Graf 2) se nachází na 19. místě co do výše podílu energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě. Většina států EU-27 v roce 2020 rovněž překročila svůj původní vnitrostátní cíl.

Graf 2

Podíl energie z obnovitelných zdrojů, vnitrostátní cíle 2020 a jejich plnění, EU-27.

Zdroj: Eurostat

Pozice ČR

Česká republika navrhla ve vztahu k původnímu celoevropskému cíli 32 % z roku 2018 jako svůj vnitrostátní cíl dosažení podílu energie z OZE ve výši 22 %. Navržený průměrný meziroční růst podílu OZE v sektoru vytápění a chlazení pak odpovídal 1 %. V oblasti dopravy byl cíl stanoven závazně pro všechny členské státy na úrovni 14 % (MPO, 2020; NEKP ČR 2021-2030). Tabulka 2 ukazuje trajektorie vývoje podílu OZE pro jednotlivá odvětví, jak je odhadovalo MPO při zpracování podkladu pro účely Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu (NEKP ČR). NEKP ČR byl schválen v lednu 2020 a vycházel z dat o dosažených podílech OZE na konečné spotřebě dostupných k roku 2016.

Tabulka 2

Odhadované trajektorie pro odvětvový podíl energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie v období 2021–2030 v odvětví elektřiny, vytápění a chlazení a dopravy (v %)

Podíl OZE na spotřebě	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Elektřina	13,6	13,4	13,8	14,1	14,5	14,8	15,2	15,5	15,7	16,1	16,4	16,9
Doprava	6,4	8,8	7,8	8,1	8,6	9,0	9,5	10,2	11,2	12,1	13,1	14,0
Vytápění a chlazení	19,9	20,7	22,3	23,1	24,2	25,0	25,9	26,8	27,7	28,7	29,6	30,7
Celkem	14,9	15,6	16,5	17,0	17,7	18,2	18,7	19,3	19,9	20,6	21,2	22,0

Zdroj: MPO, 2019.

Tabulka 3 níže ukazuje odhad vývoje podílu OZE, z kterého Vnitrostátní plán vychází a jejich porovnání s reálně dosaženými hodnotami k roku 2020. To ukazuje, že tyto hodnoty byly ve skutečnosti v roce 2020 vyšší než původní odhady jak u celkového podílu, tak ve všech sledovaných odvětvích.

Tabulka 3

Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě dle odvětví (v %), odhad vývoje MPO a skutečnost 2020.

Podíl OZE na spotřebě	Odhad vývoje 2020*	Skutečnost 2020**	Rozdíl
Elektřina	13,4	14,8	1,4
Doprava	8,8	9,4	0,6
Vytápění a chlazení	20,7	23,5	2,8
Celkem	15,6	17,3	1,7

*Zdroj: MPO, 2020. Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu.

** Zdroj: Eurostat

V reakci na první návrh vnitrostátního cíle ČR doporučila Evropská komise zvýšit míru ambicí ČR pro rok 2030 ve výši nejméně 23 %. Na základě doporučení Evropské komise (EC, 2019) k návrhu Vnitrostátního plánu ČR, ve které doporučuje zvýšení vnitrostátního cíle na alespoň 23 %, vypracovala Komora OZE spolu s dalšími odborníky svou Analýzu Vnitrostátního plánu ČR (Komora OZE, 2020).

Dle závěrů této studie Vnitrostátní plán ČR podhodnocuje především rozvoj výroby elektřiny z OZE. Zatímco MPO navrhuje převážnou část cíle zajistit příspěvkem ze sektoru vytápění a chlazení a podstatně menším podílem OZE na výrobě elektřiny, analýza Komory OZE předkládá jako realistický podstatně vyšší podíl především v sektoru výroby elektřiny, kde jako dosažitelný uvádí 28,2% podíl OZE v roce 2030, oproti 16,9 %, které navrhuje MPO. Nízký podíl na výrobě elektřiny navrhovaný MPO je dle studie Komory OZE nerealistický také z hlediska nutnosti nahradit v blízké době kapacity výroby elektřiny v důsledku plánovaného

zavírání uhelných elektráren, kdy OZE budou jedinou alternativou vzhledem k tomu, že případný nový jaderný zdroj nebude do roku 2030 v provozu.

Důraz na zvýšení objemu a zrychlení využití solární fotovoltaiky je jednoznačný také v nové iniciativě REPowerEU z května 2022, která chce již do roku 2025 zdvojnásobit současnou úroveň využití fotovoltaiky. Důraz klade rovněž na zjednodušení a zrychlení povolovacího řízení pro větrné elektrárny.

Zároveň však Komora OZE ve své analýze navrhuje snížení spotřeby tepla z biomasy v teplárnách s tím, že hodnota potřebné biomasy navržená MPO přesahuje objem dostupné biomasy získávané udržitelným způsobem. Tento objem energie v sektoru tepla navrhuje kompenzovat teplem z jiných OZE, např. geotermální a solární energií, případně tepelnými čerpadly).

Podíl energie z OZ v sektoru dopravy je stanoven pro EU-27 jednotně na úrovni 14 %.

Navržený vnitrostátní cíl ve výši 22 % považuje Komora OZE za zbytečně nízký, přičemž by vedl nejen k využití pouze omezené části potenciálu jednotlivých OZE, ale také nevyužívá potenciál malých a středních výrobců a omezuje příležitosti samovýrobců, energetických společenství i podnikatelů pro rozvoj OZE. Za realistický celkový cíl konečné spotřeby energie z OZE v roce 2030 pro ČR považuje Komora OZE ve své analýze dosažení nejméně 24,38% podílu (Komora OZE, 2020).

Tabulka 4 ukazuje podíl OZE na konečné spotřebě dle odvětví podle návrhu MPO, doporučení EK a návrhu Komory OZE.

Tabulka 4

Podíl OZE v roce 2030 na konečné spotřebě dle odvětví (%), dle analýzy Komory OZE

Sektor	MPO	Evropská komise	Komora OZE
Elektřina	16,9	23,3	28,2
Doprava	14,0	14,0	14,0
Vytápění a chlazení	30,7	30,0	30,0
Celkem	22,0	23,0	24,4

Zdroj: Komora OZE, 2020.

Vzhledem k současným geopolitickým okolnostem a úsilí Evropské komise ještě zvýšit snahu o energetickou nezávislost, a s tím související další navýšení cílů v oblasti využití OZE, které je již nyní formulováno v plánu REPowerEU, lze očekávat, že Česká republika bude muset svůj vnitrostátní cíl dále navýšit.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Překonání původního vnitrostátního cíle pro rok 2020 již v roce 2016, 	<ul style="list-style-type: none"> Sektor dopravy, těsně nenaplněn zůstal již cíl pro 2020

<p>v roce 2020 celkový vnitrostátní cíl dosažen na 133 %</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odhady vývoje podílů OZE překonány pro všechna jednotlivá odvětví 	<ul style="list-style-type: none"> • Přílišný důraz na využití biomasy v teplárnách (hrozba neudržitelného způsobu získávání biomasy) • Podhodnocení potenciálu OZE při výrobě elektřiny
Možnosti/Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení energetické nezávislosti • Diverzifikace zdrojů • Příležitost pro VaV – energetické technologie • Domácí energetické zdroje, které jsou současně ekonomicky nejefektivnější, poskytují veřejnou službu v podobě snížení emisí skleníkových plynů a znečištění ovzduší, zlepšení zdraví lidí a vytváření příležitostí pro modernizaci průmyslu. • Umožňují široké veřejnosti a obcím zapojit se do energetického systému. • Příležitosti samovýrobců, energetických společenství i podnikatelů pro rozvoj OZE 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká administrativní zátěž zpomaluje rozšíření OZE • Překážky při povolovacím procesu využívání OZE pro samospotřebu elektřiny • Dopad transformace energetiky na obyvatele dotčené postupným ukončením využívání uhlí nebo adaptacemi v jiných energeticky náročných odvětvích

Návrh Směrnice Rady, kterou se mění struktura rámcových předpisů Unie o zdanění energetických produktů a elektřiny (přepracované znění), COM(2021) 563 final

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021

Související legislativa:

- Revize EU ETS a rozšíření EU ETS o silniční dopravu a budovy
- Návrh na vznik Sociálního klimatického fondu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepracované znění) (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13)

Cíle iniciativy

Současná směrnice o zdanění energie (ETD) z roku 2003 stanovuje pravidla pro zdanění elektřiny, pohonných hmot a paliv tak, aby bylo zajištěno fungování vnitřního trhu EU. V původní Směrnici byly nastaveny minimální daňové sazby na jednotlivé energetické produkty, přičemž členské státy při stanovování svých sazeb pouze nesměly stanovit nižší daňové sazby než tyto minimální hodnoty. Směrnice dále umožňovala uplatnění řady výjimek, včetně možnosti osvobodit od zdanění oblast komerčního letectví a námořní dopravy. ETD však ve své stávající podobě není funkční, dle závěrů hodnocení Komise z roku 2019 především z těchto důvodů:

- široká škála osvobození a snížení fakticky zvýhodňuje spotřebu fosilních paliv;
- dostatečně nepodporuje snižování emisí skleníkových plynů, energetickou účinnost ani alternativní paliva (vodík, syntetická paliva, epaliva, pokročilá biopaliva, elektřinu atd.);
- neposkytuje dostatečné pobídky pro investice do čistých technologií;
- již neplní svůj primární cíl týkající se řádného fungování vnitřního trhu.

Aktuální návrh revize ETD má základně zajistit řádné fungování vnitřního trhu, pokud jde o zdanění energetických produktů a elektřiny a současně zajistit, **aby zdanění energií bylo v souladu s cíli v oblasti klimatu formulovanými v Zelené dohodě pro Evropu**. Role zdanění při podpoře ekologické transformace je vysílat správné cenové signály a poskytnout správné pobídky pro udržitelnou spotřebu a výrobu. Smyslem přepracovaného znění je **odstranění znevýhodnění pro čisté technologie a zavedení vyšších úrovní zdanění pro neúčinná a znečišťující paliva**, spolu se stanovováním cen uhlíku prostřednictvím obchodování s emisemi.

Konkrétní cíl iniciativy

Evropské cíle

Návrh revize ETD zavádí novou strukturu daňových sazeb a rozšiřuje základ daně tím, že do jejího rozsahu zahrnuje více výrobků a odstraňuje některá stávající osvobození od daně.

Směrnice mění zdanění pohonných hmot, paliv a elektřiny tak, aby lépe odráželo jejich dopad na životní prostředí a zdraví. Oproti současnému stavu, kdy je zdanění energií založeno na objemu, má být **zdanění energie nově založeno na energetickém obsahu** energetických produktů a elektřiny spolu s jejich **environmentální výkonností**.

Dále **odstraňuje pobídky pro využívání fosilních paliv a zavádí žebříček sazeb podle jejich environmentální výkonnosti**⁷:

- Konvenční fosilní paliva, jako je plynový olej a benzin, budou zdaněna nejvyšší sazbou.
- Další kategorie sazeb se vztahuje na paliva, která jsou sice založena na fosilních palivech, ale jsou méně škodlivá a stále mají určitý potenciál přispět k dekarbonizaci v krátkodobém a střednědobém horizontu. Například na zemní plyn, LPG a vodík fosilního původu se během desetiletého přechodného období budou uplatňovat pouze 2/3 referenční sazby. Poté se tato sazba zvýší na plnou referenční sazbu.
- Další kategorií jsou biopaliva, která jsou udržitelná, ale ne pokročilá. Aby se zohlednil jejich příspěvek k dekarbonizaci, uplatní se na ně 1/2 referenční sazby.
- Nejnižší sazba se vztahuje na elektřinu bez ohledu na její použití, pokročilá biopaliva, biokapaliny, bioplyny a vodík z obnovitelných zdrojů. Sazba, která se uplatní na tuto skupinu, je výrazně nižší než referenční sazba, neboť elektřina a dotčená paliva mohou být hnací silou přechodu EU na čistou energii, jež přispěje k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu a v konečném důsledku k dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

Do této chvíle nebylo nastavení zdanění energetických produktů v jednotlivých členských státech nad minimálně stanovené sazby vázáno žádným vztahem či poměrem mezi jednotlivými produkty. To mění zavedení žebříčku sazeb dle environmentální výkonnosti jednotlivých produktů.

Směrnice dále stanovuje nové minimální úrovně zdanění pro všechny energetické produkty určené pro dané použití (viz příloha 1 směrnice). Minimální sazby dle původního znění směrnice nebyly od roku 2003 aktualizovány a jsou příliš nízké, vnitrostátní sazby jsou ve většině případů výrazně vyšší než minimální sazby stanovené směrnicí o zdanění energie. Minimální úrovně zdanění jsou stanoveny v EUR/gigajoule.

Další změny:

- z působnosti směrnice o zdanění energií jsou vyloučena jiná použití než jako motorová paliva nebo paliva pro vytápění, vč. dvojího užití energetických produktů a zdanění tepla na výstupu;

---

⁷ Pojem „environmentální výkonnost“ byl definován ve vztahu k ostatním politikám EU v rámci Zelené dohody pro Evropu, a zejména ke zbývajícím návrhům obsaženým v balíčku „Fit for 55“.

- rozdílné minimální úrovně zdanění motorových paliv, paliv pro vytápění a elektřiny; nerozlišuje se mezi komerčním a nekomerčním využitím;
- standardní zdanění energetických produktů pro neobchodní leteckou dopravu a jiné než rekreační lety uvnitř EU (mimo EU v závislosti na mezinárodních závazcích); standardní sazba také pro vodní dopravu uvnitř EU;
- možnost osvobodit zranitelné domácnosti od zdanění paliv pro vytápění na dobu deseti let i možnost zavedení přechodného období deseti let pro dosažení minimální sazby daně;
- energeticky náročné podniky a další podnikatelské subjekty – snížení daně neklesající pod unijní minimum (spojené s restriktivními definicemi nebo ověřitelným úsilím o snížení energetické náročnosti).

Národní cíle

Úrovně zdanění, které členské státy uplatňují na energetické produkty a elektřinu nesmí být nižší než minimální úrovně zdanění předepsané směrnicí.

Nastavení legislativy

Návrh řeší stávající omezení původní směrnice o zdanění energie z roku 2003 a zároveň podstatně zachovává její strukturu. Zavádí nové minimální sazby, rozšiřuje daňovou základnu, pamatuje na zvláštní situaci zranitelných domácností a průmyslu a stanoví přechodné období 10 let s cílem umožnit hladký přechod. Kromě toho tato iniciativa předpokládá pravidelné přezkumy s cílem zajistit přiměřenost politických opatření.

Dotčené sektory

- Doprava,
- Energetika,
- Domácnosti,
- Průmysl.
- Poskytovatelé energií, velcí spotřebitelé energie.

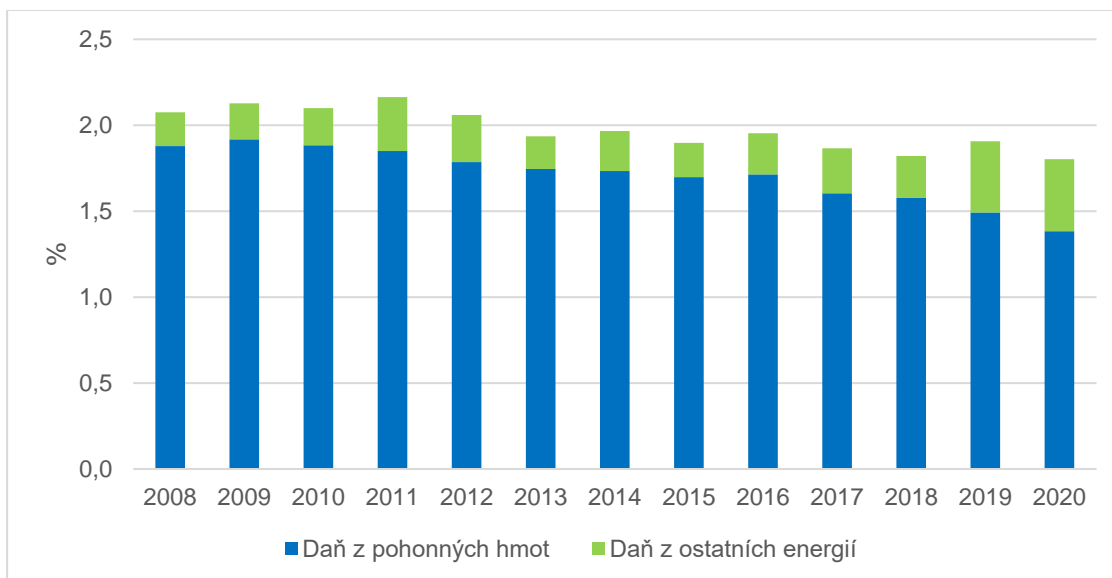
Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Základně lze mezi členskými státy rozlišit ve vztahu ke zdanění energií dva přístupy. Jednak státy, které mají úroveň zdanění nastavenou blízko minimálním sazbám stanoveným směrnicí z roku 2003 a na druhé straně státy, které ji mají jednoznačně vyšší, než je minimální úroveň. Česká republika se řadí spíše do skupiny států s úrovní zdanění blízko minimálních sazeb.

Příjmy ze zdanění energií byly v roce 2020 v ČR 1,8 % HDP, z toho 1,4 % tvořily daňové výnosy z pohonných hmot (viz Graf 1). Na celkových příjmech z daní se daně z energií podílely v roce 2020 celkem 5 % (viz Graf 2). V absolutních hodnotách se jednalo o příjmy ve výši 3 881 miliónů EUR.

Graf 1

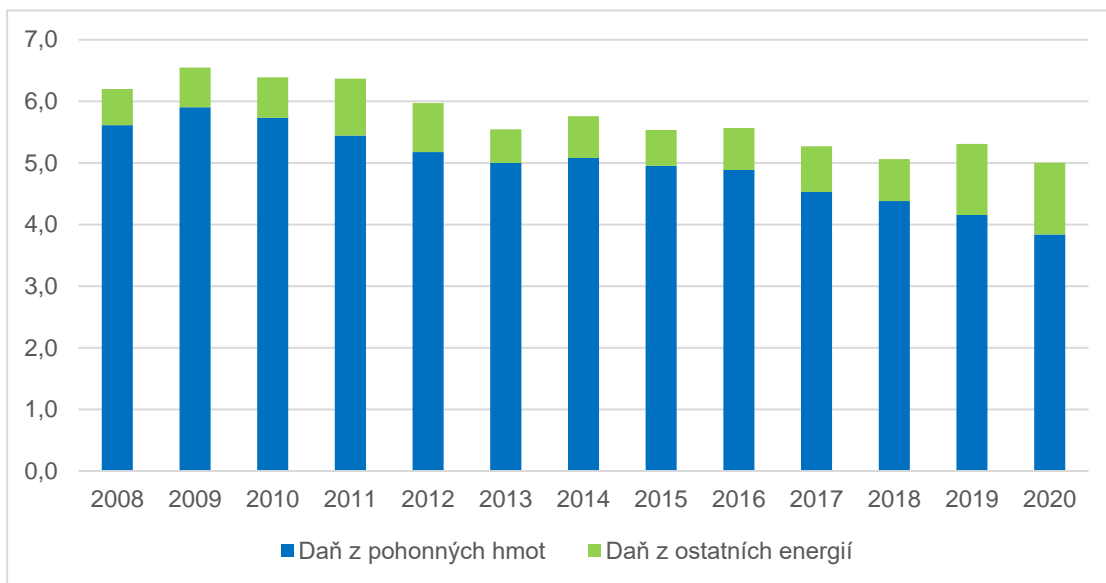
Výnosy ze zdanění energií v ČR, % HDP, 2008–2020

Zdroj dat: DG TAXUD Taxation Trends in the European Union

Graf 2

Výnosy ze zdanění energií v ČR, % celkových daňových příjmů, 2008–2020

Zdroj dat: DG TAXUD Taxation Trends in the European Union

Pro porovnání, příjmy ze zdanění energií se v ostatních členských státech EU v roce 2020 pohybovaly mezi 0,7 % až 2,9 % HDP, přičemž průměr EU-27 je 1,7 %, respektive mezi 2,9 % až 8,7 % celkových daňových výnosů, přičemž průměr EU-27 je 4,3 %.

Zpráva EK k posouzení dopadů návrhu revize směrnice ve svém základním scénáři udává prognózu, že pokud členské státy nezvýší své vnitrostátní sazby, jejich příjmy mezi lety 2020 a 2035 klesnou téměř o 32 % v důsledku očekávaného vývoje energetického systému,

konkrétně klesající závislosti na palivech dané úsporami energie a přechodu od fosilních paliv. Navrhovaná revize směrnice by však tento trend z velké části měla zmírnit zvyšováním příjmů.

Mezi další předpokládané negativní dopady Komise řadí:

- ztrátu zaměstnanosti na úrovni EU-27 v roce 2025 o 0,2 % ve srovnání se základním scénářem;
- zvýšení cen vytápění domácností a dopravy a
- zvýšení nákladů pro podniky v důsledku omezení výjimek a zvýšení cen fosilních paliv.

Vyšší daňové sazby vedou ke zvýšení spotřebitelských cen, a to jak u pohonných hmot, tak u paliv. Toto předpokládání zvýšení je u cen vytápění a pohonných hmot podobné (přibližně 0,8 %, resp. 1,2 %). Z výsledků posouzení EK vyplývá, že navrhované daňové změny mohou snížit upravený disponibilní příjem (disponibilní příjem po odečtení nepřímých daní) domácností, a to často regresivním způsobem. Pokud se však získané dodatečné příjmy z daní převedou zpět domácnostem jednorázově, celá daňová změna naopak získá progresivní charakter, neboť tyto převody povedou k většímu růstu disponibilního příjmu chudších domácností.

Pozice ČR

V České republice jsou na základě ETD z roku 2003 stanoveny tyto daně:

- daň z minerálních olejů,
- daň ze zemního plynu a některých dalších plynů,
- daň z pevných paliv
- daň z elektřiny.

V současnosti se z litru benzínu odvádí daň 12,84 Kč, u nafty je to 9,95 Kč. Od června do září 2022 dochází v ČR k dočasnému snížení sazby spotřební daně z benzínu a motorové nafty o 1,5 Kč na litr, což je u nafty snížení až na minimální sazbu danou evropskou směrnicí z roku 2003. Sazba daně za zemní plyn k výrobě tepla je 30,60 Kč/MWh. Sazba daně z pevných paliv je 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku.

Tabulka 1 ukazuje předpokládaný vliv revidovaného návrhu ETD na koncové ceny hlavních komodit v ČR.

Tabulka 1

Vliv zavedení revidovaného návrhu ETD na koncové ceny jednotlivých komodit v České republice

	Elektřina	Benzín	Nafta	Zemní plyn	Uhlí
Česká republika	0 %	0 %	1,1 %	4,7 %	14,6 %

Zdroj dat: BC3 (2022), Sklenář, O. (2022)

Přímé dopady revize ETD na ekonomický blahobyt domácností, včetně těch českých, byly analyzovány v rámci mezinárodního projektu pracovišti Basque Centre for Climate Change (BC3) ve spolupráci s IEEP.⁸

Autoři této studie ukazují, že **nejvíce za pohonné hmoty a energetické komodity vynakládá ze svých příjmů 10 % nejchudších domácností**, u nichž náklady na elektřinu, teplo a pohonné hmoty představují více než 11 % jejich disponibilních příjmů (průměr EU je ve stejném decilu těsně přes 10 %). Naopak u 10 % nejbohatších domácností tvoří tyto náklady pouze lehce přes 4 % jejich výdajů (průměr EU je v tomto decilu cca 6 %). Rozdíly jsou přitom i ve struktuře těchto výdajů, kdy **příjmově nejchudší domácnosti utrácejí nejvíce za elektřinu**, a u těch nejbohatších je největší podíl výdajů za pohonné hmoty. V praxi to znamená, že **případné snížení cen elektřiny by mělo významný progresivní dopad na finanční zátěž domácností**.

Model využitý v této studii pro odhad dopadů na domácnosti vychází z dat z období před současným výrazným nárůstem cen energie v souvislosti s probíhající energetickou krizí. **Zvýšená finanční zátěž v důsledku současné energetické krize je výrazně vyšší než očekávané modelované dopady vybraných legislativních návrhů z balíčku Fit for 55**. Dle autorů této studie je však možné při zavedení vybraných částí balíčku a uplatnění vhodných kompenzačních mechanismů přispět ke zvýšení disponibilních příjmů nejchudších domácností při minimálním nárůstu ekonomické zátěže pro zbytek obyvatelstva.

Uvedená studie prezentuje následující dopady na české domácnosti:

- Přijetí revize směrnice o zdanění energie (ETD) v současné podobě by znamenalo snížení disponibilních příjmů českých domácností o nejvýše cca 0,15 %, v závislosti na konkrétním příjmovém decilu.
- Zvýšené daně v případě přijetí revize ETD představují také zvýšené příjmy do státního rozpočtu. Pokud by tyto příjmy byly zpětně vypláceny obyvatelům ve formě plošné dividendy, nepřekročí zvýšené náklady domácností 0,05 % jejich stávajících příjmů. V případě dividendy vyplácené pouze 50 % příjmově nejslabších domácností, by všechny tyto domácnosti zaznamenaly zvýšení svých disponibilních příjmů.
- Společný dopad ETD a ETS2 na české domácnosti lze kromě zmíněné dividendy kompenzovat také s využitím Sociálního klimatického fondu (SCF). V případě zmíněné dividendy pro 50 % příjmově nejslabších domácností a využití SCF zaznamená 10 % nejchudších domácností zvýšení svých disponibilních příjmů.
- Přijetí zmíněných návrhů kromě jiného přispívá k ukotvení principu „znečišťovatel platí“ a pomáhá nahradit současný systém zdanění, který nezohledňuje environmentální dopady spotřeby. Vzniklý cenový signál může ve svém důsledku urychlit přechod EU od fosilních paliv a snížení závislosti na jejich dovozu z nedemokratických částí světa.

SWOT analýza

---

⁸ Autoři studie modelovali současně ještě dopady rozšíření systému obchodování s emisemi o silniční dopravu a budovy (ETS2) a zavedení Sociálního klimatického fondu (SCF) na české domácnosti.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Vzniklý cenový signál může urychlit přechod EU od fosilních paliv a snížení závislosti na jejich dovozu z nedemokratických částí světa • Přispívá k ukotvení principu „znečišťovatel platí“ a pomáhá nahradit současný systém zdanění, který nezohledňuje environmentální dopady spotřeby 	<ul style="list-style-type: none"> •
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Vzniklé příjmy by měly být použity pro přímou podporu příjmově slabších domácností, případně by měly být kombinovány s dalšími prostředky pro podporu investičních opatření, vedoucích ke snížení spotřeby • Navrhované daňové změny mohou snížit upravený disponibilní příjem domácností, a to často regresivním způsobem. Pokud se však získané dodatečné příjmy z daní převedou zpět domácnostem jednorázově, celá daňová změna naopak získá progresivní charakter, neboť tyto převody povedou k většímu růstu disponibilního příjmu chudších domácností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní dopad na nízkopříjmové domácnosti (vyšší ceny topných paliv a fosilních pohonných hmot), pokud nebude kompenzováno • Zvýšení cen energií a pohonných hmot pro domácnosti • Zvýšení nákladů pro podniky v důsledku omezení výjimek a zvýšení cen fosilních paliv

Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se zřizuje Sociální fond pro klimatická opatření¹

Datum předložení/aktualizace: 14.7.2021/22.6.2022/18.12.2022 (EC a Rada EU)

Související iniciativy:

- European Pillar of Social Rights Action Plan,
- European Social Fund Plus (ESF+),
- Just Transition Plans pursuant to Regulation (EU) 2021/1056
- EU Action Plan: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil

Cíle iniciativy

Cílem iniciativy je založení Sociálního fondu pro klimatická opatření (dále jen Fond), který bude zmírňovat ekonomické dopady klimatické a energetické politiky EU na ohrožené skupiny obyvatel. Zvláště se jedná o zmírňování důsledků zařazení emisí z dopravy a budov do systému emisních povolenek. Ze sociálního fondu pro klimatická opatření tak mají být krátkodobě vypláceny kompenzační platby zranitelným domácnostem a finančně podporována opatření ke snižování emisí z dopravy a budov (vytápění, chlazení), která povedou ke snížení nákladů domácností ohrožených chudobou, malých podnikatelů a uživatelů dopravy. Fond by měl zohledňovat, že domácnosti, které by z energetických renovací nejvíce profitovali, jsou zároveň často ty, které si je mohou nejméně dovolit.

Konkrétní cíl iniciativy

Konkrétním cílem je využití 25 % finančních prostředků z prodeje emisních povolenek v sektorech dopravy a budov na podporu projektů, které zmírní negativní finanční dopady těchto opatření (a obecně energetické transformace a klimatických opatření) na domácnosti, malé podnikatele a účastníky dopravy. Konkrétně se jedná o přechodné/krátkodobé vyplácení finanční podpory zranitelným domácnostem (jednočlenné domácnosti, senioři, neúplné rodiny, lidé s komplikovaným zdravotním stavem) a podporu opatření v oblasti bydlení a dopravy. V oblasti bydlení by fond měl podporovat zateplování a renovace budov, přechod na efektivnější a udržitelnější způsoby vytápění a klimatizace, instalace fotovoltaických systémů a tepelných čerpadel a zvyšování dostupnosti udržitelné nízkoemisní dopravy.

Evropské cíle

Z celkových prostředků získaných z emisních povolenek v sektorech dopravy a budov bude 25 % určeno pro aktivity Sociálního fondu pro klimatická opatření – při současných cenách tomu odpovídá navrhovaných 72,2 miliardy EUR pro dvě plánovaná období 2025-2027 a 2028-2032. Vzhledem k tomu, že dražení povolenek pro sektory dopravy a budov by mělo začít až roce 2026, plánuje EU navíc v roce 2025, tj. před začátkem podeje prodeje povolenek, dodat do fondu 2,5 miliardy EUR. Pro první období činnosti fondu 2025-2027 se počítá s částkou 23,7 miliardy EUR, pro druhé období 2028–2032 pak 48,5 miliardy EUR. Maximum zdrojů by mělo do fondu dorazit v roce 2026 a následně do roku 2032 by mělo docházet k menším snižováním.

Národní cíle

V souvislosti s plánovanými projekty a jejich náklady by členské státy měly vypracovat detailní Sociální klimatický plán, který bude součástí Národního energetického a klimatického plánu. Příspěvek fondu bude činit 50 % celkové částky projektu, zbytek uhradí členské státy. Pro každý stát je určeno maximální množství prostředků, které může z Fondu získat, v případě ČR se jedná o 2,4 % (tj. 1,73 mld. EUR z předpokládaných 72,2 mld. EUR).

Nastavení legislativy

Zvýšení plánované redukce emisí v rámci balíčku Fit for 55 na 55 % se projeví zvýšením nákladů domácností o 0,7 - 0,8 %, přičemž domácnosti s nižším příjmem budou ovlivněny výrazně více než domácnosti vysokopříjmové, neboť na vytápění a dopravu vydávají výrazně vyšší procento svých příjmů. Sociální fond pro klimatická opatření se tyto skutečnosti snaží zohledňovat a kompenzovat¹.

Peníze do fondu by měly být tvořeny 25 % finančních prostředků získaných z aukcí povolenek pro emise sektorů dopravy a budov. Je stanoven maximální roční počet povolenek, který bude uvolněn do dražby, přičemž tento počet bude každoročně snižován. Předpokládá se, že fond tak získá prostředky ve výši zhruba 10 miliard EUR ročně. Vzhledem k tomu, že dražení povolenek pro sektory dopravy a budov by mělo začít až roce 2026, plánuje EU dodat do fondu navíc v roce 2025, tj. před začátkem podeje prodeje povolenek, 2,5 miliardy EUR. Pro první období činnosti fondu 2025–2027 se pak počítá s 23,7 miliardy EUR, pro období druhé 2028--2032 s částkou 48,5 miliardy EUR. Maximum zdrojů by mělo do fondu dorazit v roce 2026 a následně do roku 2032 by mělo docházet k menším snižováním.

Fond by měl podporovat projekty, které nelze podpořit z národních zdrojů, případně kdy podpora z Fondu bude mít přidanou hodnotu oproti podpoře národní. Samotná opatření budou nicméně navrhována na úrovni členských států, neboť tam je znalost regionální problematiky, a tudíž schopnost navrhnout efektivní řešení. Nicméně projekty pak musí být odsouhlaseny Fondem na základě jejich relevance, efektivnosti a koherenci. Následně budou jednou až dvakrát ročně přeposlány přidělené prostředky na podpořené projekty a odevzdáno reportování a vyhodnocení.

Dotčené sektory

Nízkopříjmové skupiny obyvatel (jednočlenné domácnosti, neúplné rodiny, senioři, osoby s komplikovaným zdravotním stavem), malí podnikatelé, účastníci dopravy.

Doprava, budovy.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

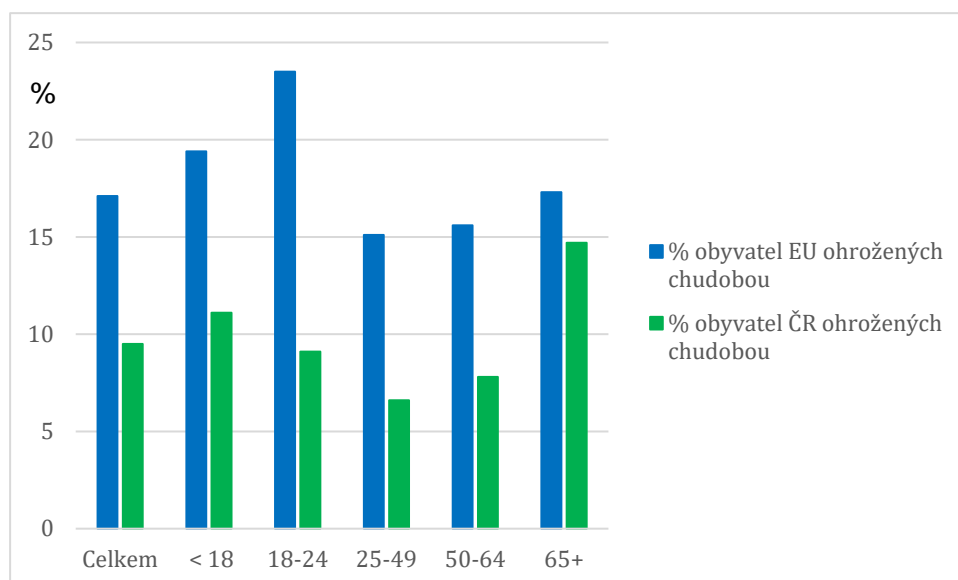
Současné vysoké ceny energií ohrožují domácnosti energetickou chudobou. Tím se rozumí situace, kdy účty za energie dosahují vysoké procento příjmu odběratelů a významně tak ovlivňují jejich schopnost platit další výdaje. Mezi rizikové faktory patří nízký příjem domácnosti, nízká efektivita budovy (izolace, typ vytápění), nedostatečné finance a znalosti na dosažení na dotační programy a modernizace budovy a vysoké ceny za energie. Tyto domácnosti pak často omezí své odběry energií, což se může negativně projevit na zdravotním stavu jejich obyvatel^{2,3}.

V ČR je zhruba 10 % obyvatel postiženo příjmovou chudobou (Graf 11), přičemž 10–20 % domácností si nemůže dovolit dostatečné vytápění nebo má problémy s placením za energii^{4,5}. V případě zapojení sektorů budov a dopravy do systému EU ETS se navíc dá očekávat další zdražení energií, a tudíž prohloubení problému.

Graf 11

Podíl obyvatel ČR a EU ohrožených chudobou [%], 2020

Poznámka: Osoby ohrožené chudobou neboli osoby s ekvivalentním disponibilním příjmem, který je pod hranicí rizika chudoby.

Zdroj dat: EUROSTAT⁶

Pozice ČR

Z hlediska přijetí legislativy může mít ČR problémy s vyšší administrativní náročností a zároveň podpora Fondu nemusí být dostatečná, aby kompenzovala problémy vzniklé zapojením sektoru budov a dopravy do systému EU ETS⁷. Fond navíc bude disponovat prostředky nejdříve v roce 2025, tj. rok před plánovaným zahájením prodeje povolenek, což nemusí být dostatečné pro realizaci opatření snižujících dopady na nízkopříjmové domácnosti⁸. Také definice nejvíce zranitelných domácností je často problematická. Domácnosti, které by pomoc nejvíce potřebovaly, mají často velmi omezený přístup k informacím, a na pomoc pro ně určenou často nedosáhnou.

Podpora Fondu znamená další prostředky na opatření, která jsou závazná ve více iniciativách – snížení emisí v sektoru budov (renovace budov, nízkoemisní zdroje vytápění a klimatizace) a dopravy (podpora nízkoemisních vozidel).

SWOT analýza

SWOT analýza se týká přijetí legislativy ČR.

Silné stránky	Slabé stránky
•	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená administrativní náročnost • Nedostatečná podpora pro kompenzaci vzniklých problémů.
Možnosti	Hrozby
•	<ul style="list-style-type: none"> • Neefektivita opatření – přetrvávání energetické chudoby, nedostupnost udržitelné, dostupné dopravy

Farm to Fork

Strategie od zemědělce ke spotřebiteli pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy

Strategie od zemědělce ke spotřebiteli pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy

Datum předložení/aktualizace: 20.5.2020

Termín finalizace: konec roku 2023

Komise zajistí, aby se tato strategie prováděla v úzké spojitosti s dalšími prvky Zelené dohody, zejména se strategií v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, s novým akčním plánem pro oběhové hospodářství a s cílem nulového znečištění.

V oblasti cílů zvyšování energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie je průnik s cíli iniciativy Fit for 55.

Cíle iniciativy

Zajištění zdravého potravinového systému pro lidi a planetu je jednou z klíčových oblastí evropské Zelené dohody. Současné potravinové systémy jsou zodpovědné za téměř 1/3 globálních emisí skleníkových plynů a spotřebovávají velké množství přírodních zdrojů. Působí ztrátu biodiverzity, mají negativní dopad na zdraví (v důsledku podvýživy i nadvýživy) a neumožňují spravedlivé ekonomické výnosy a živobytí pro všechny aktéry, zejména pro prvovýrobce.

Ve strategii od zemědělce ke spotřebiteli je koncentrována **snaha o zajištění potravinových systémů, které budou spravedlivé, zdravé a šetrné k životnímu prostředí.**

Cílem strategie od zemědělce ke spotřebiteli je **urychlit přechod na udržitelný potravinový systém, který by měl:**

- mít neutrální nebo pozitivní dopad na životní prostředí;
- pomáhat zmírňovat změnu klimatu a přizpůsobovat se jejím dopadům;
- zvrátit úbytek biologické rozmanitosti;
- zajišťovat potravinovou bezpečnost, výživu a veřejné zdraví a zajistit, aby měl každý přístup k dostatečnému množství bezpečných, výživných a udržitelných potravin;
- zachovat cenovou dostupnost potravin a zároveň vytvářet spravedlivější ekonomické výnosy, podporovat konkurenceschopnost dodavatelského odvětví EU a prosazovat spravedlivý obchod.

Strategie je členěna do 4 tematických okruhů:

1. Udržitelná produkce potravin
2. Udržitelné zpracování a distribuce potravin
3. Udržitelná spotřeba potravin
4. Předcházení ztrátám potravin a plýtvání

Konkrétní cíl iniciativy

Strategie předkládá regulační i neregulační iniciativy, přičemž klíčovými nástroji na podporu spravedlivého přechodu jsou společná zemědělská a rybářská politika.

Strategie stanoví 5 kvantifikovatelných cílů a další zatím obecněji formulované cíle. V průběhu let 2022-2023 bude připravena řada dalších opatření – revize právních předpisů a programů EU, pravidel EU, obchodních norem apod. V příloze strategie je uveden akční plán, který stanoví časový harmonogram přípravy jednotlivých opatření. Během implementace strategie lze předpokládat formulaci dalších právně závazných cílů – např. na základě nové metodiky pro měření potravinového odpadu a údajů, které se od členských států očekávají v roce 2022, bude stanoven cíl pro omezení plýtvání potravinami v celé EU.⁹ Ve strategii je také několik návrhů na změnu či zavedení nového značení výrobků.

Kvantifikovatelné cíle:

1. Do roku 2030 omezit používání a snížit rizika chemických pesticidů o 50 % a omezit používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %.
2. Snížit únik živin alespoň o 50 % a zároveň zajistit, aby nedošlo ke zhoršení úrodnosti půdy. Díky tomu se do roku 2030 omezí používání hnojiv alespoň o 20 %.
3. Do roku 2030 omezit prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu o 50 %.
4. Do roku 2030 začít využívat 25 % zemědělské půdy v EU k ekologickému zemědělství.
5. Zajistit, aby do roku 2025 měly všechny venkovské oblasti přístup k rychlému širokopásmovému připojení, který umožní digitální inovace.

Ostatní cíle:

1. Zavedení odměn zemědělcům za odstraňování emisí CO₂¹⁰;
2. pokrok v oblasti energetické účinnosti¹¹;
3. opatření pro udržitelnější odvětví živočišné výroby, dobré životní podmínky zvířat a zdraví rostlin;
4. doporučení každému členskému státu týkající se 9 cílů společné zemědělské politiky (SZP), které mají být zahrnuty do jejich strategických plánů;
5. opatření ke zvýšení udržitelnosti produkce ryb a mořských plodů;
6. vyjasnění pravidel hospodářské soutěže a sledování provádění směrnice o nekalých obchodních praktikách (UTP).

---

⁹ Dle strategie od zemědělce ke spotřebiteli je plán snížit do roku 2030 objem potravinového odpadu na obyvatele na úrovni maloobchodníků a spotřebitelů na polovinu.

¹⁰ Zemědělské postupy, které odstraňují CO₂ z atmosféry, přispívají k dosažení cíle klimatické neutrality a měly by být odměněny buď prostřednictvím společné zemědělské politiky (SZP), nebo jiných veřejných či soukromých iniciativ.

¹¹ Oběhové hospodářství založené na biotechnologiích, výroba energie z obnovitelných zdrojů výroba bioplynu ze zemědělského odpadu a zbytků, využití zemědělských staveb pro umístění solárních panelů atd. V této oblasti je průnik s cíli strategie Fit for 55 v oblasti energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů energie.

Evropské cíle

- Do roku 2030 omezit používání a snížit rizika chemických pesticidů o 50 % a omezit používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %.
- Snížit ztráty živin alespoň o 50 % a zároveň zajistit, aby nedošlo ke zhoršení úrodnosti půdy. Díky tomu se do roku 2030 omezí používání hnojiv alespoň o 20 %.
- Do roku 2030 omezit prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu o 50 %
- Do roku 2030 začít využívat 25 % zemědělské půdy v EU k ekologickému zemědělství.
- Cíl zajistit, aby do roku 2025 měly všechny venkovské oblasti přístup k rychlému širokopásmovému připojení, který umožní digitální inovace.
- Postupně budou formulovány další kvantifikovatelné cíle.

Národní cíle

Zatím nejsou stanoveny.

Nastavení legislativy

Veškeré iniciativy musí být realizovány udržitelným způsobem bez negativního dopadu na potravinovou bezpečnost nebo biodiverzitu.

Legislativní návrh rámce pro udržitelné potravinové systémy předloží Evropská komise do konce 2023.

Návrh akčního plánu – viz přílohu strategie od zemědělce ke spotřebiteli:

OPATŘENÍ	Orientační harmonogram	Č.
- Návrh legislativního rámce pro udržitelné potravinové systémy	2023	1.
- Vypracovat pohotovostní plán pro zajištění dodávek potravin a potravinového zabezpečení	4. čtvrtletí 2021	2.

Zajistit udržitelnou produkci potravin		
- Přijmout doporučení pro každý členský stát zaměřená na devět specifických cílů společné zemědělské politiky (SZP) před tím, než budou formálně předloženy návrhy strategických plánů SZP	4. čtvrtletí 2020	3.
- Návrh na revizi směrnice o udržitelném používání pesticidů s cílem výrazně omezit používání pesticidů, jejich rizika a závislost na nich a posílit integrovanou ochranu rostlin	1. čtvrtletí 2022	4.
- Revize příslušných prováděcích nařízení rámce pro přípravky na ochranu rostlin, aby se usnadnilo uvádění přípravků na ochranu rostlin obsahujících biologické účinné látky na trh	4. čtvrtletí 2021	5.
- Návrh na revizi nařízení o statistice pesticidů , aby se doplnily nedostatky v údajích a podpořila se tvorba politik založená na důkazech	2023	6.

- Hodnocení a revize stávajících právních předpisů v oblasti dobrych životních podmínek zvířat , včetně přepravy zvířat a porážek zvířat	4. čtvrtletí 2023	7.
- Návrh na revizi nařízení o doplňkových látkách , aby se snížil dopad chovu hospodářských zvířat na životní prostředí	4. čtvrtletí 2021	8.
- Návrh na revizi nařízení o zemědělské účetní datové síti, aby byla změněna na datovou síť pro udržitelnost zemědělských podniků s cílem přispět k přejímání udržitelných zemědělských postupů v širokém měřítku	2. čtvrtletí 2022	9.
- Vyjasnění oblasti působnosti pravidel hospodářské soutěže ve Smlouvě o fungování EU s ohledem na udržitelnost v kolektivních akcích	3. čtvrtletí 2022	10.
- Legislativní iniciativy na posílení spolupráce prvovýrobců, aby se upevnilo jejich postavení v potravinovém řetězci a nelegislativní iniciativy pro zlepšení transparentnosti	2021–2022	11.
- Iniciativa EU týkající se nízkouhlíkového zemědělství	3. čtvrtletí 2021	12.

Podpora udržitelných postupů pro zpracování potravin, velkoobchod, maloobchod, pohostinství a stravovací služby

- Iniciativa na zlepšení rámce správy a řízení společností , včetně požadavku, aby se v potravinářském průmyslu zařadila udržitelnost do podnikových strategií	1. čtvrtletí 2021	13.
- Vypracovat kodex EU pro odpovědné podnikatelské a marketingové postupy v potravinovém řetězci a rámec pro jejich sledování	2. čtvrtletí 2021	14.
- Zahájit iniciativy na podporu změny složení zpracovaných potravin, včetně stanovení maximálního obsahu pro určité živiny	4. čtvrtletí 2021	15.
- Zavést výživové profily , aby se omezila propagace potravin s vysokým obsahem soli, cukrů a/nebo tuků	4. čtvrtletí 2022	16.
- Návrh na revizi právních předpisů EU týkajících se materiálů určených pro styk s potravinami , aby se zlepšila bezpečnost potravin, chránilo se zdraví občanů a omezila se environmentální stopa tohoto odvětví	4. čtvrtletí 2022	17.
- Návrh na revizi obchodních norem EU pro zemědělské produkty, produkty rybolovu a akvakultury, aby se zajistilo přijetí a dodávky udržitelných produktů	2021–2022	18.
- Posílit koordinaci při prosazování pravidel jednotného trhu a boji proti podvodům v potravinářství , mimo jiné zvážit širší využití vyšetřovacích kapacit úřadu OLAF	2021–2022	19.

Podpora udržitelné spotřeby potravin a usnadnění přechodu ke zdravé a udržitelné stravě

- Návrh harmonizovaného povinného vyznačování nutričních údajů na přední straně balení , aby se spotřebitelé mohli při výběru potravin rozhodovat s ohledem na zdraví	4. čtvrtletí 2022	20.
- Návrh vyžadovat označení původu u některých produktů	4. čtvrtletí 2022	21.
- Určit nejlepší způsoby pro stanovení minimálních povinných kritérií pro veřejné zakázky na udržitelné potraviny s cílem	3. čtvrtletí 2021	22.

propagovat zdravé a udržitelné stravování, včetně ekologických produktů, ve školách a veřejných institucích		
- Návrh rámce pro označování udržitelných potravin , aby se spotřebitelům umožnilo vybírat si udržitelné potraviny	2024	23.
- Přezkum programu podpory EU pro zemědělské a potravinářské produkty, aby se zvýšil jeho příspěvek k udržitelné produkci a spotřebě	4. čtvrtletí 2020	24.
- Přezkum právního rámce projektu EU pro školy , aby se tento projekt zaměřil na zdravé a udržitelné potraviny	2023	25.

Omezit potravinové ztráty a plýtvání potravinami		
- Návrh cílů na úrovni EU pro omezování potravinového odpadu	2023	26.
- Návrh na revizi pravidel EU týkajících se vyznačování data (data spotřeby a data minimální trvanlivosti)	4. čtvrtletí 2022	27.

Plánované využití finančních mechanismů pro umožnění transformace dle strategie:

- V rámci programu Horizont 2020 připravuje Komise v roce 2020 dodatečnou výzvu k předkládání návrhů pro priority Zelené dohody v celkové výši přibližně 1 miliardy eur.
- V rámci programu Horizont Evropa navrhuje Komise vynaložit 10 miliard eur na výzkum a inovace v oblasti potravin, bioekonomiky, přírodních zdrojů, zemědělství, rybolovu, akvakultury a životního prostředí, jakož i na využívání digitálních technologií a řešení inspirovaná přírodou pro zemědělsko-potravinářské odvětví.
- Akce v oblasti zdraví půdy a potravin.
- Zvláštní partnerství pro agroekologické živé laboratoře – posílení agroekologických přístupů v prvovýrobě, omezení používání pesticidů, hnojiv a antimikrobiálních látek.
- Posílení úlohy evropského inovačního partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti.
- Investice do inovací a spolupráce v potravinových hodnotových řetězcích prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj.
- Nové partnerství v rámci programu Horizont Evropa s názvem „Bezpečné a udržitelné potravinové systémy pro lidi, planetu a klima“ zavede mechanismus správy výzkumu a inovací, do nějž budou zapojeny členské státy a aktéři potravinových systémů od zemědělce ke spotřebiteli.
- Posílení fondu *InvestEU*.
- Zjednodušení podpory investic v rámci SZP.
- Navýšení podpory pro systémy AKIS (účinné zemědělské znalostní a inovační systémy) v národních SZP.

Dotčené sektory

Zemědělství, energetika, věda a výzkum, odpadové hospodářství, zpracovatelský průmysl a další.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Tabulka 1

Kvantifikovatelné cíle strategie F2F do roku 2030

	Stav ČR*	Výchozí hodnota	Cílová hodnota pro ČR v 2030
Snížit používání chemických pesticidů o 50 %	77	100	50
Snížit používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %	86	100	50
Snížit ztráty živin nejméně o 50 %	Není stanoveno	Není stanoveno	Není stanoveno
Snížit používání hnojiv alespoň o 20 %			
minerální hnojiva	104,22 kg/ha	Není stanoveno	Není stanoveno
statková a organická hnojiva	69,20 kg/ha	Není stanoveno	Není stanoveno
Snížit prodej antimikrobiálních látek o 50 %	50 mg/PCU	Není stanoveno	Není stanoveno
Min. 25 % zemědělské půdy v ekologickém zemědělství	15,71 %	-	25 %
Všechny venkovské oblasti mají přístup k rychlému připojení, který umožní digitální inovace (do 2025)			100 %

Poznámka: *poslední dostupná data k prosinci 2022

Cíl snížit používání pesticidů

Cíle v oblasti snižování pesticidů jsou společné pro strategii EU od zemědělce ke spotřebiteli i pro strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030.

Používání chemických pesticidů v zemědělství přispívá ke znečištění půdy, vody a ovzduší, úbytku biologické rozmanitosti a může způsobit újmu necílovým rostlinám, hmyzu, ptákům, savcům a obojživelníkům. Komise již zavedla harmonizovaný rizikový ukazatel, aby bylo možné kvantifikovat pokrok při omezování rizik spojených s pesticidy. Tento ukazatel naznačuje, že v posledních pěti letech se riziko vyplývající z používání pesticidů snížilo o 20 %. Komise přijme další opatření, **aby se do roku 2030 omezilo celkové používání a riziko chemických pesticidů o 50 % a používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %.**

Komise

- provede revizi směrnice o udržitelném používání pesticidů,
- posílí ustanovení o **integrované ochraně rostlin** a
- podpoří rozsáhlejší využívání bezpečných alternativních způsobů ochrany sklizně před škodlivými organismy a chorobami.

Integrovaná ochrana rostlin podpoří používání alternativních technik regulace škodlivých organismů, jako je střídání plodin a mechanické odstraňování plevelu, a bude jedním z hlavních nástrojů pro omezení používání chemických pesticidů a závislosti na nich obecně a používání nebezpečnějších pesticidů konkrétně. Zásadní význam budou mít zemědělské postupy, které prostřednictvím SZP omezují používání pesticidů.

Komise rovněž

- usnadní uvádění pesticidů obsahujících biologické účinné látky na trh a
- zajistí intenzivnější posuzování rizik pesticidů pro životní prostředí – bude usilovat o zkrácení délky trvání postupu povolování pesticidů členskými státy;
- navrhne změny nařízení z roku 2009 o statistice pesticidů, aby se doplnily nedostatky v údajích a podpořila se tvorba politik založená na důkazech.

Cíl 1: do roku 2030 snížit používání chemických pesticidů o 50 %

Tento cíl bude měřen na základě:

- množství účinných látek obsažených v pesticidech, které jsou uváděny na trh (prodávány), a tedy používány v každém členském státě, a
- nebezpečných vlastností těchto účinných látek

Cíl 2: do roku 2030 snížit používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %

Tento cíl se bude měřit pomocí údajů o množství více nebezpečných účinných látek, tzv. "látek určených k nahrazení"¹², obsažených v pesticidech, které jsou uváděny na trh (prodávány), a tedy používány v každém členském státě.

U obou ukazatelů se trend porovnává s tříletou výchozí hodnotou, která zahrnuje průměr let 2015, 2016 a 2017.

Data a grafy k trendu naplňování cílů strategie jsou uveřejněna na webových stránkách Evropské komise.

Trendy na úrovni EU zde: https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/farm-fork-targets-progress/eu-trends_en

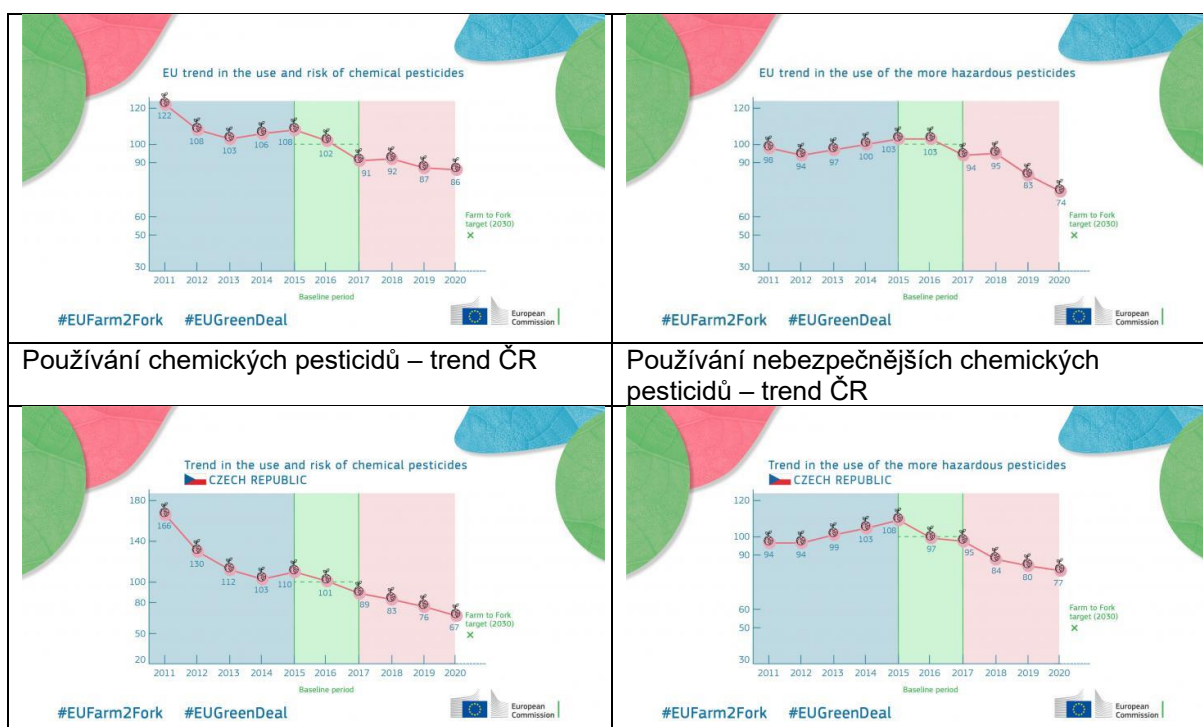
Trendy na úrovni jednotlivých členských států zde: https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/farm-fork-targets-progress/member-states-trends_en

Obrázek

Trendy v používání chemických pesticidů a nebezpečnějších chemických pesticidů – EU a ČR

Používání chemických pesticidů – trend EU	Používání nebezpečnějších chemických pesticidů – trend EU
---	---

¹² V kontextu strategie od zemědělce ke spotřebiteli a strategie pro biologickou rozmanitost jsou nebezpečnější pesticidy přípravky na ochranu rostlin obsahující jednu nebo více účinných látek schválených jako látky, které mají být nahrazeny, v souladu s článkem 24 nařízení (ES) č. 1107/2009 a uvedených v části E přílohy prováděcího nařízení (EU) č. 540/2011, nebo obsahující jednu nebo více účinných látek uvedených v příloze prováděcího nařízení (EU) 2015/408.

Zdroj: Evropská komise (https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/farm-fork-targets-progress_en)

Další zdroje dat

Eurostat: údaje o prodeji přípravků na ochranu rostlin na úrovni EU, v plánu je zveřejnění srovnatelných údajů za každý členský stát. Tyto údaje doplňují trendy ukazující pokrok při plnění cílů snižování pesticidů dle strategie od zemědělce ke spotřebiteli, protože ukazují množství různých typů přípravků na ochranu rostlin prodaných každý rok.¹³

Harmonised Risk Indicator: indikátor pro kvantifikaci snižování rizika spojené s používáním pesticidů.¹⁴

Cíl snížit ztráty živin

Nadbytek živin (zejména dusíku a fosforu) v životním prostředí v důsledku jejich nadměrného používání a skutečnosti, že ne všechny živiny používané v zemědělství jsou rostlinami účinně absorbovány, je hlavním zdrojem znečištění ovzduší, půdy a vody, což má negativní dopad na biologickou rozmanitost a klima.

Cílem je:

- snížit ztráty živin nejméně o 50 % a zároveň zajistit, aby nedošlo ke zhoršení úrodnosti půdy,
- do roku 2030 díky opatření výše snížit používání hnojiv alespoň o 20 %.

¹³https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/AEI_PESTSAL_RSK_custom_2366409/default/table?lang=en

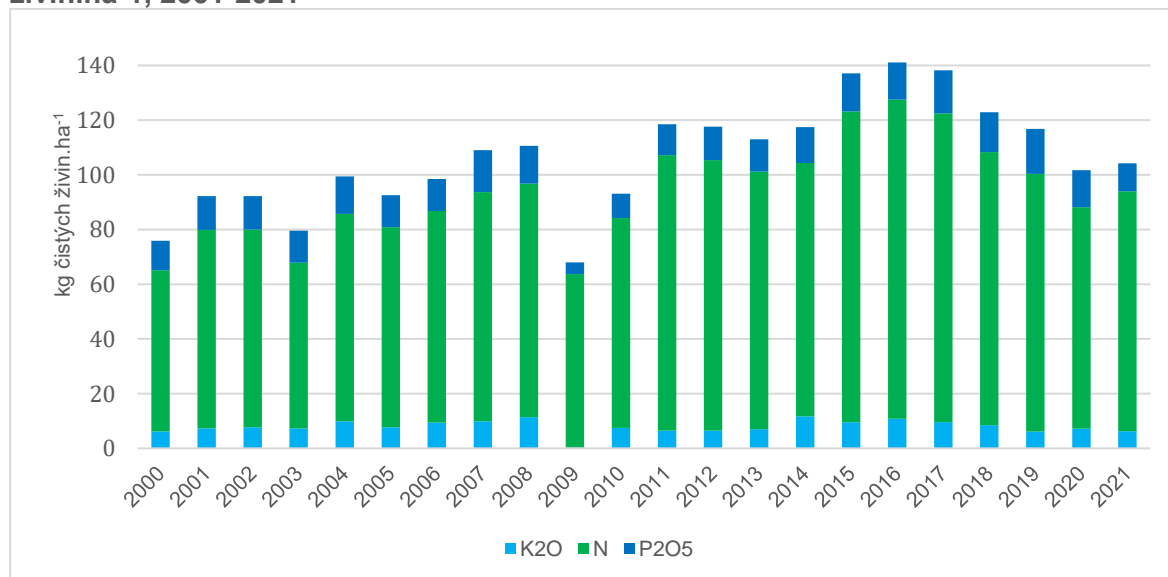
¹⁴https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/harmonised-risk-indicators/trends-eu_en

Nástroje pro dosažení cíle:

- Provádění a vymáhání příslušných environmentálních a právních předpisů v oblasti klimatu v plném rozsahu.
- Ve spolupráci s členskými státy se **určí takové snížení zatížení živinami, které je k dosažení těchto cílů zapotřebí**, bude se používat vyvážené hnojení a udržitelné hospodaření se živinami a bude se lépe nakládat s dusíkem a fosforem po celou dobu jejich životního cyklu.
- Komise s členskými státy vypracuje **akční plán pro integrované hospodaření s živinami**, aby se řešilo znečištění živinami hned u zdroje a zvýšila se udržitelnost odvětví živočišné výroby. Komise bude rovněž spolupracovat s členskými státy, aby se rozšířilo uplatňování technik přesného hnojení a udržitelných zemědělských postupů, zejména v oblastech s intenzivním chovem hospodářských zvířat, a recyklace organického odpadu na hnojiva z obnovitelných zdrojů.
- Toho bude dosaženo prostřednictvím opatření, jež členské státy zahrnou do svých strategických plánů SZP, jako je nástroj pro udržitelnost zemědělských podniků v oblasti řízení živin, investice a poradenské služby, a prostřednictvím kosmických technologií EU (Copernicus, Galileo).

Graf

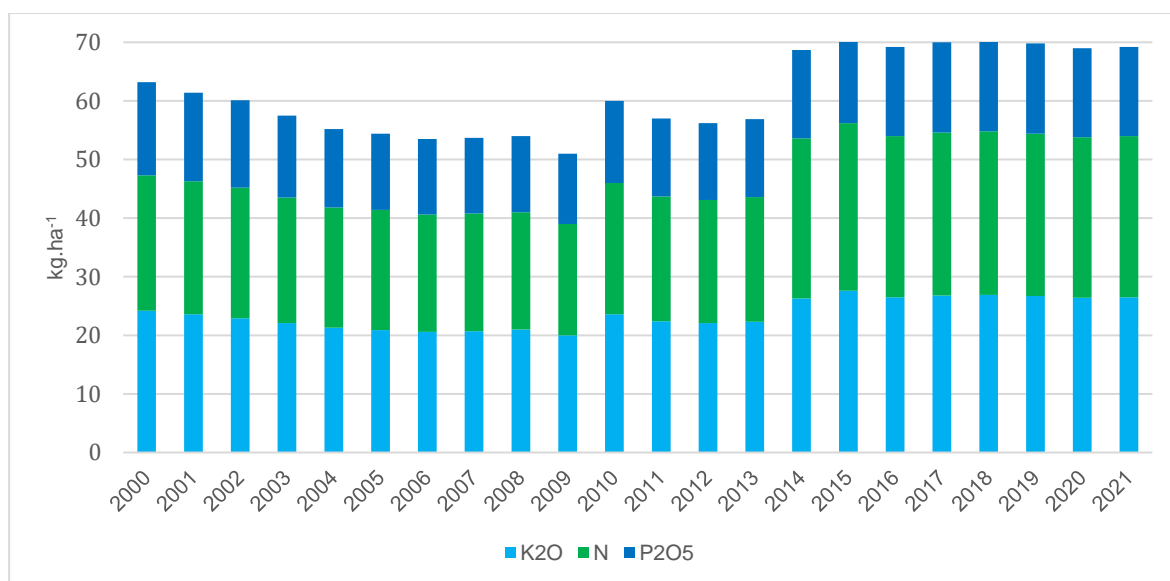
Vývoj spotřeby minerálních hnojiv aplikovaných na zemědělskou půdu v ČR, kg čistých živin.ha⁻¹, 2001-2021

Zdroj dat: <https://www.enviometr.cz/data/spotreba-mineralnich-hnojiv>

Graf

Spotřeba statkových a organických hnojiv v ČR

Zdroj dat: <https://www.envirometr.cz/data/spotreba-statkovych-a-organickych-hnojiv/>

Cíl omezení prodeje antimikrobiálních látek

Antimikrobiální rezistence (AMR) spojená s používáním antimikrobiálních látek v oblasti zdraví zvířat a lidí vede v EU každoročně k úmrtí přibližně 33 000 lidí.

Cíl: Komise do roku 2030 sníží prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a v akvakultuře o 50 %.

Nástroje pro dosažení cíle:

- Nová nařízení o veterinárních léčivých přípravcích a medikovaných krmivech stanoví širokou škálu opatření, která mají napomoci dosažení tohoto cíle a propagovat přístup „jedno zdraví“.

Evropská léková agentura zveřejnila ve své výroční zprávě o evropském sledování spotřeby veterinárních antimikrobiálních látek (ESVAC)¹⁵ údaje o prodeji veterinárních antibiotik pro zvířata v letech 2011-2021 z 25 zemí včetně České republiky. Z této zprávy vyplývá, že od roku 2011 se celkový prodej veterinárních antibiotik v EU snížil o 47 %. V České republice došlo v letech 2019-2021 k poklesu prodeje antimikrobiálních látek o 7,1 %.

Česká republika má vytvořený Akční plán Národního antibiotického programu boje proti antimikrobiální rezistenci (CZ NAP 2019-2022).

Obrázek

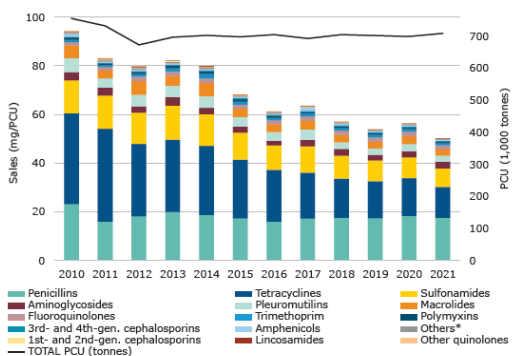
¹⁵ Celé znění zprávy ESVAC je dostupné zde: https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2021-trends-2010-2021-twelfth-esvac_en.pdf

Trendy prodeje antibiotik v ČR dle zprávy ESVAC

Sales trends (mg/PCU) of antibiotic VMPs for food-producing animals

Sales trends by antibiotic class (mg/PCU) from 2010 to 2021^{1,2}

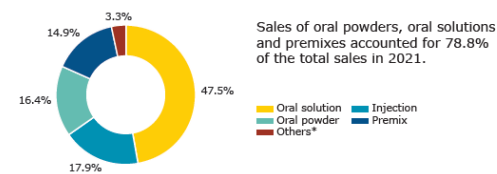

¹ Sales data sorted from highest to lowest in 2021.
² No sales of other quinolones since 2019.
 * The class 'Others' includes sales of bacitracin, novobiocin, rifaximin and spectinomycin (classified as other antibacterials in the ATCvet system).

Since 2011:

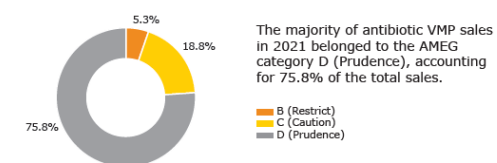
- 📌 39.8% overall annual sales (from 83.0 mg/PCU to 50.0 mg/PCU in 2021)
- 📌 71.6% 3rd- and 4th-generation cephalosporin sales (from 0.28 mg/PCU to 0.49 mg/PCU in 2021)
- 📌 12.2% fluoroquinolone sales (from 1.5 mg/PCU to 1.6 mg/PCU in 2021)
- 📌 100% other quinolone sales (from 0.22 mg/PCU to 0 mg/PCU in 2019–2021)
- 📌 5.8% polymyxin sales (from 0.58 mg/PCU to 0.54 mg/PCU in 2021)
- 📌 The PCU decreased by 3.2% between 2011 and 2021

Proportion of sales (mg/PCU) by product form in 2021

* Other forms include intramammary, intrauterine, bolus and oral paste products.

Proportion of sales (mg/PCU) by AMEG categories in 2021¹

¹ Novobiocin is not included in the AMEG categorisation and accounted for 0.07% of the overall sales.

2021 sales data

In 2021, overall sales decreased by 11.0% in comparison to 2020 (from 56.2 mg/PCU to 50.0 mg/PCU). The three highest selling antibiotic classes were penicillins, tetracyclines and sulfonamides, which accounted for 34.9%, 25.5% and 15.1% of total sales, respectively.

18 November 2022 EMA/766467/2022

Veterinary Medicines Division

Zdroj: Evropská léková agentura, výroční zpráva ESVAC 2022

Cíl zvýšit podíl ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je šetrné k životnímu prostředí a je třeba ho dále rozvíjet. Má pozitivní dopad na biologickou rozmanitost, vytváří pracovní místa a přitahuje mladé zemědělce. Jeho hodnotu uznávají i spotřebitelé.

Komise podpoří rozvoj ekologického zemědělství v EU

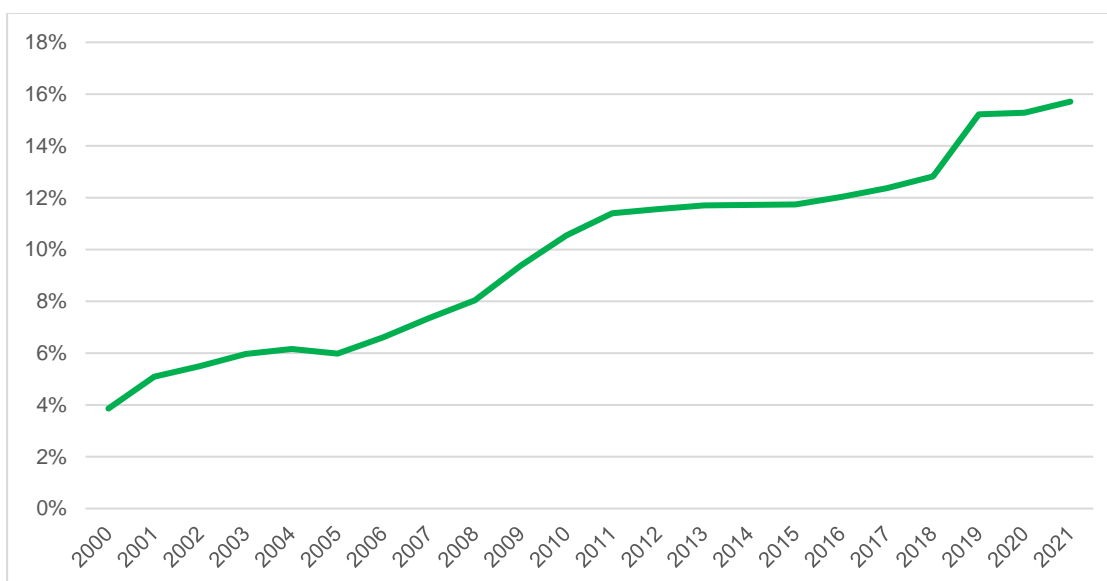
- s cílem **dosáhnout do roku 2030 25 % celkové zemědělské půdy v ekologickém zemědělství** a významně rozšířit ekologickou akvakulturu.

Nástroje pro dosažení cíle:

- Kromě opatření SZP, jako jsou ekorežimy, investice a poradenské služby, a opatření společné rybářské politiky (SRP) předloží Komise **akční plán pro ekologické zemědělství**.

Tabulka

Podíl ekologicky obhospodařované půdy na zemědělské půdě, ČR

Zdroj: ÚZEI, MZE (<https://www.envirometr.cz/data/podil-ekologicky-obhospodarovane-pudy>)

Cíl zajistit pro všechny venkovské oblasti přístup k rychlému širokopásmovému připojení do 2025

Ve Strategickém rámci České republiky 2030 je navržen indikátor Pokrytí České republiky sítěmi širokopásmového připojení k internetu, který by poskytl informace o plnění navrhovaného cíle. Tento indikátor ale zatím není naplňován.

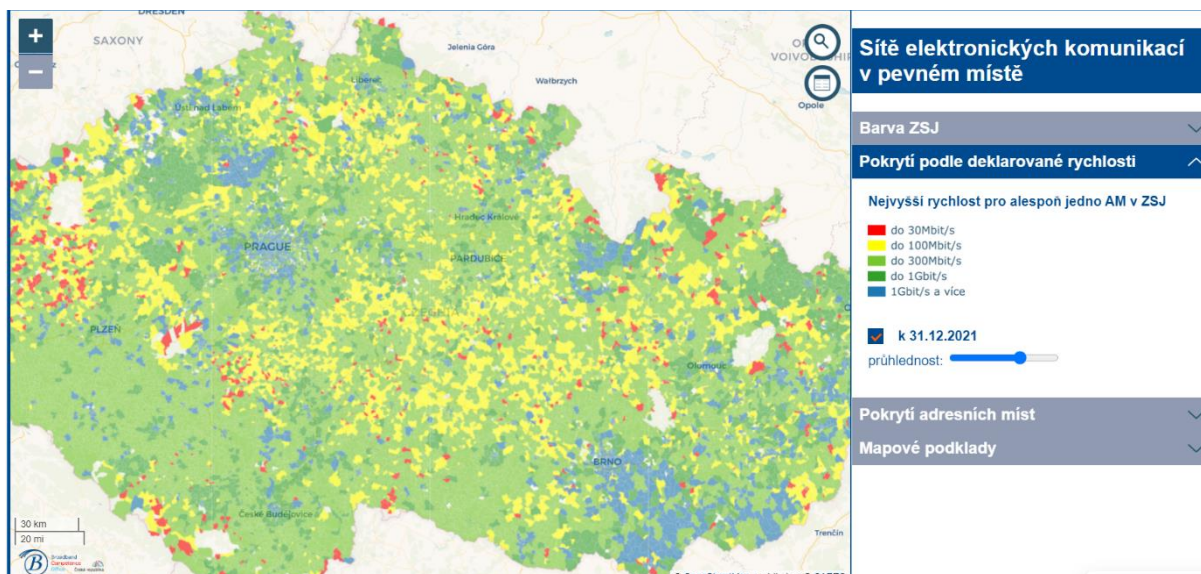
Český statistický úřad zveřejňuje řadu jiných indikátorů ohledně přístupu obyvatel ČR k internetu, které souhrnně zveřejňuje v každoroční zprávě Informační společnost v číslech.

Vyhodnocení plnění indikátoru lze provést na základě dat získávaných Českým telekomunikačním úřadem, který provádí prostřednictvím svého systému Elektronického sběru dat rozsáhlý sběr dat o existenci infrastruktury sítí elektronických komunikací se zaměřením na identifikaci přípojek umožňujících poskytování služeb přístupu k internetu o rychlosti 30 Mbit/s a více, a to v členění na jednotlivá adresní místa.

Sebraná data ČTÚ postupuje MPO. Komplexní informace o pokrytí České republiky sítěmi elektronických komunikací umožňujícími přístup k internetu v pevném místě zveřejňuje MPO na webových stránkách <https://www.mapainternetu.cz/mapa>.

Obrázek

Ukázka mapového zobrazení pokrytí České republiky sítěmi elektronických komunikací umožňujícími přístup k internetu dle deklarované rychlosti připojení

Zdroj: ČTU, MPO (<https://www.mapainternetu.cz/mapa/>)

Zdroje (literatura, data)

EC, 2021. Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy, COM(2020) 381. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>

EMA, 2022. Sales of veterinary antimicrobial agents in 31 European countries in 2021 - Trends from 2010 to 2021, Twelfth ESVAC report. Dostupné z: https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2021-trends-2010-2021-twelfth-esvac_en.pdf

A new Circular Economy Action Plan

Nový akční plán pro oběhové hospodářství EU – Čistší a konkurenceschopnější Evropa

Termín schválení AP Evropskou komisí: 11. 3. 2020

Účel iniciativy

Vzhledem k tomu, že polovina celkových emisí skleníkových plynů a více než 90 % úbytku biologické rozmanitosti a nedostatku vody je způsobeno těžbou a zpracováním zdrojů, usiluje EU o vytvoření klimaticky neutrálního a konkurenceschopného hospodářství, které efektivně zdroje využívá.

Účelem akčního plánu je přechod na cirkulární ekonomiku, který sníží tlaky na přírodní zdroje a zajistí oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů. Přechod z lineární na cirkulární ekonomiku je jedním z předpokladů dosažení klimatické neutrality do roku 2050 i zastavení ztráty biologické rozmanitosti.

Cíle iniciativy

Akční plán obsahuje program budoucích aktivit a kroků, které ve spolupráci s hospodářskými aktéry, spotřebiteli, občany a dalšími zapojenými subjekty zajistí transformační změnu k cirkulární ekonomice, přispěje k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu a dosáhne tím čistší a konkurenceschopnější Evropy.

Akční plán obsahuje soubor vzájemně propojených iniciativ, jejichž cílem je vytvořit silný a ucelený rámec výrokové politiky, měnit obchodní modely, spotřební návyky a služby tak, aby byla minimalizována produkce odpadu a vytvořit dobře fungující vnitřní trh s vysoce kvalitními druhotnými surovinami. Akční plán upravuje celý životní cyklus produktů od toho, jak jsou produkty navrhovány, vyráběny a likvidovány po skončení jejich životnosti. Podporuje udržitelnou spotřebu a jeho cílem je zajistit, aby se předcházelo plýtvání a aby použité zdroje zůstaly v ekonomice co nejdéle.

Evropské cíle

Hlavní cíle akčního plánu, které budou naplňovány na celoevropské úrovni, jsou následující:

- Vytvořit rámec udržitelné výrokové politiky směřující k udržitelným produktům jako standardu EU
- Zajistit, aby životní cyklus výrobků a produktů byl udržitelný, od jejich vzniku až po odstranění
- Snížit množství odpadů a zajistit udržitelné nakládání s odpady
- Posílit spotřebitele, veřejné subjekty a další aktéry při přechodu k cirkulární ekonomice. Zajistit, aby cirkularita byla normou pro občany, regiony a města

- Zaměřit se na odvětví, která využívají nejvíce zdrojů a kde je vysoký potenciál přechodu k cirkularitě, jako jsou: elektronika a ICT, baterie a vozidla, obaly, plasty, textil, stavebnictví a budovy, potraviny
- Podpořit globální úsilí k dosažení cirkulární ekonomiky
- Monitorovat přechod k cirkulární ekonomice a přispět k měření kvality života nad rámec HDP

Cíle akčního plánu budou naplňovány souborem opatření legislativního i nelegislativního charakteru v celkem 6 tematických oblastech. Plán definuje soubor celkem 35 opatření a program jejich přípravy, schvalování a implementace.

1. Rámec udržitelné výrobní politiky

Cílem tohoto souboru opatření je zajistit, aby výrobky byly vhodné pro klimaticky neutrální oběhové hospodářství účinně využívající zdroje. Dosáhne se toho zlepšením životnosti výrobků a jejich opětovné použitelnosti, zvýšení obsahu recyklovatelných materiálů ve výrobcích, snížení uhlíkové a environmentální stopy výrobků a omezení jednorázového použití a předčasného zastarávání výrobků. Budou podporovány modely „produkt jako služba“, u nichž výrobci zůstávají vlastníky výrobků nebo nesou odpovědnost za jejich výkonnost během celého životního cyklu.

Klíčovým legislativním opatřením v této oblasti bude rozšířit působnost směrnice o ekodesignu nad rámec výrobků spojených se spotřebou energie, aby se ekodesign vztahoval na co nejširší spektrum výrobků a přispíval k dosažení oběhového hospodářství. Dalšími plánovanými kroky je posílení postavení spotřebitelů v rámci tzv. zelené transformace, zavedení povinnosti výrobců nebo poskytovatelů služeb předkládat tzv. environmentální tvrzení (green claims), zavést povinná kritéria a cíle pro zelené veřejné zakázky i zaměřit se na průmyslový sektor, pokud jde o začlenění postupů oběhového hospodářství do připravovaných referenčních dokumentů o nejlepších dostupných technikách (E-PRTR).

2. Klíčové hodnotové řetězce produktů

Soubor plánovaných opatření se zaměří na životní cykly výrobků s velkým potenciálem k dosažení cirkularity, jako jsou elektronika a výpočetní technika, baterie a vozidla, textilní výrobky, plasty, stavební materiály a obalové materiály. Pro jednotlivé skupiny výrobků budou připraveny nové případně novelizovány stávající legislativní předpisy, které upraví nakládání s nimi v celém jejich životním cyklu.

3. Méně odpadu, více hodnoty

V této oblasti se akční plán zaměřuje na účinnější odpadovou politiku zaměřenou na podporu předcházení vzniku odpadu a zavádění principů oběhovosti do odpadového hospodářství. Komise navrhne harmonizovaný celoevropský model sběru tříděného odpadu, metodiku sledování i minimalizace přítomnosti nebezpečných látek v recyklovaných materiálech a předmětech z nich vyrobených a bude revidovat pravidla přepravy odpadů. Rovněž bude posílen trh EU s druhotnými surovinami, označení „recyklováno v EU“ by se mělo stát referenčním označením pro kvalitní druhotnou surovinu. V důsledku vyšší recyklace bude omezen vývoz odpadu z EU.

4. Oběhové hospodářství fungující na úrovni měst, regionů i jednotlivců

Oběhovost bude mít celkově pozitivní dopad na tvorbu pracovních míst za předpokladu, že pracovníci získají dovednosti, které jsou pro ekologickou transformaci potřebné. Komise podpoří dovedností a tvorbu pracovních míst prostřednictvím akčního plánu pro sociální ekonomiku a zahájením paktu pro dovednosti. V rámci Evropského sociálního fondu plus budou podporovány další investice do systémů vzdělávání, odborné přípravy a sociální inovace. Pro zvyšování informovanosti, spolupráce a budování kapacit při implementaci strategie oběhového hospodářství budou využity fondy politiky soudržnosti, Mechanismus pro spravedlivou transformaci a městské iniciativy.

5. Průřezová opatření

Jedním z cílů průřezových opatření je posílit součinnost mezi oběhovostí a snižováním emisí skleníkových plynů, tedy mitigací změny klimatu. Komise navrhne způsob, jak lze systematicky měřit dopad oběhovosti na zmírňování změny klimatu a posílí nástroje k modelování přínosů oběhového hospodářství ke snižování emisí skleníkových plynů. Dále bude akcentovat zavádění principů oběhovosti při budoucích revizích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a případně i v jiných politikách v oblasti klimatu. S cílem stimulovat odstraňování uhlíku a zvýšení jeho oběhovosti bude vypracován regulační rámec pro certifikaci odstraňování uhlíku.

Vytvoření příznivých hospodářských podmínek pro zavádění oběhového hospodářství bude podpořeno pomocí začlenění cíle oběhového hospodářství do nařízení o taxonomii EU a uplatněním ekonomických nástrojů jako jsou ekologické daně a úprava sazeb daně z přidané hodnoty.

Dalším průřezovým aspektem transformace na oběhové hospodářství je podpora výzkumu, vývoje a inovací z Evropského fondu pro regionální rozvoj, programu LIFE a Horizont Evropa.

6. Globální spolupráce

V rámci globální spolupráce bude navrženo zřízení globální aliance pro oběhové hospodářství a budou zahájeny rozhovory o mezinárodní dohodě o řízení přírodních zdrojů. EU vyvine úsilí zaměřené na dosažení celosvětové dohody o plastech. Komise zajistí, aby dohody o volném obchodu odrážely rozšířené cíle oběhového hospodářství.

7. Monitoring akčního plánu

Komise zaktualizuje rámec pro monitorování oběhového hospodářství, aby odrážel nové politické priority a zaváděl další ukazatele využívání zdrojů, včetně ukazatelů spotřeby a materiálové stopy. Rovněž bude posílen monitoring vnitrostátních plánů a opatření pro urychlení přechodu k oběhovému hospodářství.

Národní cíle

Akční plán je strategií pro celou EU a strategické cíle jsou pro jednotlivé členské státy totožné. Většina opatření je procedurálního charakteru a neobsahuje tak numerické cíle.

Nastavení legislativy

Akční plán je strategickým dokumentem, do podoby legislativních úprav jsou rozpracována jednotlivá opatření.

Dotčené sektory

Těžba surovin, energetický průmysl, zpracovatelský průmysl, stavebnictví, doprava, odpadové hospodářství, výzkum, vývoj a inovace.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Situační analýza východisek akčního plánu pro ČR je podrobněji rozpracována pro jednotlivé iniciativy a dílčí legislativu. Vzhledem k tomu, že většina opatření upravuje procesy v cirkulární ekonomice, nikoliv kvantitativní ukazatele stavu a hospodářských zátěží životního prostředí, je hodnocení aktuální situace pomocí indikátorů omezené.

Pozice ČR

Východiska ČR je možné posoudit pouze pro dílčí iniciativy a legislativu, nikoliv strategický dokument jako celek.

SWOT analýza pro ČR

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Vyspělý průmysl i odpadové hospodářství, dobrý základ pro transformaci na oběhové hospodářství. • Intenzivní výzkum, vývoj a inovace v dané oblasti • Mitigační strategie podpoří naplňování principů cirkularity.	<ul style="list-style-type: none"> • Přejít na cirkulární ekonomiku je spojen se značnými náklady pro veřejné rozpočty i finanční zátěží spotřebitelů, což může být problém v době energetické krize, vysoké inflace a případného poklesu ekonomiky. • Malá osvěta v dané oblasti, veřejné mínění snadno podléhá populistickým aktivitám a desinformačním kampaním. • ČR kvůli vysokému podílu průmyslu na HDP má vysokou materiálovou i energetickou náročnost hospodářství.
Možnosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Větší provázanost Politiky ochrany klimatu a strategií na podporu oběhového hospodářství.	<ul style="list-style-type: none"> • Transformace na cirkulární ekonomiku nemusí být kvůli složité ekonomické situaci vládní prioritou.

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků a o zrušení směrnice 2009/125/ES

Datum předložení Evropskou komisí: 30. 3. 2022

Termín finalizace: Nařízení je projednáváno ve výběrech Evropského parlamentu, termín schválení a nabytí účinnosti zatím není znám.

Účel iniciativy

Návrh nového nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je klíčovou součástí plánu cirkulární ekonomiky v oblasti výrokové politiky. Návrh vychází ze stávající směrnice o ekodesignu (2009/125/ES), která se v současné době vztahuje pouze na výrobky spojené se spotřebou energie a která po přijetí navrhovaného nařízení bude zrušena.

Nařízení vytváří rámec požadavků na ekodesign konkrétních skupin výrobků, aby tyto výrobky mohly být součástí oběhového hospodářství, měly nižší energetickou náročnost i nižší dopad na životní prostředí. Legislativní předpis umožní stanovit požadavky na ecodesign i na poskytování informací o výrobcích téměř pro všechny výrokové kategorie fyzického zboží uváděného na trh EU s určitými výjimkami, jako jsou např. potraviny a krmiva, pro které upravuje požadavky jiná legislativa.

Přijetí uvedeného nařízení je kromě Akčního plánu cirkulární ekonomiky součástí I Pracovního plánu ekodesignu a označování energetickými štítky na období 2022–2024, který je zaměřen na energetické aspekty výrobků a úspory energie.

V nejnovější zprávě o dopadu ekodesignu se odhaduje, že kumulativní účinek předpisů EU týkajících se ekodesignu a označování energetickými štítky snížil v roce 2020 poptávku po primární energii v EU o 7 % nebo o 1 037TWh/rok, což odpovídá snížení emisí skleníkových plynů o cca 170 Mt CO₂ ekv. a poklesu spotřeby zemního plynu o 16 mld. m³.

Cíle iniciativy

Návrh stanovuje širokou škálu požadavků na jednotlivé skupiny výrobků:

- Životnost výrobku, opakovanou použitelnost, možnost modernizace a opravitelnost výrobku
- Obsah recyklovatelných složek ve výrobku, možnost jeho recyklace na stejný výrobek, případně jiné výrobky
- Obsah toxických látek ve výrobku nebo jiných látek vzbuzujících obavy
- Energetická a materiálová náročnost celého životního cyklu výrobku
- Uhlíková a environmentální stopa výrobku
- Požadavky na informace, včetně digitálního pasu výrobku

Nový "digitální pas výrobku" bude poskytovat informace o charakteristikách výrobku z pohledu jeho udržitelnosti a oběhovosti. Umožní spotřebitelům i podnikům činit informovaná rozhodnutí při nákupu výrobku, usnadní opravy a recyklaci výrobku a zvýší transparentnost dopadu

výrobku na životní prostředí za celý jeho životní cyklus. Digitální pas výrobku bude také sloužit orgánům veřejné správy při kontrolní činnosti.

Evropské cíle

Cíle návrhu jsou definovány jako požadavky pro jednotlivé skupiny výrobků, které musí být po vstupu nařízení v účinnost naplněny. Neexistují žádné obecné numerické cíle.

Národní cíle

Legislativa pro ecodesign upravuje požadavky pro výrobky v celé EU a společně pro všechny členské státy.

Nastavení legislativy

Nařízení se přímo aplikuje na národní úrovni v členských zemích EU, tj. není třeba tzv. transpozice legislativy. Požadavky nařízení jsou platná po vstupu nařízení v účinnost a vztahují se na výrobky uváděné na trh.

Dotčené sektory

Energetický průmysl, zpracovatelský průmysl, stavebnictví, doprava, odpadové hospodářství, spotřeba domácností, výzkum, vývoj a inovace.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Česká republika implementovala požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/EC do zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (§ 8a) a do vyhlášky č. 319/2019 Sb., o energetickém štítkování a ekodesignu výrobků spojených se spotřebou energie. Aktuálně platné právní předpisy EU s požadavky na ekodesign zaměřené pro energetickou účinnost jednotlivých skupin výrobků (např. pračky, sušičky, kuchyňské spotřebiče apod.) mají charakter Nařízení a jsou přímo účinné pro trh v ČR.

Aktuálně platné požadavky EU na ekodesign výrobků tak ČR plní. Nové nařízení k ekodesignu dalších skupin výrobků a sledování i dalších aspektů ekodesignu mimo energetickou účinnost bude po svém schválení přímo aplikováno v ČR.

Pozice ČR

ČR je schopna implementovat navrhované nařízení. Otázkou jsou náklady, které budou s implementací spojeny a jejich pokrytí. Tyto aspekty budou předmětem dalšího projednávání a schvalování legislativního předpisu, které za ČR bude probíhat v gesci MPO.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Ecodesign výrobků v ČR je plně v souladu s aktuálně účinnou evropskou legislativou, zavádění nových požadavků tak bude rozšiřovat aktuálně platný rámec	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatečné požadavky na ecodesign budou spojeny se značnými investičními i provozními náklady výrobců. Jejich pokrytí může být v době energetické krize a s ní spojených rizik v ekonomice (inflace, případně i pokles ekonomiky) problém a

	může být i existenčně limitující pro některé podniky.
Možnosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Osvětová činnost v oblasti úspor energií v domácnostech • Kompenzace vyšších nákladů domácností na výrobky splňující požadavky na ecodesign úsporami jiných nákladů na energie, odstranění odpadu atd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Náklady na ecodesign budou přenášeny na spotřebitele, což zvýší cenu výrobků a jejich konkurenceschopnost. • Výrobci budou mít tendenci vyvážet do zemí mimo EU, kde daná legislativa neplatí, aby si zajistili ekonomickou udržitelnost.

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací

Datum předložení/aktualizace: březen 2022

Termín finalizace: Návrh Komise bude projednáván Radou a Evropským parlamentem. Po schválení bude legislativa transponována do legislativy členských zemí

Účel iniciativy

V březnu 2022 Komise přijala návrh směrnice na posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci. Návrh umožňuje spotřebitelům získat adekvátní informace o charakteristikách produktu relevantních pro cirkulární ekonomiku, jako je jeho životnost a opravitelnost, ještě před jeho nákupem. Návrh navíc posiluje ochranu spotřebitelů před nekalými praktikami a neobjektivními informacemi. Návrh novelizuje dvě existující směrnice k právům spotřebitele – Směrnici k právům spotřebitele a směrnici k nekalým obchodním praktikám. Návrh omezuje tzv. greenwashing – tj. účelové a neobjektivní poskytování informací o produktu, službě, nebo společnosti. Další nekalý obchodní fenomén, který má nová směrnice řešit, je tzv. předčasné zastarávání (early obsolescence), kdy je vedena informační kampaň o zastarávání určitého výrobku, aby byla zvýšena poptávka po výrobku novém.

Novelizace legislativy je součástí v Nového programu pro spotřebitele a plánu cirkulární ekonomiky EU. Cílem těchto strategických dokumentů je podpořit změnu spotřebitelského chování takovým způsobem, aby byly naplněny klimatické a environmentální cíle Zelené dohody pro Evropu. Zároveň plán i novelizovaná legislativa budou chránit spotřebitele před obchodními praktikami, které mění jejich spotřebitelské chování neudržitelným způsobem. Jedná se například o nákup výrobků s krátkou životností a značnou environmentální stopou během životního cyklu výrobku.

Návrh umožní spotřebitelům činit informovaná rozhodnutí a vybrat si produkt, který je opravdu z environmentálního pohledu lepší než jeho konkurence. Daný výrobek tak získá konkurenční výhodu, na kterou bude reagovat trh a ve svém důsledku to povede k celkovému zlepšování environmentálních profilů výrobků na trhu a jejich nižšímu dopadu na životní prostředí.

Během přípravy návrhu se konzultací zúčastnilo více než 12 tisíc spotřebitelů, expertů, zástupců společností i národních autorit. Verifikace spolehlivosti environmentálních prohlášení o produktech byla shledána největší překážkou pro angažovanost spotřebitelů na zelené transformaci.

Cíle iniciativy

Návrh legislativy nařizuje obchodníkům, aby poskytovali spotřebitelům objektivní a srozumitelné informace o následujících aspektech výrobku:

- Životnost výrobku – spotřebitel musí mít objektivní a garantovanou informaci o životnosti výrobku. Pokud ji poskytuje výrobce, musí ji předávat i prodejce. Pokud garance životnosti není výrobcem poskytnuta, musí o tom informovat i prodejce.
- Opravitelnost výrobku – informace o náročnosti opravy výrobku a tím i její nákladnosti, dostupnosti náhradních dílů, aktualizace softwaru u digitálních zařízení apod.

Výrobci a prodejci se musí rozhodnout, jakým způsobem uvedené informace poskytnou, a to jak přímo na balení výrobku, tak i např. na webových stránkách nebo jiných veřejných komunikačních kanálech. V každém případě musí být informace dostupná před nákupem výrobku.

Návrh zároveň omezuje obchodní praktiky, které spotřebitele mohou ovlivnit nesprávným směrem ve prospěch prodejce. Jedná se zejména o:

- Neposkytnutí informací o vlastnostech výrobku, které omezují jeho životnost
- Vágní, generická environmentální prohlášení, která nejsou založena na objektivních kritériích a datech ale mají ve spotřebiteli vzbudit pozitivní dojem o vlastnostech výrobku, např. environmentálně šetrné, ekologické, zelené atd.
- Environmentální tvrzení, byť objektivní, nebude možné vztahovat na celý výrobek (např. automobil) i když se prokazatelně týká jen určité části nebo aspektu výrobku

Evropské cíle

Povinnosti spojené s návrhem legislativy (nejde o dosahování cílů, ale o povinnosti výrobců a prodejců vůči spotřebitelům) musí po schválení plnit všechny členské státy EU.

Národní cíle

Národní cíle nejsou stanoveny, návrh nijak nediferencuje členské státy.

Nastavení legislativy

Směrnice bude definovat povinnosti výrobců a prodejců vůči spotřebitelům.

Dotčené sektory

Průmysl, obchod, služby, domácnosti

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

V ČR vymezuje práva spotřebitele Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon transponuje aktuálně účinnou legislativu EU v této oblasti, poslední novelizace zákona je z roku 2020.

Je pravděpodobné, že návrh nové legislativy EU k podpoře spotřebitele při ekologické transformaci by byl transponován do tohoto zákona formou jeho novelizace.

Pozice ČR

Implementace navrhovaného opatření (legislativy) je procedurální (legislativní) krok, problémy s posílením práv spotřebitele v ČR se neočekávají.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Aktuálně silné a legislativně dobře ošetřené postavení spotřebitele v ČR • Dobré environmentální povědomí občanů ČR a snaha o angažovanost v záležitostech týkajících se životního prostředí.	<ul style="list-style-type: none"> • Pířím ekonomiky ČR je zpracovatelský průmysl vyrábějící výrobky s velkou ekologickou stopou (např. osobní automobily). Negativní environmentální informace o těchto výrobcích mohou generovat averzi společnosti k snahám o udržitelnou výrobovou politiku a udržitelné chování spotřebitelů.
Možnosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Aplikace ekonomických nástrojů na environmentálně šetrné produkty a služby – např. daňové zvýhodnění, dotace apod. • Rozvoj certifikace a propagace ekologicky šetrných výrobků.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická situace a vysoká inflace mohou způsobit, že environmentální aspekt bude při rozhodování spotřebitelů sekundární, důraz bude kladen na ekonomickou udržitelnost. • Polarizace společnosti bude snižovat její environmentální uvědomění.

Zero pollution

Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil'

Datum předložení/aktualizace: 12.5.2021

Souvísí s:

- UN Agenda for Sustainable Development,
- Chemical Strategy for Sustainability, Next Generation EU

Cíle iniciativy

Vizí iniciativy je snížit do roku 2050 znečištění na takovou úroveň, která nebude považována za škodlivou pro přírodní ekosystémy a zdraví a která bude respektovat rozsah znečištění, s kterým si je schopna planeta poradit, tzv. planetární meze. Cílem by tedy mělo být prostředí, které nebude toxické (EC, 2021).

Pro dosažení této vize byly stanoveny konkrétní celoevropské cíle pro rok 2030. Obecně je snaha o snížení znečištění považována také za úsilí o rovnost a spravedlnost, neboť dopady znečištění častěji ohrožují zranitelné skupiny obyvatel. Znečištění životního prostředí také přispívá ke snižování biodiverzity a vymírání živočišných druhů.

Dále je cílem iniciativy Nulového znečištění navrhnout kompas pro zakomponování opatření pro prevenci znečištění životního prostředí do veškeré relevantní legislativy EU. Tím by mělo být dosaženo naplňování vize pro rok 2050 a díky konkrétním cílům pro rok 2030 také urychlení snižování znečištění.

Cílem iniciativy není dosáhnout snížení znečištění pomocí zpomalení ekonomiky, ale transformací procesů a investic. Posledních pět desetiletí ekonomického růstu se negativně podepsalo na životním prostředí, nicméně mezi lety 2010-2017 došlo ke snížení znečištění ovzduší hlavními polutanty v rozmezí 10-70 % a zároveň k ekonomickému růstu o 32 % HDP. Je tedy zřejmý ekonomický přínos iniciativy, přičemž náklady způsobené případnou nečinností v této oblasti by výrazně převážily prostředky nutné k navrhovaným opatřením.

Znečištění nezná hranice, a proto je potřeba zabývat se i možnostmi podpory snížení znečištění za hranicemi EU.

Obecným cílem iniciativy je zamezit znečištění vzduchu, vody a půdy, k čemuž by měly vést následující konkrétní kroky:

- Revidovat standardy kvality ovzduší a podpořit místní orgány v jejich naplňování
- Snížit znečištění vznikající ve velkých průmyslových provozech a snižovat riziko průmyslových havárií
- Chránit před nebezpečnými chemikáliemi a vyvíjet udržitelné alternativy
- Zvýšit ochranu zdraví a zároveň globální konkurenceschopnost
- Zlepšit posuzování látek při jejich uvádění na trh

- Zachovat biologickou rozmanitost v jezerech, řekách a mokřadech
- Snížit znečištění mikroplasty, léčivy a vzniklé působením hnojiv

Evropské cíle

Konkrétní evropské cíle iniciativy:

1. Snížit znečištění ovzduší
  - i. Snížit předčasná úmrtí způsobená znečištěním ovzduší o 55 %
  - ii. Snížit o 25 % ekosystémy EU, jejichž biodiverzita je ohrožena znečištěním ovzduší
2. Zlepšit kvalitu vod
  - i. Snížit znečištění moří plasty o 50 % a snížit uvolňování mikroplastů do životního prostředí o 30 %
3. Zlepšit kvalitu půdy
  - i. Snížit o 50 % ztráty živin z půdy, používání chemických pesticidů, používání nebezpečnějších pesticidů a prodej antimikrobiálních látek pro zvířata chovaná na farmách a v akvakulturách
4. Snížit množství hluku z dopravy
  - i. Snížit množství lidí dlouhodobě obtěžovaných hlukem z dopravy
5. Snížit množství odpadu
  - i. Výrazně snížit množství generovaného odpadu a o 50 % množství zbytkového odpadu produkovaného ve městech

Národní cíle

Národní cíle nejsou stanoveny.

Nastavení legislativy

Hlavní principy iniciativy shrnuje „Hierarchie nulového znečištění“, podle které má být znečištění nejprve zamezeno u zdroje. Pokud mu nejde zamezit, tak má být minimalizováno a kontrolováno. A pokud nejde minimalizovat, tak případné důsledky mají být napraveny a eliminovány, s tím, že tato nápravná opatření platí znečišťovatel.

Důležitými tématy, u kterých by mělo dojít ke zlepšení situace úpravou legislativy, jsou: znečištění vzduchu a hluk z dopravy, znečištění vzniklé vytápěním a klimatizací, kvalita vzduchu ve vnitřním prostředí, kvalita vody (pitné, městské odpadní, ke koupání), odpady, nebezpečné chemikálie, stav půdy atd.

Iniciativa také určuje 9 tzv. vlajkových lodí („Flagships“), které dále rozpracovává a vyjmenovává relevantní programy/iniciativy:

1. Snížení nerovností v oblasti zdraví prostřednictvím nulového znečištění
2. Podpora akcí pro nulové znečištění ve městech
3. Podpora nulového znečištění napříč regiony
4. Usnadnění volby pro nulové znečištění
5. Společné prosazování nulového znečištění
6. Představení řešení s nulovým znečištěním pro budovy

7. Living Labs for green digital solutions and smart zero pollution
8. Minimalizace znečištění mimo EU („vnější stopa znečištění EU“)
9. Konsolidace znalostních center EU pro nulové znečištění

Akční plán nulového znečištění je velmi rozsáhlý a propojuje velké množství již existujících nebo plánovaných iniciativ. Dále zahrnuje úpravu stávající legislativy, tak aby více odpovídala cílům pro rok 2030, případně vizi pro rok 2050.

Dotčené sektory

Průmysl, Doprava, Budovy, Zemědělství, Vodárenství.

Aktuální situace – vyhodnocení vybraných indikátorů

Znečištění ovzduší je v ČR považováno za dlouhodobý problém. Uvádí se, že ročně v ČR zemře cca 10 000 osob předčasně z důvodu znečištěného ovzduší (Novák, 2019). Vystavení se prachovým částicím vede ke kardiovaskulárním problémům a onemocněním dýchacího ústrojí včetně rakoviny plic.

V posledních letech je pozornost více zaměřována na výskyt mikroplastů v životním prostředí – vodě, půdě, vzduchu. Uvolňování mikroplastů do životního prostředí probíhá hlavně používáním a opotřebením plastových výrobků (Müllerová, 2018). Dne 1.10.2022 začal v ČR platit zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků, který převádí českého práva evropskou směrnicí o jednorázových plastech (Ministerstvo životního prostředí, 2022). Zákaz se týká části jednorázových plastových výrobků, konkrétně se jedná o: plastové vatové tyčinky, plastové příbory, talíře, brčka, míchátko, tyčky k balonkům, nádoby na potraviny, kelímky a nádoby na nápoje z expandovaného polystyrénu. Výzkumem a měřením množství mikroplastů v životním prostředí se v ČR zabývají jak výzkumné ústavy (ÚSTAV PRO HYDRODYNAMIKU and Akademie věd České republiky, v. v. i., forthcoming), tak neziskové organizace. Například testování z roku 2019 zjistilo ve vzorcích z Vltavy a Labe průměrnou koncentraci 3,7 mikroplastových částic na litr, což koresponduje s obdobnými studiemi provedenými v zahraničí (Greenpeace Česká republika, forthcoming).

Co se týče spotřeby pesticidů v ČR, tak v posledních letech stabilně klesá⁷. Pokles je způsoben kombinací vlivů, konkrétně se jedná o zákaz používání některých látek, příznivé počasí a šetrnější způsob obhospodařování zemědělské půdy. V porovnání s dalšími evropskými státy (Itálie, Portugalsko, Španělsko, Francie, Německo, Rakousko, Velká Británie, Finsko či Irsko) je v ČR používáno průměrně méně kilogramů pesticidů na hektar (Agrární komora ČR, 2019).

Akční plán nulového znečištění se zabývá také hlukem, a to hlavně z dopravy. Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem publikuje strategické hlukové mapy, s jejichž pomocí lze vytipovat kritická místa. Jedná se hlavně o lokality v bezprostřední blízkosti dálnic, hlavních tahů železnic - speciálně v rámci vysokorychlostních koridorů, silnic první třídy v obydlených oblastech a v hustě obydlených městech a obcích (Ministerstvo zdravotnictví ČR, forthcoming). Odhaduje se, že až 1,5 mil. Čechů žije v oblastech, kde jsou pravidelně překračovány noční hlukové limity (Krutílek and Hromková, 2019).

Z hlediska produkce odpadů je v ČR velký potenciál pro její snížení. Množství odpadů ve střednědobém horizontu roste, a to jak z důvodu celkové produkce odpadů, tak produkce

komunálního odpadu(Česká informační agentura životního prostředí, forthcoming). Celková produkce odpadů závisí mimo jiné na celkové situaci v průmyslu a na stavební a demoliční činnosti. Do komunálního odpadu se započítávají nejen odpady z domácností, ale i z provozoven služeb.

Pozice ČR

Česká republika je obecně schopna následovat směr daný Akčním plánem Nulového znečištění a do jednotlivých iniciativ se zapojit. Často jsou cíle Akčního plánu nulového znečištění v souladu s již existujícími cíli ČR.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Komplexnost iniciativy Snížení nerovností v oblasti zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> Nemusí vše vyhovovat situaci v ČR, tj. splnění některých limitů/zavedení některých opatření může být velmi ekonomicky náročné
Možnosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Podpora plnění stávajících cílů 	<ul style="list-style-type: none"> Z důvodu současné ekonomické situace mohou být části iniciativy odloženy

Zkratky

AMR	Antimikrobiální rezistence
BC3	Basque Centre for Climate Change (Baskické centrum pro změnu klimatu)
BEV	Bateriová elektrická vozidla
CDV	Centrum Dopravního výzkumu
CEUC	Central European Ultra Charging
CNG	Compressed natural gas (Stlačený zemní plyn)
CORSIA	Carbon Offset and Reduction Scheme for International Aviation (Program kompenzace a snižování emisí oxidu uhličitého v mezinárodním civilním letectví)
CZ NAP	Národního antibiotický program boje proti antimikrobiální rezistenci
ČSA	České Aerolinie
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EBV	elektromobily (battery electric vehicles)
EEA	European Environment Agency (Evropská agentura pro životní prostředí)
EED	Energy Efficiency Directive (Směrnice o energetické účinnosti)
EGD	European Green Deal (Zelená dohoda pro Evropu)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ESD	Effort Sharing Decision (Rozhodnutí o sdílení úsilí)
ESF+	European Social Fund Plus (Evropský sociální fond plus)
ESR	Effort Sharing Regulation (Nařízení o sdílení úsilí)
ESVAC	European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (Evropské sledování spotřeby veterinárních antimikrobiálních látek)
ETD	Energy Taxation Directive (Směrnice o zdanění energie)
EU ETS	European Union Emissions Trading System - Systém pro obchodování s emisemi v EU
EU	Evropská Unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HEV	Ostatní hybridní vozidla
HPH	Hrubá přidaná hodnota
ICAO	International Civil Aviation Organization (Mezinárodní organizace pro civilní letectví)

IEEP	Institute for European Environmental Policy (Institu pro evropskou politiku životního prostředí)
IKT	Informační a komunikační technologie
IPP	Index průmyslové produkce
LNG	Liquefied natural gas (Zkapalněný zemní plyn)
LRF	Lineární redukční faktor
LULUCF	Land Use, Land Use Change, Forestry (využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví)
MPO	Ministerstvo Průmyslu a Obchodu
MSR	Market Share Reserve (Rezerva tržní stability)
NEKP	Národní integrovaný energetický a klimatický plán
OPD	Operační program Doprava
PHEV	Plug-in Hybrid vozidla
RED	Renewable Energy Directive (Směrnice o obnovitelných zdrojích)
RRF	Recovery and Resilience Facility (Nástroj pro obnovu a odolnost)
SAF	Sustainable Aviation Fuel (Udržitelné letecké palivo)
SZP	Společná zemědělská politika
TNAC	Total number of allowances in circulation (celkové množství povolenek v oběhu)
UTP	Unfair Trading Practices (Nekalé obchodní praktiky)
WAM	With additional measures (S dodatečnými opatřeními)
WEM	With existing measures (Se současnými opatřeními)

Zdroje (literatura, data)

European Commission. Proposal for a DECISION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Amending Decision (EU) 2015/1814 as Regards the Amount of Allowances to Be Placed in the Market Stability Reserve for the Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme until 2030, 2021.

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. DECISION (EU) 2015/1814 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 6 October 2015 Concerning the Establishment and Operation of a Market Stability Reserve for the Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme and Amending Directive 2003/87/EC. *Off. J. Eur. Union* **2015**, L (264), 1–5.

ICAP Allowance Price Explorer.

European Commission. Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Amending Directive 2003/87/EC as Regards Aviation's Contribution to the Union's Economy-Wide Emission Reduction Target and Appropriately Implementing a Global Market-Based Measure, 2021.

Rejstřík Unie - Často Kladené Otázky.

Produktové Listy OTE, 2021.

Dufresne, G. How can the EU Emissions Trading System drive the aviation sector's decarbonisation? Carbon Market Watch. https://carbonmarketwatch.org/wp-content/uploads/2021/06/How-can-the-EU-Emissions-Trading-System-drive-the-aviation-sectors-decarbonisation_.pdf (accessed 2022-11-06).

Funding for Climate Action.

Denby, S.; Purdy, T. The Carbon Offset Problem; Wendover Productions.

European Commission. Proposal for a COUNCIL DIRECTIVE Restructuring the Union Framework for the Taxation of Energy Products and Electricity (Recast), 2021.

European Commission. Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Amending Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council, Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council and Directive 98/70/EC of the European Parliament and of the Council as Regards the Promotion of Energy from Renewable Sources, and Repealing Council Directive (EU) 2015/652, 2021.

European Commission. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Ensuring a Level Playing Field for Sustainable Air Transport, 2022.

Debyser, A. Air transport: Single European Sky. European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/133/air-transport-single-european-sky> (accessed 2022-05-20).

Sůra, J. Emisní povolenky drží ČSA nad vodou. I přes ztrátu dopravci přibývají peníze na účtě. Z dopravy. <https://zdopravy.cz/emisni-povolenky-drzi-csa-nad-vodou-i-pres-ztratu-dopravci-pribyvaji-penize-na-ucte-97277/#:~:text=Leteck%C3%A9%20spole%C4%8Dnosti%20v%20Evropsk%C3%A9%20unii>

,d%C5%99%C3%ADve%20podle%20p%C5%99edchoz%C3%ADho%20po%C4%8Dtu%20let%C5%AF (accessed 2022-11-06).

Juráň, J. Výroční Zpráva Travel Service, a.s. 2016, 2017.

Ritchie, H. Where in the world do people have the highest CO2 emissions from flying?. Our world in data. <https://ourworldindata.org/carbon-footprint-flying> (accessed 2022-05-20).

EEA. EU Emissions Trading System (ETS) data viewer. European Environment Agency. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/emissions-trading-viewer-1> (accessed 2022-11-06).

Letiště Praha, a.s. Výroční zprávy společnosti Letiště Praha, a.s. Letiště Praha. <https://www.prg.aero/vyrocnizpravy> (accessed 2022-11-06).

Státní fond životního prostředí ČR. Modernizační fond. SFŽP. <https://www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/modernizacni-fond/> (accessed 2022-08-30).

European Commission. Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Amending Directive 2003/87/EC Establishing a System for Greenhouse Gas Emission Allowance Trading within the Union, Decision (EU) 2015/1814 Concerning the Establishment and Operation of a Market Stability Reserve for the Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme and Regulation (EU) 2015/757, 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0551&qid=1661503653638> (accessed 2022-08-26).

European Parliament. Climate change: Deal on a more ambitious Emissions Trading System (ETS). <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221212IPR64527/climate-change-deal-on-a-more-ambitious-emissions-trading-system-ets> (accessed 2023-01-09).

LIFE ETX (2021) EU ETS 101 – A Beginner’s Guide to the EU’s Emissions Trading System, 2022. <https://carbonmarketwatch.org/publications/eu-ets-101-a-beginners-guide-to-the-eus-emissions-trading-system/> (accessed 2022-08-25).

Ministerstvo životního prostředí. Seznam zařízení v EU ETS a aktuální čísla povolení. MŽP. https://www.mzp.cz/cz/seznam_zarizeni_euets (accessed 2022-08-30).

Ministerstvo průmyslu a obchodu. Kompenzace nepřímých nákladů. <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/prumysl-a-zivotni-prostredi/kompenzace-neprimych-nakladu/> (accessed 2022-08-30).

EEA. EU Emissions Trading System (ETS) data viewer. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/emissions-trading-viewer-1> (accessed 2022-08-30).

National Greenhouse Gas Inventory Report of the Czech Republic (Reported Inventories 1990- 2020), 2022. <https://unfccc.int/documents/461895> (accessed 2022-09-08).

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. REGULATION (EU) 2018/842 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 30 May 2018 on Binding Annual Greenhouse Gas Emission Reductions by Member States from 2021 to 2030 Contributing to Climate Action to Meet Commitments under the Paris Agreement and Amending Regulation (EU) No 525/2013. Official Journal of the European Union 2018, L (156), 26–41.

European Commission. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Amending Regulation (EU) 2018/842 on Binding Annual Greenhouse Gas

Emission Reductions by Member States from 2021 to 2030 Contributing to Climate Action to Meet Commitments under the Paris Agreement, 2021.

Yougova, D. Revising the Effort-Sharing Regulation for 2021-2030: "Fit for 55" Package, 2022.

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. DECISION No 406/2009/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 April 2009 on the Effort of Member States to Reduce Their Greenhouse Gas Emissions to Meet the Community's Greenhouse Gas Emission Reduction Commitments up to 2020. Official Journal of the European Union 2009, L (140), 136–148.

EEA. National emissions reported to the UNFCCC and to the EU Greenhouse Gas Monitoring Mechanism. European Environment Agency. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/national-emissions-reported-to-the-unfccc-and-to-the-eu-greenhouse-gas-monitoring-mechanism-18> (accessed 2022-10-08).

Lupíšek, A.; Trubačík, T.; Holub, P. Potenciál pro Snížení Provozních Emisí CO₂ z Českého Fondu Budov Aktualizace Červen 2020, 2020.

Nová Zelená Úsporám. Program Ministerstva Životního Prostředí Administrovaný Státním Fondem Životního Prostředí ČR Zaměřený Na Úspory Energií v Rodinných a Bytových Domech.

EEA. Greenhouse gas emissions from energy use in buildings by country. Greenhouse gas emissions from energy use in buildings by country. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/greenhouse-gas-emissions-from-energy-1/#tab-googlechartid_chart_11 (accessed 2022-02-06).

Denková, A.; Srb, J. Nejen Elektrárny a Továrny. Závazky, Výzvy a Příležitosti pro Snižování Emisí v Rámci „effort Sharing“, 2020.

Ministerstvo životního prostředí. Vláda Schválila Návrh MŽP Na Posun Termínu Zákazu Provozu Starých Kotlů. Kotlekové Dotace Běží Dál – Kraje Je Vypíší Na Přelomu Jara a Léta, 2022.

European Commission. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A Renovation Wave for Europe - Greening Our Buildings, Creating Jobs, Improving Lives, 2020.

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Council Conclusions on Culture, High-Quality Architecture and Built Environment as Key Elements of the New European Bauhaus Initiative. Official Journal of the European Union 2021, C (501), I 13-I 18.

Svaz dovozců automobilů. Svaz dovozců automobilů – Přehled stavu vozového parku ČR, 2022.

Ministerstvo životního prostředí. Veřejné informace o produkci a nakládání s odpady. <https://isoh.mzp.cz/VISOH/> (accessed 2022-12-08).

European Parliament. Climate Action in Czechia Latest State of Play, 2021.

EC, 2021. European Commission. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on energy efficiency (recast), COM/2021/558 final. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0558>

EC, 2022. European Commission. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions REPowerEU Plan, COM/2022/230 final. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2022:230:FIN>

MPO, 2020. Česko. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (NEKP ČR 2021-2030). Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, 2020. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vnitrostatni-plan-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--252016/> .

MPO, 2021. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Zpráva o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v ČR. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, 2021. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/strategicke-dokumenty/zprava-o-pokroku-v-oblasti-plneni-vnitrostatnich-cilu-energeticke-ucinnosti-v-cr--172771/>

EC, 2021. European Commission. Proposal for a Directive amending Directive (EU) 2018/2001, Regulation (EU) 2018/1999 and Directive 98/70/EC, as regards the promotion of energy from renewable sources, and repealing Council Directive (EU) 2015/652, COM (2021)557. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021PC0557>

EC, 2022. European Commission. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions REPowerEU Plan, COM/2022/230 final. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2022:230:FIN>

MPO, 2020. Česko. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (NEKP ČR 2021-2030). Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, 2020. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vnitrostatni-plan-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--252016/>

European Commission, 2021. Proposal for a Council Directive restructuring the Union framework for the taxation of energy products and electricity (recast), COM(2021) 563 final, 2021/0213 (CNS). [cit. 2022-07-06]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0563&qid=1659963117983>

European Commission, 2021. Commission staff working document – Impact assessment report Accompanying the document Proposal for a Council Directive restructuring the Union framework for the taxation of energy products and electricity (recast), SWD(2021) 641 final. [cit. 2022-07-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12227-Zelena-dohoda-pro-Evropu-revize-smernice-o-zdaneni-energie_cs

European Commission, 2019. Commission staff working document – Evaluation of the Council Directive 2003/96/EC of 27 October 2003 restructuring the Community framework for the taxation of energy products and electricity, SWD(2019) 329 final

Sklenář, O. (2022). Progresivní redistribuce výnosů ze zdanění energie a emisních povolenek: Posouzení dopadů vybraných částí balíčku Fit for 55 na české domácnosti. Klimatický paper č. 17, Asociace pro mezinárodní otázky. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/klimatym/progresivni-redistribuce-vynosu-ze-zdaneni-energie-a->

[emisnich-povolenek-posouzeni-dopadu-vybranych-casti-balicku-fit-for-55-na-ceske-domacnosti/](#)

Gore, T. (2022). Can Polluter Pays policies in the buildings and transport sectors be progressive? Assessing the distributional impacts on households of the proposed reform of the Energy Taxation Directive and extension of the Emissions Trading Scheme. Research report, Institute for European Environmental Policy. Dostupné z: <https://ieep.eu/publications/can-polluter-pays-policies-be-progressive>

BC3 (2022). Modelling the direct socioeconomic impacts of the NEW Energy Taxation Directive (ETD) and the extension of the ETS on transport and buildings sectors “, březen 2022. Dostupné z: <https://ieep.eu/publications/can-polluter-pays-policies-be-progressive>

European Commission. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Establishing a Social Climate Fund.

Energy Poverty Advisory Hub. Energy Poverty Advisory Hub. Energy Poverty Advisory Hub. https://energy-poverty.ec.europa.eu/about-us_en (accessed 2022-08-07).

Energetická chudoba hrozí až pětině českých domácností. Hybrid.cz. <https://www.hybrid.cz/energeticka-chudoba-hrozi-az-petine-ceskych-domacnosti/> (accessed 2022-11-07).

Pojar, J.; Karásek, J. Energetická chudoba v ČR. <https://allforpower.cz/zajimavosti/energeticka-chudoba-v-cr-230> (accessed 2022-08-07).

STEM. NÁKLADY NA VYTÁPĚNÍ ČESKÝCH DOMÁCNOSTÍ A ENERGETICKÁ CHUDOBA V ČR. Ústav empirických výzkumů, z.ú. <https://www.stem.cz/naklady-na-vytapeni-ceskych-domacnosti-a-energeticka-chudoba-v-cr/> (accessed 2022-08-07).

Living conditions in Europe - poverty and social exclusion. EUROSTAT. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion (accessed 2022-08-07).

Taylor, K. EU's proposed social climate fund comes under fire from all sides. Euractiv.com. <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/eu-social-climate-fund-comes-under-fire-from-environment-ministers/> (accessed 2022-06-30).

Defard, C. A Social Climate Fund for a fair energy transition. Institute Jacques Delors Thinking Europe. https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2021/10/PB_211006_A-Social-Climate-Fund-for-a-fair-energy-transition_Defard.pdf (accessed 2022-11-07).

EC, 2021. Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy, COM(2020) 381. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>

EMA, 2022. Sales of veterinary antimicrobial agents in 31 European countries in 2021 - Trends from 2010 to 2021, Twelfth ESVAC report. Dostupné z: https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2021-trends-2010-2021-twelfth-esvac_en.pdf

EC. Zero pollution action plan. European Commission. https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en (accessed 2021-11-19).

Novák, F. Špinavý vzduch dál zabíjí. V Česku zemře předčasně více než 10 tisíc lidí ročně. <https://www.euro.cz/clanky/zneucistene-ovzdusi-se-v-evrope-nezlepsuje-v-cesku-predcasne-zemre-rocne-10-190-lidi-1470547/> (accessed 2022-11-29).

Müllerová, H. Problém mikroplastů v životním prostředí a hledání řešení v EU. <https://euractiv.cz/section/obehove-hospodarstvi/opinion/problem-mikroplastu-v-zivotnim-prostredi-a-hledani-reseni-v-eu/>.

Ministerstvo životního prostředí. Začátek konce jednorázových plastů je tady. Od zítřka platí zákazy ze zákona. https://www.mzp.cz/cz/news_20220930_Zacatek-konce-jednorazovych-plastu-je-tady-od-zitrka-plati-zakazy-ze-zakona (accessed 2022-11-29).

ÚSTAV PRO HYDRODYNAMIKU; Akademie věd České republiky, v. v. i. Mikroplasty ve vodě. <https://www.ih.cas.cz/mikroplasty-ve-vode/> (accessed 2022-11-29).

Greenpeace Česká republika. Testování vody v českých řekách: Denně posíláme do moře miliardy mikroplastů. <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/2987/testovani-vody-v-ceskych-kekach-denne-posilame-do-more-miliardy-mikroplastu/> (accessed 2022-11-29).

Agrární komora ČR. Spotřeba Pesticidů v ČR Je Nižší Než v Řadě Zemí EU, 2019. <https://www.nase-voda.cz/spotreba-pesticidu-cr-je-nizsi-nez-rade-zemi-eu/> (accessed 2022-11-29).

Ministerstvo zdravotnictví ČR. Hlukové mapy 2017. <https://geoportal.mzcr.cz/SHM2017/> (accessed 2022-11-29).

Krutílek, O.; Hromková, D. Hlučné Česko. Nadměrný randál ohrožuje 1,5 milionu lidí, ukazuje mapa. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hlukova-mapa-zdravi-ministerstvo-zdravotnictvi-cesko-silnice.A190228_202329_domaci_chtl.

Česká informační agentura životního prostředí. Zpráva o Životním Prostředí České Republiky. https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/04/Zprava_ZPCR_2020_shrnuti.pdf (accessed 2022-11-29).